

MENI VARYE

DEV VIRAHSAWMY

©Dev Virahsawmy
All rights reserved

MAHA-ARMAGEDONN

VIGNET, KAMEO EK LEZOT BADINAZ

PLI KANTIK KI KANTIK

ZISTWAR POU LEKRAN

SANTE MARRIAGE ENCOUNTER AN MORISIEN

BOUKIE BANANE

MAHA-ARMAGEDONN

(NOVELA TEATRAL AN ESEYAZ)

PROLOG

Pou selebre nou laniverser maryaz, mwa ek mo bieneme nou ti deside pou al teat. Nou lavi ti enn gran teat, parfwa ge, komik, parfwa tris, trazik me zame fad. Me tanzantan nou ti kontan al get seki pase dan teat lavi lezot. Sa swar la ti ena dan teat Plaza enn pies spesial me bizar. Bizar dan so form, bizar dan so konteni. Andire bann kreater ek akter ti pe anvi donn nou enn ti sok pou fer nou realize ki bizar finn fini may nou desten swa pou atas nou swa pou fors nou kas nou lasenn.

Kouma rido leve enn vie bonnfam seve jata - seve ki depi koumansman ziska lafen enn lekzistans refiz aksepte seki tou dimoun trouv normal; refiz pengn; seve ki gard lien sakre ar mister profon ki zis entwision kapav kapte - kabose ar pwa lavi ki apiy lor enn baton, rantre. Dan nwar teat so lizie sat chombo lagorz kouma mazik. Enn silans epe anvlop nou tou. Enn sel kou nou tou ti may dan profonder dous-amer lak bizar. Bonnfam la koumans so zistwar.

"Bien-bien lontan ti ena enn gran sivilizasion isi e la kot mo pe diboute ti ena enn maha-stati, stati enn lider ki ti gran, for, respekte me ... Pli tar mo dir zot. Ki finn ariv stati la? Mem zafer ki ti ariv Ozimannjas. Zot rapel ki mo kouzen Shelley ti dir? ...

De lipie imans anpier
Dibout tousel dan dezer ... Pa tro lwen
Dan disab, enn fas kas-kase fezer,
So lalev traver ar pouvwar foutan
Montre artis la ti bien kapte tou
Bann foli, grav zot lor materyo mor
Ki ankor la, mem li li finn kit nou.
Lor so sokl kapav lir mesaz grave:
"Mwa Ozimannjas, mo pli for ki for;
Get mo pwisans, twa ki Gran, e tranble."
Apart sa peyna nanye. Otour debri
Sa maha rwinn la, kot lizie bate
Disab touni tal partou so mepri.

Lipie anpier, lekor fel-fele, kas-kase ek sokl, tou finn fonn, finn vinn disab ar

pasaz letan. ... Anverite, li pa ti apel Ozimannjas me kouma mo kouzinn Ziliet pa ti gagn kouraz dir, 'ferfout ar nom!' Ayaya! La zot pou dir mo vilger. Pa kone kifer. Kan mo mazinn gonaz dan lavi mo pa kapav tini vilger. Li defons laport li sorti, koumadir garni finn fware. Me mo promet zot mo pou sey kontrol mo lalang mem si lalang peyna lezo. Kouma mo kouzinn Ziliet ti dir zis enn fwa me ki tou dimoun rapel, pa kone kifer, apel enn roz 'belzaminn' ki pous kot latrinn, ousa 'bezsominn', li pou kontinie santi parfen roz. Apel pouritir par enn zoli nom, ... zasmenn par egzann, sa pa pou fer li santi bon. ... Wi, ki mo ti pe dir? ... Sa enn bwat sa! Kan laz rantre ena douk babou, boukou-boukou douk ..."

- Eh chachi, nou finn pey enn tay pou vinn get sa natak la. Ou ou pe fer ler. Al lakaz, al okip chacha. Tann dir li pe gagn fre.

Li pa ti gagn letan fini so fraz kan enn zenes, ki tou dimoun ti kone, kontan fer lenteresan, enteronp li.

Bonnfam Jata pa ti perdi so sanfrwa.

- Trouve zenes peyna pasians! Enn timama beta. Pa prese, pran letan ...

"Sa gran sivilizasion la ti pe fer mirak. Vwayaz dan lespas, fer kloning, kontrol later, lamer ek lezer. Dimoun ti ena boukou lentelizans me santiman ti bien mens. Kan latet grosi me leker retresi bel garbarr dan douniya. Les nou gete ansam ki ti ekziste avan ki disab ti akapar partou. Nou koumans par koumansman."

TABLO 1

Bien-bien lontan dan enn pei ki ti apel Gonndouana, ti ena enn montagn ki ti apel Armagedonn. Li ti telman ot ek gran ki bann diferan pep lor flan montagn la, bann diferan tribi Lingawala (bann diferan lespes zako me parmi ti ena bann Mouna ki ti bann zako siper evolue) ti panse ki li ti enn leskalie ki bann lespri dan lesiel, bann bondie, ti pe servi kan zot ti anvii desann lor later e ki bann abitan montagn la ti servi si apre lamor laport lesiel ti ouver pou zot. Montagn la so louk ti misterye. Akoz li ti extra ot so latet ti toultan kasiet dan niaz. Sekife personn pa ti konn kouler so seve, form so lizie, kontour so lalev. Mwens dimoun kone, mwens zot konpran, plis zot koze, envante, spekile. Alafen montagn la ti vinn plis misterye.

Bann diferan tribi Lingawala ti pe viv sakenn so manier me bann Mouna, ki ti sou direksion King Mouna ti pe pran enn lavans lor lezot. King Mouna ti ena enn gran anbision. Li ti ole kre enn gran lanpir lor Montagn Armagedonn, enn lanpir kot soley zame kouse. ... Zot kone! Dimoun ki ti pou kapav rakont zot sa kouma bizen se Tata Iranah me li nepli ar nou. Enn tanto kalm, lesiel lor latet Armagedonn ti ouver pou less li rantre. ... Lepok li ti malad, so lipie ti move fermal. Rematis. Li ti dimann bann zanfan pez-pep so lipie pandan ki li ti pe rakont zot zistwar.

- Eh beta laba. Vinn isi mo garson. To pez-pep mo lipie e mwa mo rakont zistwar Maha-Armagedonn ... parey kouma Tata Iranah ti pou rakont zot sa zistwar la anba pie tamaren dan vilaz Goodlands, si li ti ankor la. ... Ahhh! To ena bon lame. To soulaz mo soufrans. ...

Personn pa bien kone kan ek kotsa King Mouna ti ne. So tinom ti Karrvaka. So foul nom ti Karrvaka Mouna. Bann ki ti mars ar li ti pe rakonte dan liv istwar, ki peye pou ekrire, ki enn swar ver minwi laport lesiel ti ouver e enn kortez anz abiye an kouler lalimier ti sarye enn baba ar enn kouronn lor ek diaman lor so latet e ti vinn poz li akote enn laprensens ki ti pe reve ki li ti pe gagn baba. Bann ki pa ti kontan li - pa ti ena boukou me ti ena enpe - ti pe dir kasiet-kasiet, parski fale pa mous tande, ki ti ramas li dan karo bred sonz. Akoz samem, dapre zot, li ti nwar kouma ferm lizie. Bann rasis move santiman sa! Fale pa pran zot kont.

Me tou dimoun ti dakor ki depi ki li ti zanfan li ti spesial. Li ti ena enn manier gete koumadir so lizie ti kapav skann ou deeper, met foul ekleraz lor ou sekre plis profon. Akoz sa bann zanfan so laz ti admir, per ek deteste li anmemtan. Ler li ti grandi li ti vinn enn gayar mari atiran. Tou bann mamzel dan pei Mouna ti pe rev li touleswar e, pa bizen dir, bann zenes so laz ti pe santi zalou touf zot sitan for ki zot ti pou avoy li manze si zot ti kapav fer li. Amizir li ti pe grandi li ti pe fer tou dimoun otour li gagn gos. Bien vit bann malen ti koumans kol ar li vadire lakol zak e sak fwa li ti tap enn gro kou bannla ti sir pou ena enpe restan pou plis ki plen zot vant. Bann malen koumsa ena plen partou. Ouver lizie e ou pou trov zot. Bann ki ti zalou, zot ti pe dir ki bannla zot lalang ti pli long ki zot kravet. Me sa apel fer palab. Bann ki pa ti aksepte so sazes, ti pe rod tir lay, bondie protekter ti pe pini zot. Swa zot ti pe fini lopital, swa simitier. Bondie protekter pa ti les okenn obstak lor so larout. Pou Karrvaka Mouna pa ti ena plas pou santiman ousa emosion. Zis larezon ki ti konte. Dapre li so mision se servi larezon pou konstrir lanpir kot tou mars drwat-drwat, kare-kare, kouma revey. Lavi, li ti pe dir, bizen swiv enn sel sime: lozik-lozik-ek-ankor-lozik. Bizen rekonet li ti ena enn gran rev pou Lanpir Lingawala me kapav arive parfwa ki enn gran, zoli rev exitan touf nou san ki nou realize kifer. La mo pe al tro vit. Bizen tini-tini, koumans par koumansman.

Enn gramaten - sok samacharr - tribi Mouna ti gagn enn gran maler. Zot sef ki tou dimoun ti kontan - li ti enn bien bon dimoun - ti al dormi pou res dormi. Tou dimoun ti trov sa bien drol parski zot sef pa ti tro vie e li ti zwir enn bon lasante. Me ki pou fer? Lamor ekziste. Tou dimoun ti plor lamor zot sef e zot tou ti rapel ki kantite larm ti koule depi lizie Karrvaka Mouna. Mem bann zanfan sef la ti pe koumans sagren soufrans ki ti pe desir leker zot konpatriyot. Kan so vre papa ti mor Karrvaka pa ti plore koumsa. Apre peryod dey, amizir dat eleksion nouvo sef aproz, enn lepidemi ti koumans devlope ki ti pe atak zis bann kandida potansiel pou plas Sef. Enn par enn zot ti koumans disparet, ousa mor dan zot somey. Sekife zour eleksion ti res enn sel kandida e normal li ti vinn sef pou ranplas sef. Ala kimanier enn bondie spesial ti fer Karrvaka Mouna vinn King Mouna. Tit King Mouna ti tro feb pou li. Li ti ole vinn Anperer Lanpir Lingawala.

King Mouna ti travay so proze dan tou so ti detay. Li ti dekouver enn vie lalwa ki ti fini efase dan memwar kolektif pa zis Armagedonn me osi memwar kolektif Gonndouana. Dapre sa lalwa la kan, apre enn katastrof, ena tro boukou vev ek orfelen, nenport ki zom, si li ena so mwayen, kapav marye ar otan fam ki li anvi pourvi ki li kapav tret zot tou parey e ki personn pa santi ki enn pe gagn plis

preferans ki enn lot. Me problem Karrvaka se ki pa ti ena okenn katastrof pou zistifie nesesite marye ar plizier fam. Li ti konsilte tou bann sef spiritiel pou gagn zot konsey me personn pa ti trouv enn solision. Enn zour li ti zwenn enn ansien kamarad lekol - enn voryen, enn fatra me enn sef triyanger. Lor marday pa ti ena so segon. Li ti apel Hatha. Limem ti gos, limem ti drwat; limem ti soley, limem ti lalinn. Dan so kafe pa ti ena triyaz. Li 'si li ti konn vize. Lor vites li ti konpran ki li ti enn pert-tan pas anmal ar King Mouna. Parkont si li tas ar li kouma so lonbraz, li ti pou kapav kas enn poz lor fotey nimer 2. So lentelizans politik ti dir li ki li meyer gagn tit nimer 2 dan lanpir Lingawala ki sey gagn tit nimer 1 dan vilaz Mouna. Pandan enn long peryod li ti prefer al fann so pikan enpe partou, chombo zwisans par likou ziska so prop ler laglwar arive. Li 'si li ti kwar ki ti ena enn bondie spesial ki ti pe okip so destine. Pandan so vwayaz nanye-fer parsi-parla lor Montagn Armagedonn, li ti dekouver enn tinel sekre ki amenn dan enn lakav-labirent kot eko ti miltipliye nenport ki tapaz san fwa, mil fwa. Souvan li ti servi so konesans pou fer bann diferan tribi per. Li ti for lor imit son, son ki bann zanimo feros fer. Li ti toultan swazir lanwit marenwar e zis minwi enn seri irlman ti kas somey tou dimoun, so gran kouma so piti. Ena dimounn ti pe pipi dan kalson. Ena mem ki ... Non, tro malang. Normal, mazorite ti kwar ki bann bondie ti ankoler aköz dimoun ti pe fer tro boukou pese.

Vit-vit Hatha ti realize ki so ler ti finn arive. Si li ti tarde li ti pou perdi tou. Li propoz so plan ar King Mouna ki ekout li ar boukou latansion. King Mouna pa ti bet. Li ti kone ki roder-de-ler touletan fer letour pouvwar kouma mous ver.

KING MOUNA: Hatha, to pa pou fer marday ar mwa, twa?

HATHA: Mwa King Mouna? Mais jamais de la vie!

KING MOUNA: "Jamais de la vie!" To pa kapav koz kouma tou dimoun!

HATHA: Sef, bezwen prononché.

KING MOUNA: Reponn mwa.

HATHA: Ki zafer?

KING MOUNA: To pa pe rod met lak ar mwa kouma sa fatra brakonie dan nou liv istwar.

HATHA: Kisannla?

KING MOUNA: Samem sa voryen ki sak fwa aksepte vinn nimer de e kouma li vinn nimer de, li koumans so marday pou vinn nimer enn e ler li pa kapav li devier latab, li ale pou refer enn nouvo kontra kot li aksepte nimer de e lera rekoumans so zokris. Kouma li apele?

HATHA: Iznogoud?

KING MOUNA: Non do bachara. To trouve! To prop istwar to pa kone. Aster to'le vinn nimer 2 dan mo gouvrenman. Aswar olie to galoup deryer fam, al fer to omwerk, aprann istwar to pei. ... Nou ena enn problem serye pou regle. Si to reysi sa, mo nom twa Number Two.

HATHA: Number Two? Ki vedit sa?

KING MOUNA: To ena rezon. Mo bizen aret koz sa dialek la. ... Bon ekout mwa bien. Mo finn fer enn gran rev. Gran Anset Gonndouana finn vinn koz dan mo zorey ... to pe ekout mwa ousa to pe pans marday?

HATHA: Mo pe mazinn groser ou zorey, kimannyer Gran Anset Gonndouana finn fer pou rant ladan ...

KING MOUNA: Aret fer to zes. Ekout mwa.

HATHA: Je suis toute oreille.

KING MOUNA: Mo finn dir twa aret koz patwa.

HATHA: Pa twa sa, pa mwa sa, li sa.

KING MOUNA: To'le mo fer gard ramas twa?

HATHA: Kifer?

KING MOUNA: To pe zwe ar mo, kan li pa ler pou fer zedmo. To pa kone ki zis mwa ki gagn drwa fer sa?

HATHA: Fer kwa?

KING MOUNA: Fer! To pa konn fer? Fer zedmo, fer zedsenn, fer sanblan, fer kwar. Fer, samem so nisa.

HATHA: Han! Fer nisa? Sa mo kone.

KING MOUNA: Hatha tais twa!

HATHA: Yes King Mouna.

KING MOUNA: Pa fasil ar twa! Pe koze, pe koze, pa pe dir nanye.

HATHA: Pa bizen dir, bizen fer. Mem pa dir, sey fer.

KING MOUNA: Ki to kwar, rwayom porno sa?

HATHA: Eskize senier!

KING MOUNA: ... Kouma mo ti pe dir twa, Gran Anset Gonndouana ti vinn dir mwa dan enn rev ki se so volonte ki mo bizen inir tou bann tribi pou kre enn maha-nasion sipranasional. Tou bann tribi Lingawala ansam pou vinn Etazini Lanpir Lingawala Gonndouana. Istorik! Mo lide Istorik.

HATHA: To lide? ... Pa Gran An ... Set ...!

KING MOUNA: Mem zafer! Kan to pou koumans konpran?

HATHA: Maha lide pou enn maha-nasion, enn mahapatri, Mahabarat. Jay Ho! Fer li san tarde. Ki to pe atann?

KING MOUNA: Ena de fason pou reysi. Premie dabor fer lager. Anvair partou, kraz partou. Met zot tou azenou anba mo lipie.

HATHA: Deziem dabor?

KING MOUNA: Mo marye ar enn prenses dan sak tribi, fer tou lerwa ek prens abdike ...

HATHA: Si zot pa'le?

KING MOUNA: Fer zot tou anvi, anvi pa anvi. Seki rezenbe ... be li perdi lalang, perdi anvi rezenbe. Louvraz prop! Demokratik.

HATHA: Ena enn ti problem.

KING MOUNA: Ki problem? Kot problem? Mo sot so lalang.

HATHA: Poligami li ilegal e imoral lor Montagn Armagedonn.

KING MOUNA: Be anba montagn?

HATHA: Sa mo pa tro sir.

KING MOUNA: Pa tro sir ousa to pa konn enn ferfout.

HATHA: Pa tro sir enn ferfout.

KING MOUNA: Bizen fer ilegal ek imoral vinn legal ek moral. Mo kone ti ena enn koutim lontan ki ti permet bann zom marye ar plizier fam ...

HATHA: ... si apre enn kalamite peyna ase zom ...

KING MOUNA: To kone?

HATHA: Me pa finn ena okenn kalamite.

KING MOUNA: Si nou kre kalamite?

HATHA: Kre kalamite?

KING MOUNA: Be wi pagla. ... Nou kre lepidemi artifisiel ki afekte zis zom; nou ed lepidemi la fer ravaz ki bizen; lerala nou permet bann nouvo vev partaz lili ar seki pa vev. Zenial! To pa dakor?

HATHA: Foul dakor me si to permet mwa ...

KING MOUNA: Permet twa! Permet twa!

HATHA: Kikfwa ena enn lot solision ... pa neserman meyer me ki kout pli bomarse.

KING MOUNA: Tansion bomarse kout ser.

HATHA: Si koumadir nou fer dimoun kwar ki Gran Anset Gonndouana pe ekzize ki zom bizen ena detrwa fam, plis ena plis li bon, e si nou pa ekout li li pou avoy so malediksion e lera kalamite lor kalamite pou tom lor nou.

KING MOUNA: Posib sa?

HATHA: Mo kwar. Les sa dan mo lame.

KING MOUNA: Si to reysi, mo pou ...

HATHA: King, mo pa bizen nanye. Mo enn patriyot ki gagn plezir dan donn plezir mo lerwa. The job well done. That's my motto.

KING MOUNA: Depi kan to koz Bhojpuri?

HATHA: To prefer dalpouri?

TABLO 2

Detrwa zour pli tar. Zis minwi. Lesiel ti preske nwar net. Souden enn tapaz koumadir tranblemandeter ti sakouy tou, andire Gran Anset Gonndouana ti ankoler, maha-ankoler. Dan sa gran kafouyaz la enn lavwa ti leve, feb okoumansman me dousma-dousma li ti vinn pli for ek pli grav, telman for ek grav ki li ti kouver net tapaz tranblemandeter ek volkan virtiel ki ti pe pet dife virtiel. Pa bizen dir, tou dimoun - fam, zom, zanfan - ti pe tranble kouma feyaz ar lafreyer. Pou zot tou Maha-Armagedonn ti pe aprozé. Dan zot liv sakre ti dir ki kan Gran Anset Gonndouana enn zour pou plen ar pese lor Montagn Armagedonn dan pei Gonndouana, later pou tranble, lafiév karant pou kras laflam, dilo pou anflame, ros pou anvole, zwazo pou tonbe kouma diplon zis minwi enn aswar marenwar total. Panik ti telman gran ki personn pa ti remarke ki ti ena enn ti lier feb-feb dan lesiel sirtou kot enn flan Armagedonn kot ti ena fame tinel ki amenn dan lakav-labirent ki Hatha ti batiz 'Nik Satan'. Depi ki li ti fer so dekouvert, Hatha, gran malen, ti envant enn lezand ki so bann marten ti pe fane partou kouma lapipi. Dapre sa lezand la, Gran Anset Gonndouana, degoute par tilespri, betiz ek ipokrizi tou bann Lingawala, ti desid pou kre so prop kontré pou pini bann zanfan malelve. Dan vant Montagn Armagedonn ti ena liniver Badalgaya kot solid vinn likid, kot glason bwar dife. Liniver Badalgaya ti pou pran partou si bann Lingawala pa aret zot komeraz. Bann dimoun ti telman abriti par propagann Hatha ki zame zot ti mem panse pou dimande ki komeraz zot ti pe fer. Lafreyer li enn bon zouti pou gouverne san traka. Plis labou brouye, plis zistwar vinn bizar, plis kornis depas larmwar, pli dimoun naz dan melas ar lapeti. Adolf Hitler ti kapav pran leson ar Hatha. E lorla bizen azoute ki Hatha ti ena dan so larme konseye, bann bon siyantis ek teknolozis ki ti parmi bann meyer lor flan Montagn Armagedonn. Sa ti permet li fer siyans apiy so program. Siyans, politik ek relizion ti vinn enn. Hatha ti apel sa 'Trinite Sakre'. Aster zot konpran kifer King Mouna ti toultan ena enn ti doutans. Me nou kone ki stratezi politik 'pez-nene-bwar-dilwil' permet bann gran ero klasik manz zot prop vomi. Pa koz sa ar zot. Swa zot pou manga. Swa zot pou dir zot pa rapel. Gran Anset Gonndouana dan so gran sazes ti donn zot enn memwar selektif pou ki zot kapav okip kouma bizen bienet, konfor, lavenir ek ignorans zot troupo.

Donk sa swar la, zis minwi, ti ena enn gran garrbarr. Enn mari garrbarr manti-manti pou abriti lespri ti-dimoun e koumsa permet gran lespri gran dimounn pran nisa ar tou dimoun, ploy nou tou met dan zot pos. Tou dimoun lor tou kote Montagn Armagedonn ti fer serman ki zot ti tann lavwa Gran Anset Gonndouana dir tou bann zom ki si zot kontinie fane li pou kraz latet, koup lalang, lame, lipie ek lezot zafer ankor. Bann fam ti zis tandé, kouma enn disk reye, ki zot devwar se fer bon zanfan, obeir Gran Anset Gonndouana, Sef tribi, King Mouna, so adzwen Hatha, papa, frer, mari, patron, tou seki dibout pou fer titour. Seki sarye lagren ti bizen fouy later pou sem lavi, seki ena dizef ti bizen ouver zot petal pou ki steril vinn fertil. Bann ki ti dibout pou fer titour, li ti zot mision sakre fouy trou, bous trou, sem lavi dan otan dizef ki posib, gramaten, midi, tanto, aswar. Dan kafe fale pa ti ena triyaz. Seki fer lipou poul, rod lay ti pou zwenn. Bann ki ti fer lare ar zot semans, refiz sem lavi dan dizef parski li pa ti mem jati, ki ti fer diskriminasion e rod zis zot bann, ti pou sibir pinision atos: organn zwisans ti pou retresi ziska li disparet net. Bann ki ti pou refiz ouver zot fler pou les semans fertiliz dizef ti pou soufer pli gran pinision: toulemwa zot pou akous enn mons dan douler atos.

Lelandimematen lor tou bann chanel televizion, lor enternet, dan radio lib ti ena enn sel mesaz: ouver to fler, pran mo semans.

TABLO 3

Hatha mem pa ti'le kwar ki so taktik ti kapav mars rekta koumsa. Kouma dife dan karo kann, kan lapay sek anbras laflam, Hathamania fane partou lor Montagn Armagedonn. "Ouver to fler, pran mo semans" vinn sante nimerò 1 lor itparad. Vadire laport prizon ti ouver apre enn siek. Liberte ti gagn so drwa alexe. Dan sivilizasion Lingawala produktivite ek reprodiktivite nepli ti enn problem. Prodiksion ti fini robotize e reprodiksion ti fini depase parski kloning ti fini vinn enn zafer kouran. Ti ena enn sel ti derapaz: dan lagam ouver fler pou sem semans ki ti fini sterilize par solision dan manze ek dilo, disan ti pe tro raprose. King Mouna ti oblize konvok enn renion extraordinèr tou bann sef tribi pou pas bann lalwa kont enses.

Apart sa tou ti dan lord dape levanzil King Mouna. So arem ti vinn imans. Ladan ti ena prenses bann diferan tribi par grap. Tou bann sef tribi ti vinn so boper e li li ti vinn zann inik tou bann sef tribi. Pa bliye, ti ena enn bondie spesial ki okip so lentere. Enn lepidemi-mirak netway karo lor flan Montagn Armagedonn. Tou bann Prens eritie dan tou tribi ti degout zot lavi; bann sef tribi ti rant dan vieyes akselere; tou bann prenses eritier ti ena mem mari. King Mouna biensir! San vers enn gout disan Anwaye Spesial Gran Anset Gonndouana ti pran labar partou e dan so lonbraz an-nor, Hatha, ti pe fer tamasa.

KING MOUNA: Parol done, parol sakre! Mo pe nom twa mo Pradann Mantri. Me tansion! Pa fer kanay ar mwa!

HATHA: Twamem tu peux kapav kwar.

KING MOUNA: Finn ler pou selebre mo grander.

HATHA: Master Plann ek Aksionn Plann finn fini pare. Ki to, ... pardon! ... ou, ki ou ... ou panse enn stati an-nor ek diaman dan sant kapital Lanpir Lingawala?

KING MOUNA: Ki oter?

HATHA: Oter ki ou anvi.

KING MOUNA: Kisannla pou diriz travay la, pou skilpte stati la ... fer louvraz la?

HATHA: Anbon! Ou anvi donn kontra la kikenn?

KING MOUNA: Kifer pa donn sa enn kontrakter ki sorti dan tribi Kaka Poul. Bann Kaka Poul pe plengne. Zot dir ki malgre ki zot nimerò 1 dan kantite, pos nimerò 1 dan lame enn lot. Zot pe rekoz majoriti roul. Bizen fer zot labous dou, kouyonn zot lizie, fer zot glis lor mo diber.

HATHA: Peyna problem!

KING MOUNA: Ki oter?

HATHA: Mo pa fek dir ou?

KING MOUNA: Mo pe koz oter stati la.

HATHA: Haaan! Be ou oter. Respekte dimansion.

KING MOUNA: ...

HATHA: Ou pa dakor?

KING MOUNA: ...

HATHA: Be ki ou ti'a kontan?

KING MOUNA: Mo pou kouma enn ti toutouk dan enn lafore grat siel e lorla tou bann zwazo pou swazir pou vinn kaka zis lor mo latet.

HATHA: Peyna problem! Nou fer ou pli ot ki gratsiel pli ot e pas regleman ki pli ot ki ou li ilegal, anti-konstitisionel ek imoral. Lor kestion kaka zozo, de minit kat mo dres sa. Konstipasion zeneralize pou lespes 'ornen'.

KING MOUNA: Ki ete sa?

HATHA: Samem sa bann salte zwazo la.

KING MOUNA: Be zot pou mor!

HATHA: Les zot mor! Tou manier bann lare kaka sa.

KING MOUNA: ...

HATHA: Ou pa dakor?

KING MOUNA: ...

HATHA: Si koumadir ...

KING HATHA: Wi, wi ...

HATHA: Wi!

KING MOUNA: Ki wi?

HATHA: Kiwi pa anvole.

KING MOUNA: Aret fer lespri ar mwa. Taler mo koup to lezel. ... Reflesi babou! Ki pli gran, montagn ousa mesaze Gran Anset Gonndouana?

HATHA: Mon ... senier, ou ... pli gran ki ... Montagn Armagedonn.

KING MOUNA: Be kifer to'le ki mo stati pli piti?

HATHA: Peyna problem! ... Me selman pou fer sa boulo la pou bizen fer vinn expertiz depi Galaxi Toutoukmarya. Peyna problem! Mo okip sa personelman. Samem tou?

KING MOUNA: Wi! ... Non! Ena enn ti problem. Samem sa salte fam ... kouma li apele? Java? ... Non pa sa! Makarena? Non! Li koumans par J ... J ...

HATHA: Jata!

KING MOUNA: Wi, samem. Bonnfam Jata. Bonnfam Jata pe fann so tata.

HATHA: Pa pran li kont, so latet pa bon. Enn sorsier, enn dainn sa.

KING MOUNA: So latet pa bon me sa bann bourrbak Lingawala ekout tou seki pa bon. Kontan rimer, kontan palab, kontan nouvel sansasionel. Zot pe fann koze ki dan mo arem ena mo prop tifi.

HATHA: Mem si li vre ki sa kapav fer zot?

KING MOUMA: To kone li pa vre ... mo kwar!

HATHA: Peyna problem. Les sa dan mo lame. Mo koup so lames, tengn so bobes.

TABLO 4

BONNFAM JATA: Pa bizen zot per pou mwa. Zot pa kapav tous mwa parski mo ekziste dan zot enkonsian. Momem zot konsians vre, pa fos konsians ki zot kiltive pou fer zes touy konesans. Dan lemonn yap-yap, mwa mo Granmer choup-chap me kan mo koze bann Hatha, Karrvaka pet dan kalson parski zot rapel ki se mwa ki ti protez Podann. Mo pa enn dainn. Mo enn day. Avan lepok kloning se ar mo de lame ki mo ti pe ed zanzan sorti dan nwar pou rant dan lalimier. Enn ti kalot lor zot tonken fer oksizenn ranpli poumon e lamizik lavi plen nou zorey. Aster pa parey. ... Les mo sant enn ti sante pou zot:

Mo granper Yap-Yap ti kontan zistwar
Ti-garson malen ki fer mons boure,
Fer zean kosto roul dan lapousier.
Dan so repertwar pa ti'ena Blansnez
Ousa Sandriyon. Kifer? Pa kone.
Nou bann ti-garson, avan ler dine,
Nou ti kontan zwe kot pie tamaren
Pandan ki tifi ti dan lakouzinn

Pou donn enn koudme, okip ti-baba.
Malsans pou tifi! Mo granmer Tchouptchap
Ti swazir silans. Dan so sourir tris
Ti'ena vie sekre prefer pa koze.
Li pa'nn gagn kouraz apel bann tifi
Pou rakont zot zistwar Podann.

Zot kone kifer? Pou bous so labous ti dir li enn fol, so latet pa bon, ena movezer dan li, li posede par Satan. Me mwa Bonnfam Jata, mo pa per koze. Res ar mwa, nou get tamasa. ...

TABLO 5

Letan pase san gran sekous. Yer ti kouma lavey, dime kouma zordi, zordi kouma yer. Bann Lingawala ti pe flote zantiman dan routinn kloroforme. Bann klonn zenerasion 'ouver to fler, pran mo semans' ti finn vinn mazer e kompiouter santral ti pe fer maching. Sok! Ti ena enn klonn ki ti enkonpatib ar program Lapir Lingawala. Pir! Pa kapav detrir li. Limem garson gate-pouri King Mouna.

King Mouna ti ena plis ki mil garson. Zot tou ti resanble li koumadir kolkamani. Zot tou ti bann bon saser, bann bon tirer, fierte zot papa. Me Bhakti, samem ti so nom, ti diferan. Kan bann zenes ti pe fer zot kat san kou, li li ti prefer al dan paraz 'Nik Satan' ki ti pe atir li kouma nektar atir mous dimiel. Enn zour ler li ti pe fouraye, deryer enn touf li ti dekouver enn ouvertir par aksidan ler li ti pe apiy lor enn parwa pou fer titour. Enn pano bazalt avanse. Sok la fer so pipi aret

koule. Liniver Badalgaya? Ki bizen fer? Rantre pa rantre? So leker ti pe bate for-
for. Li ti anvi sove me anmemtan enn lema ki li pa ti konpran, ti pe ris li andan.
So lipie ti amenn li andan. Ouvertir mazik ti ferme. Li ti dan nwar total. Enn kou
san atann enn lafors douser-violan ti blok li, ti atas so lame-lipie san fer li
okenn dimal. Ler lalimier ti alime li ti trouv enn kreatir ... koumadir enn fam me
diferan ar bann kreatir Lingawala ki ti plito kote zako. Sannlala li ti plito kote
fourmi.

- Pa per Bhakti, mo pa pou fer ou ditor.
- Ou konn mo nom?

Pandan ki Hatha ti pe fer so sinema, li pa ti kone ki ti ena temwen ki ti pe get
so makanbo. Bann Saraswati ti enn lespes entelizan diferan ar bann Lingawala,
pa zis diferan fizikman me sirtou kiltirelman. Zot ti viv anba later, andan
montagn. Zot sivilizasion ti feminen. Zot'si zot ti bann exper dan kloning e donk
zot ti ena tou pou reproduksion: dizef fam ek selil fam. Dan liniver Saraswati pa
ti ena plas pou zom. Zot ti ena enn plan pou aneatir Lanpir Lingawala e efas
prezans zom pou toultan.

- Badalgaya?
- Ki ete?
- Nik Satan?
- Nik Satan? ... Han ou'le dir trik Hatha?
- Trik Hatha?
- Hatha pe servi lakav-labirent pou konstrir baz so pouvwar.
- Lakav-labirent?
- Par laba ena enn lakav-labirent ki nou ti pe servi lontan pou devlop sans
direksion nou bann zanfan. Aster nou servi realite virtiel pou fer sa. Hatha enn
zour dan pe trenn-trene ti'nn dekouver sa. Li finn fer enstal tou so laparey
ladan. Depi laba mem li ti fer so dernie sinema. Avan ou ne.
- Ki laz ou'ena?
- San senkant an. Kifer?
- Koumsamem.

TABLO 6

BONNFAM JATA

Stati zean dekole foutan,
Ekri so vant ar let arogan;
Expertiz entergalaktik donn bal;
Zwisans gous entragalaktik fermal
Telman fatigue kont biye milion
Pou gres langrenaz nouvo tranzaksion.
So lere beton finn ariv oter
Lere Montagn Armagedonn kler-klar;
Skelet lasie amar so lapang;
Lasie tini so lere kouma'nn sang.
Kadriye partou par lesafodaz
Sanblan natirel pe rod fer ravaz
Dan lespas ble-pal kan soley riye,

Fix lor sokl beton miskle par lasie.
Arsitek ek enzenier, kontrakter
Ek fournisseur pe get roudi tap pil
Pli ot ki gratsiel dan poumon lavil.
King Mouna, pardon, Lanperer Mouna
Get so anbision monte, monte mem
Kouma enn lafiev touse plen ar flem.

Zis enn ti traka minn boyo Mouna:
Pa kone kifer Bhakti enn fatra.

TABLO 7

BHAKTI: Kouma ou apele?

SHANNTI: Shannti. Les mo larg ou. Promet ou pa pou sove.

BHAKTI: Parol! ... Akomie zot ete?

SHANNTI: Plizier milion.

BHAKTI: Plizier milion! Zis anba montagn?

SHANNTI: Partou dan vant Gonndouana. Akoz samem nou konn tou seki pe pase.

BHAKTI: Ki pe pase?

SHANNTI: Boukou zafer. Seki bon, seki mwen bon, seki bien move. Pli boukou seki move malerezman.

BHAKTI: Partou parey alors. Ki ou ti pe fer la ler enn kout tret, parwa ouver e mo tom andan?

SHANNTI: Depi enpe letan mo pe swiv ou demars. Andire ou ena kiksoz pe manz ou krann, koumadir kiksoz pe kal ou lelan, pe fer ou tike ...

BHAKTI: Kouma ou kone?

SHANNTI: Mo pa kone me mo santi.

BHAKTI: Be ou ki ou pe fer isi, tousel.

SHANNTI: Mo'si ena kiksoz ki pe kal mo lelan.

BHAKTI: Nou pa parey me nou parey.

SHANNTI: Mo kwar. Enn lema finn rapros nou ziska nou'nn zwenn. Drol non!

BHAKTI: Lor Montagn Armagedonn, tou pe vinn bien drol.

SHANNTI: Isi 'si parey. Nou larenn ek so konsey ki reprezant tou bann tribi Saraswati, zot finn retir zot dan enn landrwa sekre pou reflesi anpe lor bann aksion fitir. Sa ariv rarman me kan li arive se ki pou ena gran bouwersman ... Nou dan enn tournan. Ena tourman divan.

BHAKTI: Be ou, ki ou pe fer tousel isi?

SHANNTI: Mo'si mo an retreat. Mo nepli sir momem. Difisil aksepte nouvo responsabilite kan ena dout dan latet.

BHAKTI: Mo konpran. Mo kone ki ete sa dilem la.

SHANNTI: To'si? ... O pardon! Ou'si ...

BHAKTI: : 'To' pli bon ki 'ou'. ... Mo papa, King Mouna ...

SHANNTI: To papa?

BHAKTI: Hunhun! Li ole enn moniman mons, pli ot ki Armagedonn. Li kwar li kapav pran plas Gran Anset.

SHANNTI: Gran Anset?

BHAKTI: Gonndouana. Li finn gagn pouvwat absoli lor Montagn, aster li ole pouvwat absoli lao Montagn.

SHANNTI: Anba Montagn?

BHAKTI: Li pa kone ki ena anba Montagn. Si li ti kone ...

SHANNTI: Hatha? Eski li li kone?

BHAKTI: Pa kone.

SHANNTI: Li pa sir me li soupsonn kiksoz. Mo pe vey li depi enn bon bout letan. Li pir ki to papa.

BHAKTI: Li per mo papa.

SHANNTI: Tanki ena konfli ant diferan group, Hatha pou kasiet dan lonbraz to papa. Me kan King Mouna finn reysi dres partou, li pou oblize zet so mask e manz ar to papa fran-fran. Sa pa pou tarde.

BHAKTI: Non, pa pou tarde. Ena enn tribi ki ankor rekalsitran. Papa pe negosie ar zot pou trouv enn konpromi. Zot finn tom dakor lor maryaz enn prens Mouna ar prenses tribi la. ... Zot finn swazir mwa. ... me mo pa enterese ... Sak fwa ki mo deprime, enn lavwa atir mwa par isi, ... mo'le dir lot kote parwa.

SHANNTI: Drol! Mo'si parey ... Sa kote parwa. ... To kwar ena pli gran ki Gran Anset ousa Maha Saraswati ... ki pe gid nou pa?

BHAKTI: Kikfwa! ... Pa kone. Ki nouvo responsabilite to ti pe koze talerla?

SHANNTI: Kan ena gran desizion pou pran ki kapav ena konsekans trazik, tou bann Saraswati nou eli enn gouvernman rezerv ki, si neserer, kapav pran larelev. Finn ena enn propozision ki mo diriz enn lalis, lalis favori. ... Si kiksoz ariv nou larenn, mo vinn larenn. To konpran, mo pa kwar mo anvi sa. Depi enn tan sak fwa mo dan tourman enn lema atir mwa isi. Parfwa mo sorti andeor. Koumsamem mo finn reysi dekouver sinema Hatha. Koumsamem nou finn zwenn ...

BHAKTI: Zwenn?

SHANNTI: Enn fason koze. Dan lalimier soley nou vinn envizib. Mo swiv twa partou san ki to kone.

BHAKTI: Enn fwa ... Non! Mo pou dir enn betiz la.

SHANNTI: Non, koze.

BHAKTI: Enn fwa, enpe lontan, mo ti santi koumadir enn labous ti pe anbras mo labous. Enpe aköz samem mo fer letour par isi. Eski to ...?

SHANNTI: Koumsa? (*li anbras li.*)

TABLO 8

King Mouna pa ti kapav konpran kimanier so garson ti kapav disparet e ki so prop servis sekirite, pli efisian ek ekipe dan Gonndouana, pa ti pe kapav retras li. Li pa ti finn al dan lesiel, ni rant anba later. Parfwa li ti pe mem panse ki Hatha ti kapav kidnap so piti pou fer santaz. Me pa ti finn ena santaz. Okontrer! Hatha ti pe fer tou pou retrouv garson la. Gran malen la ti kone ki si maryaz pa fer ant Bhakti ek prenses tribi rebel, zame pa ti pou ena lape total e dan labsans lape total, Hatha pa ti pou kapav mont pli ot.

Lot kote bann Saraswati ti rant dan enn faz kritik zot sivilizasion. Pandan plizier milener, depi ki zenn mal ti vinn ridenndent dan prosesis reproduksion, tou ti pe mars korek-korek apart ti problem parsi-parla. Depi enn pase resan, sirtou ar zenerasion Shannti, nouvo dezir ti pe koumans manifeste li, sirtou dan domenn art. Enn expozision tablo ti provok enn reaksion ki pa ti atann. Ti ena plizier tablo ki montre lekor bann kreatir maskilen touni. Ti mem ena enn kot de kreatir, enn mal ek enn femel, ti kole enn kont lot. Bann zenn ti bien eksite e

bann vie bien trakase. Enn nouvo mo ti pe vinn popiler parmi bann zenn: romans.

Akoz samem, bann dirizan Saraswati ti desid pou al an retret pou reflesi lor problem la. Deza zot ti pe soupstone ki bann zenn ki ti dekouver lekzistans bann Lingawala, envizib ti pe apros zot. Sitiasion la pa ti tro grav me si tarde, ki kone ki ti kapav arive. Mazorite ti pou enn lalign modere. Zot ti panse ki enn bon kanpagn konsiatizasion ti ase pou kapav kal lelan bann zenn e fer zot trouv kler. Me ti ena detrwa ki ti panse ki ti bizen azir vit ar boukou fermte. Si ti ena pou eliminn bann Lingawala prop, fale pa ezite.

Larenn Damyannti ki ziska ler ti bien konn regle bann konfli, ti pe koumans perdi pasians ar langaz ek konportman extremis. Me seki ti fer li tris se ki bann zenn ki ti bann prodwi preske perfe expertiz zenetik ti pe montre enn serten defayas, enn reflex paseis. Emosion dan lepase ti fer boukou ditor. Ti finn reysi blok li. Aster li ti pe refer sirfas. Bizen dimann bann siyantis rod boubou la e trouv so meksinn. Apre zefor pandan plizier milener ti finn ena progre vizib ek mizirab. Bann Saraswati zotmem ti pli zoli kreatir dan nou sistem soler; bizen ki nou bote ek nou evolision kontinie dan bon direksion. Direksion lozik, siyans ek obzektivite. Si lager nesese, va fer li ... me si kapav evite ... bizen sey evite. Kapav sey negosie? Negosie? De kontrer kapav negosie? Non, enposib. Zot pa kone nou ekziste. Les zot res pa kone. King Mouna ek so adzwen, Hatha, zot de mons. Si zot kone nou ekziste zot pou kraz Montagn Armagedonn pou detrir nou. Nou pou kontinie res anba later? Kifer nou pa al lao pou enstal nou pouvwar partou e efas lezot danze pli divan?

King Mouna ek bann dirizan Lingawala pa ti kone ditou ki ti pe pase anba zot lipie telman zot latet ti dan niaz; telman zot ti pe pans pou kontrol lesiel pou enstal zot pouvwar laba.

TABLO 9

BONNFAM JATA

Stati monte dousma-dousma
Depi leren ziska lestoma.
Parfwa travay arete
Parski letan tro move;
Travayer tourdi ar oter
Enn par enn tom pouf lor later;
Fourniser finn fer razwar
Ar materyo, ar avalwar;
Parfwa bizen kase, refer
Akoz erer enzenier.

King Mouna pa dekouraze
Parski pa zordi, pa dime
So latet pou rant dan lesiel.
Lerla li pou get zot lagel!

TABLO 10

SHANNTI: Ti'a bon to ale, to pa kwar?

BHAKTI: Wi, me mo pa anvi. Mo telman bien isi.

SHANNTI: Ena zis enn parwa bazalt ki separ to lemonn ar mo lemonn me plizier ane limier separ bann Saraswati ek bann Lingawala e nou nou'nn trouv manier tom amoure.

BHAKTI: Mem enn mikron pa kapav pas ant nou de. Seki finn arive ti nesesser arive.

SHANNTI: Fasil kraz enn blok bazalt. Kimanier fer de galaxi zwenn?

BHAKTI: Swa nou amenn zot ansam, swa nou fini ansam ar zot. Kan to la koste ar mwa, mo pa per nanye. Difisil pou viv san twa aster. Vinn ar mwa. Zot pa pou kone parski dan lalimier to vinn envizib.

SHANNTI: Enn lamour ki bizen kasiet parski li per regar lezot li pa tini lontan. Tou manier mo ena mo responsabilite isi. Mo peryod retret pre pou fini. Mo pou bizen donn mo siperyer enn repons final.

BHAKTI: To pa pou dir mwa.

SHANNTI: Si mo aksepte nouvo responsabilite enn zour kikfwa mo pou bizen konbat twa.

BHAKTI: Konbat mwa?

SHANNTI: Pa twa direkteman me twa par personn enterpoze. Eski Larenn Damyannti pou reysi anpes lager pou efas prezans maskilen net lor sirfas Gonndouana?

BHAKTI: Efas maskilen?

SHANNTI: Detrwa dirizan Saraswati soupstone ki ena parmi nou ki pe santi zot atire par sex opoze ... kouma ... mwa. Zot dir ki li enn danze pou pirte ras Saraswati. Donk pou zot sel solision se elimin zom, efass tou tras maskilen. Dan zot lozik fam pa bizen zom pou reproduir me zom bizen fam.

BHAKTI: Fam pa bizen zom?

SHANNTI: Enn dizef fam + enn selil fam, se tou seki bizen pou klonn enn fam. Me zom peyna dizef. Li depann lor dizef fam.

BHAKTI: Shannti, to fer mwa gagn per. Lavi kapav vinn mekanik koumsa? Peyna poezi, peyna extaz?

SHANNTI: ...

BHAKTI: Shannti, mo pe koz ar twa, koz ar mwa gate.

SHANNTI: To'nn debalans mwa enn kou ... net.

BHAKTI: Kan mo anbras twa, to zis santi enn selil pe fertiliz enn dizef. Kot nou'si fer kloning. Ti pran enn selil ar mo papa pou fertiliz enn dizef mo mama, ... dan mo ka mo tann dir ti fer enn erer selil. Pa bien kone kisannla mo papa. Me sa pa vedir ki mo pa ena okenn santiman. Mo kontan twa Shannti. Kan mo dir twa mo kontan twa, mo kontan twa. Mo pa pou kapav viv san twa. Mo pou bizen twa pou partaz mo rev, mo kosmar, mo lespwar. Mo bizen to lizie pou sond profonder mo nam. Shannti, to pe tann mwa? ... Shannti, to pe plore, mo gate?

SHANNTI: Bhakti, mo nepli kone ki mo bizen fer. Vomie to ale. Donn mwa letan retrouv mo lekilib.

BHAKTI: Kan nou rezwenn?

SHANNTI: Mo pou fer twa kone. Enn mesaz telepatik. ... Kapavet mo vinn vizib.

BHAKTI: Vizib?

SHANNTI: Kouma twa. Mirak lamour! ... Ale koko! Sorti. Ale monwar! Pa tourn

deryer pou get mwa. Get drwat divan.

BHAKTI: Salam mo lamour. (*Li sorti*)

SHANNTI: ... Salam! (*ar limem*) Kikfwa adie! ... Mo ti kone sa pou arive. Nou pouvwar lozik fer nou envizib pou lizie lezot me kan enn santiman for debalans nou ...

TABLO 11

BONNFAM JATA

Masinnri pe lok-loke,
Stati tranble-tranble,
Pe kile pa avanse.
King Mouna pe araze
Rod Hatha pou li bate.
Malen la realize
Bizen detourn latansion
Sinon so nat dan koutvan.
Li dir lerwa li kone
Ki pe ariv gran proze;
Dan montagn ena dousmann
Pe fer soubasman tranble.
Tansion-tansion bizen bare
Vit-vit, vit-vit bel boulversman.

TABLO 12

King Mouna ti bien kontan aprann ki so garson ki li ti kwar zame li pa ti pou retrouve, ti finn retourn dan sato. Me seki fer li res tris seki garson la ti touzour ena enn drol manier. Li pa ti ena enn konportman prensie. Li ti plis kouma sa bann entelektiel ilimine ki viv dan zot liv. Li ti bien anvi konn profon so garson me li pa ti kone ki li ti bizen fer. Kisannla ti kapav ed li? Li pa ti mem kone ki fam ti donn so dizef pou fabrik so garson. Apre tou enn fam ki ti zis donn enn dizef dan lanonima pa nesese ena santiman maternal pou kreatir ki ti konsevwar, devlope ek ne andeor so lekor. Posib ki fam la peyna okenn experyans lor okip zanfana. Kikfwa li ti zis enn poul ki ponn dizef. Eski enn poul ena afeksion pou so dizef?

King Mouna ti dan enn gran dilem. Fale pa ki Hatha konn sa. Gro malen la pou sey itiliz sa pou so lavansman personel. Me Hatha ti kone. Li ti mem kone ki se pa selil King Mouna ki ti fertiliz dizef la. Zanfana prefere King Mouna pa ti so vre zanfana.

KING MOUNA

Mo ena tou. Pouvwar, fortinn, repitasion.
Kan mo grense enn lanpir gagn dibilision.
Mo klik ledwa, enn larme galoupe vini,
Bros mo soulie, dres mo palto, ranz mo lili.
Zot mem dir mwa ki mo pete li santi bon.

Paser siro! Par grap, lapen manz mo lastron!
Me zepol senser pou plor mo sagren
Dan lanpir miliar mo pa trouv enn bren.

Mo ena tou. Arem kot pa ena karem.
Mo klik ledwa. Enn larme fam 'Je t'aime- Je t'aime'
Envant zwisans, zot re-ekrir Kamasoutra.
Mo ena tou. Enn stati pli gran ki Maha
Pe fer lesiel ek Gonndouana gagn tarrtarri.
Mo ena tou. Mwa ki mari, mari mari.
Me zepol senser pou plor mo sagren
Dan lanpir miliar mo pa trouv enn bren.

TABLO 13

LARENN DAMYANNTI: Shannti, aster ki to peryod retret finn fini eski to finn pran to desizion?

SHANNTI: Pa vreman.

LARENN DAMYANNTI: Ki to'le dir?

SHANNTI: Kouma mo pou dir ou sa? ... Mo pa kwar mo ena potansiel pou vinn dirizan.

LARENN DAMYANNTI: Kisasa? Explike!

SHANNTI: Mazeste, mo pa prop, mo lespri anbrouye. Mo atire par sex opoze.

LARENN DAMYANNTI: Twa! Pa dir mwa. To finn ... ?

SHANNTI: (*Sakouy latet pou dir wi.*)

LARENN DAMYANNTI: Kan? Kotsa?

SHANNTI: Pandan retret.

LARENN DAMYANNTI: Pandan retret? Ayo Larezon! Emosion pou fer twa perdi pouvwar ... Ti dir twa ki arive kan santiman debalans ...

SHANNTI: Ilekilib lozik. Mo kone. ... Mo'nn fini diskalifie pou okip pozision responsabilite. Mo aksepte ou desizion.

LARENN DAMYANNTI: Mo desizion? Sa pa konte. Konsey Disipliner Siprem ki pou deside. Enn fot grav, to kone?

SHANNTI: Mo kone.

LARENN DAMYANNTI: Kifer to pa donn enn lot rezon? To prefer rant dan lekip siyantifik pou perfeksiyon manipilasyon zenetik e eliminn tou bann restan lepase dan nou program zenetik. Kiksoz koumsa.

SHANNTI: Mo pa kapav koz manti lor sa isyou la.

LARENN DAMYANNTI: Shannti, to koumadir mo zanfan. Ar mo dizef ek mo selil finn fabrik twa. To enn parti mo trip, mo prop profon.

SHANNTI: Non, Mazeste! Mo zis enn kopi, mo pa enn kreatir. Parfwa mo santi koumadir mo enn refle ou zimaz dan enn laglas. Eksepte tou lanver. Gos vinn drwat, drwat vinn gos.

LARENN DAMYANNTI: Reflesi Shannti. Mo pa'le perdi twa. Kouma sa kapav arive?

SHANNTI: Mo pa kone me mo sipoze ...

LARENN DAMYANNTI: Ki zafer?

SHANNTI: Ou rapel sa kosmolozi ki ti swiside resaman parski so konviksiyon ti telman for ki li ti refiz repidie so lide malgre presion gouvman ek legliz? Li

pa ti ena rezon ou kwar?

LARENN DAMYANNTI: Pa dir sa Shannti. Ena traizon ladan.

SHANNTI: Si dan Big Beng, Kreater ti fini enprim so lentansion ek so program, dan lapousier kreasion ki ankore pe vwayaze dan lespas anplèn expansion ena bann direksyon ek karakteristik ki diferan form lavi pou oblize swiv natirelman. Dan so blouprint ti ena bann per kontrè: matier, anti-matier; lamour, laenn; negatif, pozitif; mal, femel; kreasion, destriksyon. Eski nou pa finn rod sanz lentansion ek program Kreater? Eski nou pa pe zwe Kreater? Eski ...

LARENN DAMYANNTI: Me nou bann kreater. Nou pe fer kreasion avanse. Matier finn touy antimatier. Femel bizen touy mal.

SHANNTI: Be lamour?

LARENN DAMYANNTI: To pe retom dan fatalism paseis. Ale Shannti! Peyna desten. Nou lib pou tras nou prop sime. Mo tifi, pa fer leker enn mama fermal.

SHANNTI: Mazeste, pa zwe ar santiman. Mo konn ou tro bien. ... Ala laverite! Mo kontan enn kreatir mal ki sorti dan enn lot lemond. Ki pou ariv nou, mo pa kone. Me enn kiksoz mo sir. Mo pou fer tou pou viv ou mor ar li.

LARENN DAMYANNTI: Mazinn ki kalite lavenir mo finn prepare pou twa.

SHANNTI: Pou mwa pa ena lavenir san lamour.

LARENN DAMYANNTI: To kone ki dan Konsey Siprem ena ki panse ki bizen deklans enn aksyon violan kont tou lezot kreatir, sirtou kot mal predomine. Bann Lingawala premie lor lalis.

SHANNTI: Bhakti!

LARENN DAMYANNTI: Ki to pe dir?

SHANNTI: Nanye!

TABLO 14

Hatha ti koumans soupsonne ki kiksoz ti pe devlope anba so lipie e si li pa fer atansion, later pou ouver e li pou disparet. Dan lakav-labirent ki li ti apel Nik Satan, li ti dekouver bann tipti zafer ki ti kapav pas inaparsi si li pa ti bizen trouv enn tez pou detourn latansion King Mouna ki ti koumans vinn tro enpasian. Stati la pa ti pe progrese ditou. Souvan ti pe bizen kas enn bout pou refer parski enzenier ti trouv enn felir ousa enn bout disproporsione. Li ti dimann so bann spesialis fer enn letid aprofondi lor lakav-labirent e zot ti dir dan zot rapor ki li paret koumadir enn lentelizans siperyer ti ranz sa pou enn rezon spesifik me zot pa pe kapav deside sir-sir. Koumadir ti servi li pou donn training me ki training zot pa kone. Ler lanket kontinie zot ti pe detekte bann vibrasyon ek iltrason bizar ki paret ti pe sorti dan profonder later. Bann zeolog ti dir ki touse pa ti ena nanye ankomen ar mouvman bann plak tektonik. Li plis koumadir ti ena bann aktivite ki ti nesese kan enn popilasyon pe prodire pou satisfere bann bezwen normal. Si gagn prev ki ena lavi anba later, andan montagn, dan vant Armagedonn? Bizen prev. Kouma pou gagn sa?

Vadire ena enn bondie pou Hatha 'si. Enn zour ler li ti pe vakarn-vakarne dan paraz Nik Satan enn zafer drol may so lizie. Enn kreatir femel ki resanble enn fourmi grander enn Lingawala lor de-pat me ki semi-transparent ek ande dimansion ti sorti par enn laport sekre, enn parwa ki avanse deryer enn touf. Li pa perdi letan. Li sot lor li e zot koumans lite. Hatha ti sir ki li ti pou immobiliz kreatir la san difikilte. Me pa ti fasil. Kreatir la ti soup, for ek azil kouma enn gazel. Finalman li ti bizen koudme so bann bodigard. Ler zot ti finn fini blok li,

enn zafer extra ti arive. Kreatir semi-transparent ti vinn opak e antrwa dimansion.

TABLO 15

HATHA: Mazeste, mo'nn dekouver rasinn nou problem. Lennmi ti anba nou lipie, pe minn teren san ki nou kone. Akoz sa stati pa pe avanse. Me ena osi move nouvel.

KING MOUNA: Move nouvel?

HATHA: Move nouvel. Bhakti.

KING MOUNA: Bhakti?

HATHA: Bhakti mars ar zot. Ar lennmi Lanpir Lingawala.

KING MOUNA: Aret radote! Taler mo fer sot to likou pou traizon.

HATHA: Mo ena prev Mazeste.

KING MOUNA: Ki prev?

HATHA: Fer vinn ou garson, Bhakti. Mwa mo al sers mo prev.

TABLO 16

BONNFAM JATA

Dal pa pe kwi pou Shannti ek Bhakti!
Hatha, gran malen, kart joker dan so lame,
Kapav fer lerwa dans kouma toupri.
Bhakti dan so lak. Shannti mem parey,
Li finn vinn vizib akoz so lamour.
Me seki pli douk, Hatha finn kone
Ki Saraswati pa konn koz manti.
Ala bon manier vinn move defo!
Hatha konn tou depi a ziska z.
Aster ki pou fer? Dir mwa ki pou fer?

Si stati pa pe grandi dan lamanier
Aster ena boukemiser pou pey lepokase.
Hatha pa konn kile; bes latet li fonsé.
Lager sel solision pou ouver laport-lafnet,
Permet li mont lor tronn.
Li fer met Bhakti anrezidans sirveye;
Shannti dan prizon ot-sekirite;
Li li lib triyange, mardaye.

Pa neserer mo rakont zot
Ki ti arive. Parey kouma avan.
Lager Mahabharat, deziem ger-mondial,
Hiroshima.
Pran tousa miltipliye par san:
Lanpir Lingawala, Sivilizasion Saraswati,
Touledé plat anmemtan.
Pa ti ena reskape?
Ena dir non.

Ena dir wi.
Zot dir ki enn soukoup-volant
Ti detekte enn ti rado lor enn losean anfoli.
Lor rado la ti ena de kreatir diferan
- enn kouma zako, lot kouma fourmi
Me sakenn ti pe tini so kamwad dan toufann.
Aspirater zean ti aspir zot.
Kikfwa dan enn zou
Dan galaxi lwanten
Zot pe amiz ti zanfan.
... Me mwa mo pa kwar.
Mo pli sir
Zot ti fini
Kouma Ziliet
Ek so Romeo...

Bon, beta! Bizen ale! Tansion dimoun dan lasal koumans fer zot senn. To kone kouma zot ete?

ZENES: Nepli ena personn dan lasal. Depi lontan zot tou finn fini tir ... apart sa de la. Mo kwar zot pe dormi. ... Tansion zot finn mor!

BONNFAM JATA: Al gete beta.

EPILOG

Non, nou pa ti finn mor. Mo lagorz ti amare. Mo bieneme ti pe plor soufrans zenes ki pa pou konn lamour. ... Pourtan dan Big Beng ti ena program lamour. Ki finn arive?

VIGNET, KAMEO EK LEZOT BADINAZ

LAMOR ENN ZEAN

Ler li ti pe fors later avanse, zour so nesans, pou kapav respire, sorti dan nwar, lev lizie ver lalimier, tou bann plant, so gran kouma so piti, ti aplodi. Sa li pou vinn enn kalipa sa! Later karte, les li pase. Li lev latet gayar, ouver so leker koma'nn parosol, pran tou lenerzi soley, kouver so gran frer ar so prop lonbraz ziska li fletri, pati dan labou, e vinn nouritir pou babou grandi. Mari sa!

Depi so nesans, li ti konn enn sel kiksoz. Pran, pran, pran! Li tal so lenportans dan tou direksion: so fetaz grenp ver lesiel, obliz vwazen zet lekor ousa emigre; so rasinn pa zis fons dan fon me tale kouma lapat ourit ki al sous zi lavi dan lavenn lezot; so bann mamb-koutpwen-zean nokawte mem ti rival dan so lantouraz ar sitan efikasite ki vit-vit so sime kler nenport kot gete.

Siklonn vini, siklonn ale nou gran gayar vinn pli gayar. Lalev vire, regar oten, li get letan met prop partou; parta-parta bann bachara tous so lipie ar zot latet. Li tousel krent, frengan, for e pwisan. So lonbraz per li. Seki li dir samem e kot li zet so mepri frwa nanye pa gagn kouraz pouse. So lonbraz fer zot per, tire.

Siklonn vini, siklonn ale, li santi for so solitud. Ler soley bril so seve, li santi tanperatir monte partou kote e so ledwa lipie transpire; ler lapli tonbe li santi teren glise anba so lipie; ler divan soufle peyna paravan pou anpes so lekor net tranble. Parfwa li rod enn soutien me bann vwazen tro-tro lwen pou kapav tann lame. Zot mempa tann li plengne. Souvan-souvan dan gro lapli li santi lipie glise; andire pe gagn vertiz. Parey kouma zansiv vie bonom so rasinn pe desose. Soubasman pe desese.

Enn swar Desam, omilie lanwit, ti ena enn tapaz bizar. Enn ti koutvan ki normalman zis fer pie-fler perdi petal, pa kone kimanier, ti fer gran soliter plati lor later. Ena panse laz ti rantre, inevitab ti arive. Bann ki pa ti tro kontan li ti mirmire ki tou pese pey lor later. Samem refren fezerdespri ek vantardiz.

Siklonn ale, siklonn vini lekor zeau vinn lapousier e ar melanz dilo ek ler li ti vinn vitaminn later ki ti nouritir nouvo repous parta-parta.

BARLIZOUR

Laba dan les, lapoud kotone gri pal-pal pe timidman sey efas parsi-parla gri fonce ki tir lor nwar. Lanwit ti bien-bien nwar, nwar-zekler kouma enn ledan ki pe lanse. Kalman bliye kalme douler.

Laba dan les, palet ranplas ti penso fen ki finn tranpe dan melanz pali e gri fonce kontign kile. Kile, kile ziska roulo roul so klarte dan tou ti kwen lobskirite. Zwazo sante, azann kriye, lisien zape.

Laba dan les, palet Bondie ofer soley kouler mazik: ble elektrik, oranz mistik borde ar lor, mov-violet, rouz ekarlat. Dife veloute pe amenn lavi.

Taler mo dantis pou bizen ras sa ledan la.

'DEJA VU'

Sa kolinn la, enn touf pie, enn ti kabann! Mo'nn deza vinn isi. Non pa posib. Peyna pie tamaren, zanblon, vavang. Isi nou dan Highlands Lekos, pa dan vilaz Goodlands. Me mo'nn deza trouv sa kabann la, sa kolinn la, sa touf pie la. Kan? Kotsa?

Soley finn fini kouse, labrim pe koumans leve. Bann fey lotonn ki talerla ti plen ar dife soley kousan finn vinn maron fonce. Taler bann pie lor kolinn pou zis enn silwet nwar masif ki finn poze lor lorizon enn lesiel san lalinn.

Enn santiman bizar chombo mo lekor ek mo lespri. Eksitasion ek fristrasion met paryaz. Personn pa gagne. Mo tousel dan mo balon transparan andeor letan.

Mo lev latet pou get lao. Detrwa zetwal finn koumans paret, tousel dan lespas ek letan enfini. Tousel kouma mwa? Zot lalimier sorti bien-bien lwen depi koumansman letan kan kreasion ti koumanse. Kan konn gete zot pa tousel - enn etensel dan fon koltar - me zot anpandan par gro-gro grap kouma bouke fedartifis.

Me mwa dan tousa, ki mo ete? Enn gren disab, enn lapousier? Tousel-tousel, mo nene plat kont vit loto dan lotonn fre Highlands Lekos, get kolinn som ar so lonbraz vertikal galoupe al kasiet dan kontour. Enn tristes-lafreyer chom mo lagorz. Eski tousa enn aksidan ki fini sek dan enn ti fraksion letan?

Kifer sa lenpresion 'déjà vu'? Eski ena lien ant koumansman, zordi ek dime? Eski mo zis enn lapousier ousa plito enn lapousier zetwal ki zame tengn?

Loto arete... Brek titour... Mo pa tousel.

ANNYO KOTONE TOUKOULER

Lontan-lontan, bien-bien lontan ti ena enn gran mазisien. Li ti toutsort kalite, toutsort kouler. Timama li ti papa, timama li ti mama; timama li ti meme, timama li ti tata; timama li ti lelefan, timama li ti souri; timama serpan, timama krapo; timama zwazo, timama zako; timama pwason, timama papiyon; timama saponer, timama sitronel. Li ti tou, li ti partou. Li ti twa, li ti mwa.

Sa lepok la ti fer nwar partou. Fernwar ti kouver partou ar enn gran moultou nwar-nwar-nwar mem. Mазisien la, ki ti apel Swami, pa ti kontan sa ditou. Enn zour li desid pou alim enn tors. Beng! Dir ou Lalimier koumans fane partou, rant dan tou kwen. Li al dan lakav, lor montagn, dan lesiel, dan lamer. Fernwar ankoler. Li pa kontan Lalimier. Li pran so lepe lasie pou atak Lalimier ki ti ena enn lepe reyon kosmik. Ler de lepe la krwaze zetwal fane dan tou direksion. Lapli zetwal fer lerb ek pie pouse; fer mwano ek geko sante; fer begonia riy ar ortansia.

Lapli zetwal desinn toutsot kalite zaimo, bebet ek ensek. Ti ena lelefan, samo, rinoseros, krokodil, gazel, bef, kabri, poul, kok, kanar, pentad, lezwa, lapen, zako. Zis dimoun ki pa ti ena.

Enn zour konper zako ti plen mars lor kat lapat. Li desid pou dibout lor so de lapat deryer e servi so de lapat divan pou kas fri lor pie. Normal tou zako rod fer parey. Dousma-dousma zako vinn dimoun. Parfwa dimoun 'si vinn zako me sa se enn lot zistwar.

Partou kot lapli zetwal ti finn amenn lavi bann dimoun al reste. Enn zour gran mазisien la aprann ki ena detrwa move size ti pe fer mesan ek malelve. Gran mазisien ti bien sagren. Li ti ena enn Annyo kotone kouler larkansiel. Li ti apel li Tizezi. Tizezi timama li ti enn tifi, timama li ti enn garson, timama annyو mal, timama annyو femel. Li ti tou, tou kouler, tou kalite. Gran mазisien dir Annyo Kotone Kouler Larkansiel al get enn kou ki pe pase.

Ler Annyo Kotone dir zot zot pe fane, ennde sap lor kal. Zot may li, touy li, koulout li lor lakrwa. Zot pa ti kone ki Annyo Kotone konn anvole. Aswar, li anvole, li al zwe dan bann gras zetwal lwen-lwen partou laba.

Tizezi, Annyo Kotone, aster pas so letan vwayaze lor lezel komet. Partou kot ena biz-biz li ale, fer mesan vinn bon. Li dir tou bann zanfan gran mазisien viv dan lape, lamour ek liberte. Akoz samem nou kontan li.

ABSOLIMAN!

Dan biro enn ziz. Konsiltasion an-sanm.

Ziz: Madam, mo dir ou ou pe fer erer. Ou bizen aksepte enn avoka pou defann ou.

Fam: (*Silans*)

Ziz: Mo anv ed ou... Kifer ou refiz led ki lakour pe donn ou?

Fam: (*Silans*)

Ziz: Madam ena enn akizasion grav kont ou e so santans bien lour. Ena kas likou ladan.

Fam: (*Silans*)

Ziz: Ou finn aksepte ki ou finn touy ou mari. Ti enn aksidan.

Fam: Non.

Ziz: Pa ti enn aksidan?

Fam: Non.

Ziz: Si ou reponn koumsa ankour ou pou agrav ou ka. Akoz sa ou bizen enn avoka. Li pou konsey ou ki bizen dir.

Fam: Zom pa konpran.

Ziz: Mo fer donn ou enn avoka fam.

Fam: Zot pa konpran... Zot poz sipa ki kestion.

Ziz: Madam .

Fam: Misie, mo kapav donn mo baba bwar? Li swaf.

Ziz: Wi, bien sir. (*Madam la ouver so blouz, tir so tete gos, donn so ti baba.*) Ki laz ti baba la ena?

Fam: Sis mwa.

Ziz: Kisannla so papa?

Fam: Mo bouro.

Ziz: Be ... zot ...

Fam: Bate ... viol ... sodomi ... toulezour.

Ziz: Komie zanfan?

Fam: Trwa... de finn mor.

Ziz: Kifer ou'nn res ar li?

Fam: Kot pou ale?

Ziz: Mo pa konpran.

Fam: Ou pa pou konpran misie, ou enn zom.

Ziz: Ou'nn touy enn imen!

Fam: Pou anpes li touy mo trwaziem zanfan. Si li revini, mo pou repik enn kouto dan so leker.

Ziz: Madam, pa dir sa. Ou pe agrav ou ka.

Fam: Misie ziz ... ou kone ... ki ete ... dis banane martir? (*Ziz la bes so latet, ekrire de mo lor dosie ki ti ouver divan li: 'lezitim defans'.*)

DIMIÈL AMER

Enn fwa dan enn pei, ti ena enn ti vilaz. Anverite li pa ti sitan tipti me li pa ti'le vinn lavil parski li ti kontan seki li ti ete. Ti ena, kouma dan tou vilaz, enn sime prensipal ki bann abitan la ti apel Gran Sime e apartir Gran Sime ti ena bann ti sime ek santie de kote ki ti file kouma rasinn koko. Pa drwat-drwat me plito kouma dilo lasours ki kontourn agos, adrwat ler li swiv so desten, desann ver lamer. Parey koumsa bann ti sime la ti swiv kontour lanatir ek kapris dimoun me de kote zot tou ti fini dan enn gran lafore ki ti antour vilaz la. Dan de lot kote vilaz la, kote soley leve ek soley kouse, Gran Sime ti kontinie me personn pa ti'le kone kot li ti ale ziska ki ... Pli tar mo dir zot!

De kote Gran Sime ti ena bann laboutik ar bann nom bien spesial: Laboutik Banwar parski divan li ti ena enn pie bwanwar; laboutik Manou parski so propriyeter ti apel Manou; laboutik kouzen parski so propriyeter ti kouzen propriyeter laboutik vizavi. Ti ena osi latelie bisiklet Bay Siw, latelie tayer Ton Sougri, laforz Misie Paya, salon kwafer Bay Raman, lakanbiz Paradi Ble, lotel dite Eldorado. Toule Samdi enn teren vid vinn sant aktivite ekonomik vilaz la. Samdi ti zour bazar. Bann plater legim, bann elver poul, bann artizan ti profit sa zour la pou vann zot marsandiz e pou aste seki zot ti bizen pandan lasemenn. Ziska tar samdi swar mouvman ti kontinie dan laboutik, dan latelie e sirtou dan Paradi Ble.

Mo sir zot finn remarke ki dan sa vilaz la pa ti ena konsiltasion dokter, kabine dantis ousa farmasi. Drol non! Anverite pa drol ditou. Sa vilaz ki ti antoure par enn reinnfores tropikal pa ti bizen meksinn. Bann mous-dimiel ti pe pran bann meyer nektar dan plant ek fler pou fabrik enn dimiel spesial. Li ti sitan prop ek sitan pir ki enn kouyer dimiel azen gramaten ek enn avan al dormi ti gard tou bann abitan la an bonnsante, apart ti problem parsi-parla.

Dan nou vilaz ti ena enn garson. Akoz personn pa ti kone ki ti so nom, tou dimoun ti apel li Garson. Dimoun dir ki so mama ti mor ankous e so papa ti kit li anplan. Sans detrwa bon vwazen ti pran so sarz.

Garson ti pran labitid viv tousel, manze kot gagne e dormi kot gagne. Souvandefwa li ti pran enn santie, mars drwat divan li ziska ki li ti ariv dan bwa e la si letan ti bon li ti mem pas lanwit anplen-er. Amizir letan pase, douma-dousma, li ti koumans konpran langaz plant ek zaimo, sirtou langaz mous dimiel. Bann mous dimiel ti telman kontan li ki zot ti les li tanzantan pran enn pen pou li manze ousa pou donn kikenn ki pa tro bien. Si li pa ti dan danbwa kot li pe koz ar plant, zwazo, fler, papiyon, mous-dimiel, ti pou trouv li kot enn dimoun ki pa tro bien parski so zorey ti telman finn ki li ti kapav tann enn pli tipti zemisman.

Bann dimoun bien e ki dan bien pa ti pe pran li kont. Me bizen dir ki zot pa ti pe fer li mesanste parski tou dimoun ti sagren li akoz so mama ti mor ankous e so papa ti les li anplan. Apre zot ti panse ki li ti enpe spesial, diferan ar lezot. Ena ti pe dir ki enn vis ti enpe las dan so latet.

Enn zour ler Garson ti pe alonze lor lerb dan danbwa, dan bor reinnfores tropikal li santi enn prezans sort lor ordiner. Li drese, asiz lor so deryer, get kat kote. Deryer enn touf li tann enn tapaz. "Sirman enn yev", li panse. Li koz langaz yev me personn pa reponn. Li leve, al gete e la deryer touf ki li trouve? Enn dimoun etranz, pa parey kouma dimoun dan vilaz. So labiyman an papie ver spesial; so lapo kouler lor; so seve kouler larzan malgre li zenn. Li ti pe tranble. "Li pa bien sa misie la", Garson panse. "Mo sir li mank dimiel dan so disan!" Li al rod enn pogne dimiel, met li lor enn gran fey e retourne pou donn li bwar. Kouma mirak etranze drese. Li poz kestion e Garson donn li tou detayman.

Pli tar ler li ti santi li fit net, Garson ti al ar li ziska vilaz, dir li orevwar. Apre li

pa ti zwenn li ankor.

Selma depi sa zour la bann zafer ti koumans sanze. Premie dabor ti koumans vann po-dimiel dan bazar e pli tar dan laboutik 'si. Apre, pa kone kifer, po-dimiel disparet dan bazar ek laboutik. Enn zour bann gro-gro kamion, trakter ek bulldozer rant dan vilaz depi kote soley leve e zot koumans fouy larz-larz sime, drwat-drwat koumadir mizire ar lareg e fann bitim partou. Apartir Gran Sime ki ti vinn Lotorout Prisipal ti ena enn trale lotorout segonder de kote. Telman ti ena boukou ki pa ti mem gagn letan rod nom pou zot. Zot ti vinn bann nimer. Lotorout 001, 002, 003, 004 etc. Zot tou al drwat-drwat ziska reinnfores ki ti pe koumans retresi lor vites.

Pa kwar zis dibwa ki zot ti pe tire. Zot ti finn dekouver dimiel spesial dan reinnfores tropikal e sa ti pe ale dan direksion soley kouse par kamion-sitern. Biznes dimiel ti pe kas-pake. Me enn zour so popolarite ti koumans diminie. Ni li ti pe geri, ni li ti protez kont maladi. Bann siyantis fer lexpéryans, bann detektiv fer lanket, bann espion rod sekre. Bizen ena enn koupab parla! Enn siyantis ti pibliy enn rapor pou dir ki kikfwa devlopman reinnfores ti enpe tro rapid, ki bann mous-dimiel ti pe gagn difikilte pou adapte ar sanzman dan ler ki ti ena tro karbonn-dayoksayd ek monoksayd. Toutswit direkter zeneral Dimiel Inc. ti fer enn deklarasion ki siyantis la li ti enn iresponsab ki pa ti konsian lenportans netwayaz reinnfores pou ki sivilizasion modern avanse.

Li, li ti plennman satisfe ki bann mous-diel apresie prezans bulldozer.

Enn zour lagazet pibliy enn gran nouvel. Ena enn lespri malsen ki finn kidnap tou bann larenn mous-dimiel pou fors mous-dimiel prodir fiel. Sa lespri malsen la finn pas bag ar Satan. Bizen fors li aret respire.

San perdi letan avion ti koumans bonbard reinnfores lanwit-lizour, met partou plat.

Bonbardman pe kontinie. Personn pa kone kot Garson ete.

HISTRIONIX KALIPAX

Personn pa kapav dir li pa senser. Li senser. Mwa ki dir. Personn pa kapav dir li pa onet. Li onet. Li onet , li senser. Nou tou dakor. Lor la peyna diskision.

Li pa per lotorite; li dir seki li anvli dir. Si pa kontan, be tanpi. Li movi ar zot. Mem bann ki pa kontan li, ki pa kontan so manier sirtou, zot aksepte ansekre ki li pa mesanste kouma Aya Langouti Dedwa, alias Kouto Mousana (K.M). Li pa aras move lerb pou plant lerb bourik. Li, li'le aras fatra pou plant ortansia, begonia, zakaranda. Li kwar dan seki li fer.

Me parfwa, pa kone kifer, li glis lor lapo banann, tas dan kaka-vas. Yer mem mo ti trouv enn kees ar mo de lizie. Telman li vey ti detay, fey par fey, souvan li bliye get grander lakour. Ala ki ti arive.

Dan vilaz kot nou reste ena enn zarden ki depi touletan ti nou gran fierte. Me depi fek-fekla, pa kone kifer, li finn enpe abandone. Mo kwar zardinie finn tom malad.

Yer kamarad Histrionix Kalipax, H.K ki tou dimoun apel Aska, ti rant dan zarden pou al pipi deryer enn pie, pipi ki li ti finn tini pandan enn bon bout letan parski li prefer les karo-kann pou soulazman K.M. Ler so pipi koumans evapore dan kontak ar saler later sofe par soley tropik, loder lamoniak giji so narinn, exsit so limazinasion panndit manke e (mersi Bondie!) enn revelasion tom lor so latet kouma kaka-zwazo. Li get zarden la; li trouv so boubou.

Bizen efase re-fer! Zarden laont kapav vinn zarden fierte, spesimenn rar pou glorifie lentelizans limanite. "Atann, mo vini; mo revini ar bulldozer." Nou met prop partou, nou replante. Anz-Gardien Zarden ki ti pe fer lasies dan lesiel, sakouy so lezel desann. "Pa fer sa Aska! Dan sa zarden la ena plant rar, ena osi nouvo gref. Rod bann move lerb enn par enn e ras zot ar ou lame. Pa servi bulldozer, bayo; pa fer sa dalon."

Aska ti riy enn gran riye. Telma for, lesiel ti tranble. Enpe pli tar bulldozer ti rant dan zarden. Bougenvilea ek pikan loulou; lastron ek zinia; laliann leng ek orkide; siendan ek sitronel; vieyfi, viegarson ek vavang; lagren-jab ek lagren zak; pie goyav ek goyavie, tou ti pas dan pake.

Ler li ti fini so louvraz, li lev lizie. Li ti satisfè..... Aster nek ena pou rekoumanse. Me avan gagn letan met enn boutir dan later, enn bilding karant letaz, sorti lot kote dilo, lev so larogans dan ler, tal so parking souteren, magazen dernie model ek tou so eksetera.

E bann zanfan nou vilaz peyna plas kot pou al zwe. Aska pa ti'le fer ditor. Li onet e li senser. Se so desten ki faner.

TI-FANGGAS

Sak fwa ki may Ti-Fanggas
Pe fer louvraz kont-natir:
Sipa pe tripot ar kas,
Pe reenvant lasansir;
Rekta pou tann mem koze:
"Mwa mo plennman satisfè..."

Papa, mama ek vwazen,
Zot prefer get lot kote
Pou pa vinn konplis koken
Si trouv bann nom dan karne.
Ti-Fanggas so sime kler;
San travay vinn milioner.

Ti-Fanggas, pradann-mantrri,

Pa per pou kabos lalwa,
Fer prensip vinn satini,
Donn chokrra kouronn lerwa.
Mem si li fer an plastik,
So kouler li mazestik.

Ti-Fanggas so lapeti
Grandi ar so gou pouvwar.
Tann dir mem dan paradi
Li finn kit enn avalwar.
Pouvwar koutkekout fasil
Kan roder bout pe tap pil.

Aster li pa nesaser
Sey rod enn explikasion
Kan kikfwa ena erer,
Ousa enn ti konfizion.
"Avoy enn bake labou",
Li'nn aprann ar so gourou.

SASER FATIGE

Sa zour la Willy Hunter pa ti dan moud. Pourtan dan lafore kot li ti ete zibie pa ti manke. Koumadir detonasion enn kartous ki normalman donn li jos, ti pou kas konte e savir lekilib. Enn yev deryer touf lastron, enn konde lor enn brans lao nepli ti eksit so ensten saser. So lebra vadire ti tro feb pou lev so fizi. Pou evit aksidan li ti ferm take sekirite, apiy fizi la kont enn pie, larg so lekor lor enn tapi lerb e avan li gagn letan dir 'fouf' somey chombo li.

Enn ti freser ti kas so somey. Ler li ti ouver so lizie li ti gagn sok. Enn manto labrim ti pe tal so douser lor lafore; bann zwazo ek lezot zanimo ti finn fini prepar zot nik; mem labriz ti pe respe silans glasial. Li ouver so fizi, tir de kartous ki ti ladan, met fizi la lor so zepol e koumans marse. Li pa ti mem reflesi ki direksion li ti pran. Andire li ti pe swiv enn lot ensten ki depi koumansman letan ti pe dormi dan fon so nam e ki enn kou, kouma mirak, ti pe dres latet.

Li ti pe mars drwat divan li san kone kot li ti pe ale. Marse, marse, marse.

Enn bon loder manze lor dife ti giji so narinn. Enn lema ti pe riss li dan direksion manze la ziska ki ti li ariv pre kot enn kabann ki ti ena enn ti lakwizinn par deryer. Dan kabann la ti ena enn lalanp alime ki ti pe aroz deor ar enn lapousier lalimier dou. Willy Hunter ti al direk ver lakwizinn e la ... sok! ... li ti trouv enn ners dan so iniform pe tourn kari lor foye. Ki enn ners ti pe fer damilie enn lafore. Pa ti ena lopital ousa klinik pre par isi! Ler li ti ariv kot laport lakwizinn ners la ti vir so latet dousma, fer enn sourir e zis dir li manze pre pou pare.

- Al dan lakaz. Mo vini la.

Apré dine, kouma ti pe fer bon deor, zot ti al asiz dan lakour, ekout griyon ek krapo kriye; get zetwal filant file dan lesiel.

Sa swar la Willy Hunter ti dormi enn somey profon e dan so rev li ti vinn enn ners. So fizi ti vinn enn zetwal filant ki ti fonn dan lesiel.

BOUTON ZENES?

Kan mo vwazen ti gagn enn
Ti plak nwar lor so lazou
Li dir so fam pa pran kont:
Enn ti bouton zenes sa!

Kan plak nwar koumans fane
Partou lor lame lipie
Ankor li pa trakase
Parski bouton zenes sa.

Aster lor lekor antie
Plak nwar partou soupire,
Lamatier santi lamor.
Bouton zenes sa do ta!

TI-BOUT 4 AN PLI TAR

Mo rapel koumadir fekla sa ti bout dimoun, anvlope dan so ti moultou blan ar tas disan nesans par sezaryenn, ki ti pe tranble ziska ki ti met li dan enkibater. Mo leker ti gro ar boner pa kapav explike.

Me zordi mo ti pinget li enn ti pima. Dir ou so lalang fite. Lot zour mo pa rapel ki mo ti dir li. Sirman koze ensinifian gran dimoun. Ki to kwar li fer? Li kas enn gran riye, parey kouma so mama, get mwa fran dan mo lizie, li dir mwa: "To komik Tata aret fane!"

ENN LET POU SAINT-EXUPERY

Mo bon Antoine,

Kapav li vre, kapav li fos me mo bien kwar mo'nn zwenn ar li. Pa dan dezer Afriken. Mo tro kapon pou al laba. Me isi anba enn zetwal, enn bien tipti zetwal ki ti paret zis enn fwa. Gete kouma mo'le mo pa finn retrouv li.

Isi sel disab nou ena se enn long riban blan-kase borde enn kote par disel ble, parfwa sale, parfwa sikre e lot kote par kokotie ek filao ravaze par tro boukou biznesmenn ki ena lizie pli gro ki zot vant. Lerwa kot nou pa aret lelan biznesmenn me partaz profi piyaz ar zot e letansa so bann prens fer koleksion

boutey vid. Mo tann dir gardien far li an somaz. Ena mem dir li finn nway so sagren dan disel ble. Me sa mo pa sir parski isi rimer fer palab.

Lot zour ler mo ti pe mars-marse mo ti zwenn enn tilom, enn ti bonom trwazan, touni pe zwe dan disab. So seve ti kouler zanblon, so lizie ti kouma lagren longann, so lapo ti kouler lesiel avan ki soley leve.

Mo ti dibout kot li pandan enn bon bout letan me li ti telman preokipe par seki ti pe pase dan so prop latet ki koumadir mo pa ti la ditou. Me tanzantan li ti pe riy enn kou for, get mwa, fer enn sourir e replonz dan silans so prop lemonn. Apre enn bon bout letan kan vadire so lemonn personel nepli ti ase, li ti get otour li e dousma dimann mwa: "Misie, desinn enn pwason pou mwa, silteple!"

Mo ti gagn sok. Mo ti asiz kot li e ar enn ti baton mo ti desinn enn pwason lor disab mouye me bien vit enn ti vag ti monte pou efas mo desen. Mo bizen aksepte ki mo ti enpe trakase ki mo tilom pou kriye-plore kouma tou zanzan sa laz la. Pa ti sa ditou. Li zis ti get vag la retourn dan gran dilo: "Pwason naze, ale. Lot!"

Lor donn lord mo tilom ti enn jak. Lor vites mo ti desinn enn lot; lor vites vag ti efas li. Lot! Lot! Lot! Ler mo ti finn fatigue, mo ti dir li mo ase, mo bizen al mo lakaz. Ala tilom tourn so lalev, larm so lizie vadire lor komann. Enn gout ti mem deborde, ti pe glise, desann lor so lazou. Ki pou fer? Mo ti reasiz kot li. Mirak! Lalev ti drese ar sourir; lizie ti sek net.

Mo bon Antoine, mo'si mo'ena aster mo Ti-Prens ar so seve zanblon, lizie lagren longann, lapo kouler lesiel avan soley leve. Kouma to ti prens, so riye 'si rezone gramaten kouma laklos sizer.

Enn zour pa tro lwen kan nou pou zwenn twa ek mwa, nou va kapav koz lor nou Ti-Prens.

TOU PE TOM POUF

Depi toultan Misie Maxim Maxwel ti entelizan, debrouyar, travayer e li ti fer serman kan li ti bien-bien zenn ki zame, zame li pa ti pou aksepte viv mizer. Sime ki li ti trase ti bien kler. Sak pa ki li ti fer ti amenn li kot li ti 'le: konfor materyel.

Misie Maxim Maxwel ti kwar zis dan seki li ti trouve ek tande. Pou li realite ti ekrire ar let kapital (REALITE) e diskision lor la ti enterdi dan so domenn ek so tabisman. So lavi ti baze lor trwa krwayans: (1) Bondie ekziste. (2) Li ti fabrik Eve ar enn kot Adam. (3) Li nou devwar profit nou sitiasion e kan nou profit nou sitiasion plen-plen tou dimoun profite. Pou li apart sa tou ti enn gran palab pou ankouraz pares ek prodwir gonaz. Filozofi, lar, moralite pa ranpli vant vid. Bizen disiplin, disiplin ek ancor disiplin. Liberte, lwazir, stres tousa bann komeraz envante pou ankouraz bann zeb vinn pli zeb; pou fer lakagn gagn tit; pou fer los kwar li nepli lanplat. Mem si li pa ti gagn kouraz dir sa an piblik, li ti panse ki lemonn ti bizen enpe plis Hitler pou so vre devlopman.

So sikse ek repitasion ti depas kad. Dan so koloni kot li ti pas pou enn gran oustad li ti konn aste ek vann faver ek proteksion e so bann adorater ti exper lor pas bagou. Dan kartie pov lavil kot li ti grandi ti fer met so stati e bann profeser ti gagn lord enn fwa par an amenn zot zelev laba pou ki zot gagn enspirasion ar enn vre model pou zot devlopman. Kan zanfan fer move bann paran ti menas pou raport zot ar Misie Maxim Maxwell. . Kikfwa li ti imortel! Ena enn ti pe mem dir - mo kwar li ti sef paser siro - ki li ti enn tigit, enn bien tigit, pli piti ki Bondie. Li ti fer boukou lasarite e zame kamera televizyon ti rat enn sel lokasion pou dir lemonn komie so leker ti gran. E pa kwar ki kameramenn la ti so fami.

Ale vini ennmem lozik, pa de, pa trwa, ti gouvren tou so desizion: kan ti ena pou swazir so madam marye - mem si dan so lavi ti ena boukou madam - , so zann ousa so de belfi, kouma kan bizen kone kot pou plas so lamone pou ki pitay fer piti ar pitay. Bizen rekonet ki so lavi ti regle kouma enn revey atomik. Peyna zess! Konn fer plasman e leres swiv kouma dilo swiv kanal. Peyna plas pou santiman.

Me pa kone kifer enn gramaten ler ariv ler pou leve pou li al dan jim pou so lekzesis, sona ek masaz, so lekor ti refiz kit lili malgre sonnri revey e malgre so lozik-reflex normal ti pe dir li aret fane. Li ti koumans santi koumadir dan enn lepase ase lwen, enn zour kot enn lakrwaze, li ti mal swazir sime. Posib sa? Zistwar vie bonnfam! Si sa ti vre li pa ti pou arive kouma li ti finn arive. Lor fos sime pa kapav ena viktwar. Ena zis defet.

Pa gagn drwa kil parad! Li ti ris so kadav lor sime labitid pou aret panse. Tou manier ena panse ki zis fer perdi letan kouma ena koze ki pa bon pou koze. Sa zour la so labous ti res lapat-lapat ek so lekor kaya-kaya. Mem so nouvo pies, enn zoli tifi ven-tan ar ki li ti pe depans enn fortinn san tike, pa ti pe reysi giji so dezir. Koumadir enn move plasman?

Enn figir, okoumansman enkonj, ti sorti dan profonder so memwar kasiet depi lepok so zenes e ti koumans provok bann sansasion bizar. Sirtou sansasion enn kari masala fad, kri ki mank disel; gou mang fletri; sansasion rat sime, desann dan move bistop. Figir la ti pe koumans pran form, kouler ek lavi... Enn zenes apepre so laz. Zoli boug! ... Li gagn onte ... li anvii vomii .

De zour plitar bann peser ti ramas enn lekor ki ti pe flote dan labe.

KAN NOU POU KONPRAN?

Mo vie Tonton André (atansion, li pa kontan kan dir li vie) ti dir mwa enn fwa ki meyer manier pou mizir epeser sivilizasion se par fason ki nou tret ners ek profeser lekol. Pa manti! Me bizen al pli lwen.

Les nou gete dan nou paradi manti-manti ki nou fer. Nou telman kraz kor nou bann ners ek enfirmie ki mazorite pe sey tras enn nouvo sime lot kote dilo. Partou kot zot ale, dimoun ek bann diferan lotorite apesie zot konesans, zot

experyans ek zot lamour pou zot travay, zot lamour pou dimoun ki bizen zot led. Me nou, nou prefer met lor gran-gran pedestal politisien bachara, manter kouyoner, biznesmenn froder, swami pitasie, mawlana violer, milioner voler, trafikan robendebwa fos fos, fer manti vinn vre, zes-touy-konesans. Kan nou pou konn apresie dimoun zot vre valer?

Ki nou fer ar profeser? Lontan bann profeser ti ena boukou prestiz. Zordi? Sitiasion dan pens. Amizir sosiete devlope ek modernize nou ti bizen enn program pou amelior konesans, konpetans ek pozision profeser dan sosiete pou ki zot ti kapav reponn lapel. Me nou finn pran zot pou lamone kontan e akoz sa nou pa pe kapav atir kantite dimoun valab ki nou bizen pou nou bann lekol. Li fasil sak fwa ena problem, nek zet labou lor profeser, denons leson prive, dir ki zot travay zis sis mwa, ki zot pares, ki zot ki zot ki zot.... Kan nou pou ouver nou lizie lor realite dan bann lekol? Eski nou kone ki ena profeser ki travay enn ertan par zour ar de ou trwa zelev e ki tous mem saler e gagn mem tretman ki profeser ki travay sis ertan par zour ar karant zelev. Li pa enn mirak sa, ki ankor ena profeser ki aksepte travay dan lekol primer?

Kan eski nou pou konpran ki nou bizen bann meyer profeser pou lekol pre-primer ek primer; ki sa bann profeser la bizen pli gran formasion ki posib? Zour ki dan lekol pre-primer ek primer nou met bann profeser ki ena omwen B.Ed (Bachelor of Education Pre-Primary/ Primary) lera nou pou pran sime sivilizasion avanse.

Mo'nn fatigue tande ki dimoun dan nou pei pa lir, pa kontan al teat; vadire tousa finn marke dan nou desten. Kan nou pou konpran ki zot pa lir parski zot pa konn lir? Kan nou pou konpran ki zot pa al teat parski enn vre teat Morisien ki kapav atir bann gran lafoul, ki devlop sansibilite ek limazinasion, ki fit nou kapasite admir zoli e rezet grosie ek vilger, li ankor tibaba? Kan nou pou konpran ki lespri finn fini angourdi ar kompozit-program-ravann-maravann-jal-dolok-parsouramenn-motee- ramdass-mem-zafer-virkitourn-tournkivir? Farata mal-belo, dalpita sezi pa pou kapav zame donn nou nouritir spiritiel nesese si nou'le konkerir lesiel. Aprann petri lafarinn; belo bien boul lapat-lafarinn; konn kontrol saler tawa; anpes dal dan marmit sezi; konn servi ou ros kari; pa bliye zepis, disel dapre lord. Lera kiltir avanse. Kan nou pou konpran ki sant kiltirel pa kre kiltir me nouri lever bann verminn anti-kiltir? Kan nou pou konpran ki letan kabri pe manz salad, Hollywood-Bollywood senk kontinan pe fer maja.... Kas pa latet! Bouze waya! ...

Kan nou pou konpran ki apepre, fer sanblan, aprann par routinn li pasab dan sosiete aryere me pa dan sosiete sivilize?

Kan ... Si Tonton André ti ! Kikfwa! Ayo! Prefer pa panse!

FER VADIRE

Dan douniya Anal Golmal 'fer vadire' finn fini vinn reflex kiltirel ar ki soubasman sivilizasion Golmalwa finn vinn teti. Bann siyantis finn mem dekouver enn zenn pwisan ki kontrol konportman bann Golmalwala e dan zot sazes zot finn desid

pou apel li 'fer vadire' malgre ki Anal Golmal ti met forsing pou apel li 'Golnormal'.

Ler li ti lekol Anal Golmal ti fer tou so profeser kwar ki li ti pe konpran tou e tou so bann profeser ti pe fer vadire zot satisfè trouv seki zot anvi trouve. Koumsamem elekter ti fer vadire li onet ek senser ler zot ti vote pou fer li vinn prezidan vilaz. Zot ti fer vadire zot pa ti vot jatpat e li ti fer vadire so program ti foul demokrat. Tou dimoun ti satisfè.

Aster Anal Golmal finn bien arive parski 'fer vadire' finn vinn kiltir nasional e lor fer vadire li li king. Anmentan li 'fer vadire' e 'fer vadire' so kontrè ar sitan fasilite ki lepep admirab ki peple Golmalwa finn finalman konpran ki 'fer vadire' nepli ekziste e ki 'vadire' li anverite sinonim laverite. Vadire 'vadire' finn vinn vadire realite.

ASTER NOU TOU ERE!

Akoz bann avion pe gagn rematis dan lezel; aköz Tshirt pe retresi lor komann; aköz vadire pa bien konpran ki vadire pe arive, Anal Golmal ek gouvènmàn Golmalwa ek lepep Golmalwala finn ponn ansam enn Vadire Gran Proze Vadire (VGPPV) - zot apel sa Sibersite. Fer vadire ki apre 'vadire' nou pe gagn sibersite. Kan de mo rime savedir li bizen marse. Mo kwar Aristot ti dir sa. Vadire mo'nn lir sa par la.

Bann desizyon la senp. Mo dimann mwa kifer personn pa finn pans sa avan. Spermatozoid ek dizef avan ovilasyon, ereksyon, penetrasyon, ezakilasyon ek fertilizasyon bizen swiv enn 'klas entrodiksyon' lor sibernetik bazik pou permet bann fetis pratik kompyouter dan vant zot mama. Bann pedagog dan ministè formasyon finn fer pibliye an Volapukmalmal, lang ansestralo-matèrèl Anal Golmal, enn miliar kopi kour formasyon - enprimer finn refiz fer profi. Tou dimoun bizen fer zot par sakrifis. Pe prepar enn meday spèsyal pou li.

Ena enn sel ti problem minèr. Personn pa kone ki lang bann spermatozoid, dizef ek fetis koze. Volapuk? Volapukmal? Volapukmalmal? Ousa Golmalien? Ki pou fer? Enn fraksyon segonn panik! ... Enn zeni, konseye spèsyal Anal Golmal, ramas so fron, ferm so lizye, forse, pous for. Enn lide fizet sorti. Solisyon senp. Fer vadire tou konpran tou e vadire problem pa ekziste. Koumsa ki problem disparet!

Bann leker sal ek gro poumon pe fer zot lenteresan. Zot fer zedmo kouma 'siperstipidite' ousa 'sibersantipete'. Bann ki plis tilespri pe koz 'ilovotikasdite'. Mo konsey ou pa pran zot kont. Fer vadire zot pa ekziste.

PLI KANTIK KI KANTIK

Remersiman

Mersi Gerard Sullivan, Soorya Nursimooloo Gayan, Reshad Uteem, A.G. Kassim.

Mersi pou bann liv ki finn permet mwa dekouver enn trezor:

1. Holy Bible - New International Version
2. The Bijak of Kabir - Translated by Linda Hess and Shukdev Singh (Motilal Banarsidass, India)
3. Rosary of Hymns - Selected Poems of Surdas - Translated by Jaikishandas Sadani (Wiley Eastern Limited, India)
4. Tukaram says Tuka (Penguin Classics)
5. Anthologie du Soufisme par Eva de Vitray-Meyerovitch, Centre de Documentation Spirituelle

Pou tou bann poet ki finn konn dir

"Alala ki zoli-zoli

Sante Bondie ki zoli-zoli."

ENTRODIKSION

Tar enn aswar

kan somey profon satisfe

fer kwar mision akonpli

enn lavwa sakouy mwa.

"He beta!" li dir,

"Avan Lamor Enn Profeser

ena parol ki bizen dir,

parol lamour, lamour profon,

Lamour pasion, Lamour Bondie,

Kantik pasione ki sant

adorasion

enn aman pou so bieneme,

enn bieneme pou so aman;

Lamour Biblik, Lamour Bhakti, Lamour Soufi.

Lamor Enn Profeser kapav atann,

so ler pou vini. Pa so ler aster.

Sant Maha-Kantik,

pli gran ki pli gran,

pli siper ki siper,

pli Kantik ki kantik,

Kantik Kosmik
ki koumans letan,
aret letan,
grandi-retresi lespas,
kol kontrer ansam san fer zot vinn enn.
Ala to mision
Avan Lamor Enn Profeser."

PLI KANTIK KI KANTIK

(The Song of Songs)

Bieneme

Les so labous ba mo labous -
to lamour, gate, pli dou ki diven.
Soul mo nam ar parfen to lekor;
to nom parfim mo liniver.
Normal bann zennfi ador twa!
Pran mwa ar twa - vit!vit!
Amenn mwa Senier dan to lasam.

Bann Militan Lamour

Zot lazwa plen nou ar boner;
zot lamour pli dou ki diven.

Aman

Ala to zoli, gate!
Ala to zoli!
To lizie dou kouma de kolom.

Bieneme

Kouma to gayar, mo zom!
Ala to bon la!
Ant nou dra ena lavi.

Aman

Nou lakaz solid, koko;
bim an tek, travers bwadebenn.

Bieneme

Kikfwa mwa mo'enn petal,
enn lis dan karo brile.

Aman

Kan konpar twa ar lezot
to enn fler dan karo raket.

Bieneme

Kouma enn pie mang dan danbwa kanpes

mo gate adore li kontrer lezot.
Dan so lonbraz mo gagn konfor;
so fri mir beni mo pale.
Li finn amenn mwa dan banke bann prens;
nou etandar apel lamour.
Les mo bwar to zi,
les to mang fer mwa reviv;
to lamour fer mwa tourdi.
So lebra gos mo lorye dous
ler lebra drwat pe anvlop mwa.
Tou bann tifi lesiel-later
Zame grat ledou lamour
pou manti-manti.

Tande! Limem sa!
Gete! Ala li vini!
Kouma enn serf
li travers laplenn, fransi kolinn.
Ala li la!
Kot lafnet, deryer baro
so nam pe rod mwa.
Mo lamour dir mwa
"Mo lamour, mo trezor,
leve, vinn ar mwa.
Get deor, move tan finn fonn;
lapli finn aret tonbe;
bann fler get lesiel riye,
lanatir pe sante,
pizon pe roukoule
partou-partou.
Papay lor pie gonfle ar delis,
Frisiter mir pe anbom liniver.
Leve gate, vinn ar mwa!
Vini gate, vinn ar mwa!"

Aman

Oh, kolom dan fant ros
lor flan montagn
montre mwa to figir,
les mo tann to lavwa;
to lavwa dou,
to figir ple.

Bieneme

Enn nwit san somey lor lili
mo rode mem mo adore;
rode mem, pa kone kot li.
Mo kit mo lili, al dan lari,
lari apre lari,
skwer apre skwer

rod mo lamoure,
rode mem me abba.
Lapolis lor patrol dimann mwa ki mo gagne.
"Kot mo lamoure adore?"
Kouma zot ale, mo adore paret divan mwa.
Mo may li, mo abras li;
amenn li lakaz mo mama,
dan lasam kot mo ti pran nesans.
Tou bann tifi lesiel-later
Zame grat ledou lamour
pou manti-manti.

Ki ete sa kolonn lafime
ki pe roule depi dan dezer,
parfime ar lansan ek sanbrani
ki fer letan ek lespas santi bon?

Aman

Ayo mo gate, ala to zoli!
To zoli, zoli, mo lamour.
To lizie lagren longann!
To seve kouma fler kann velour dan lesiel ble;
to ledan blan kouma dile,
frengan, drwat-drwat, san komeraz,
kouma zat mir ki'nn koup ande;
to lalev roz gato-koko;
to labous atiran;
to likou elegant .
Ayo! To zoli, zoli gate!
To pwatrinn kouma de tiserf fek ne
dan zarden margerit.
Lor montagn sanbrani, lor kolinn lansan
mo pou pas lanwit
ziska ki fernwar ale
e dime koumans briye.
Ayo! To zoli, zoli gate!
Zoli, zoli! Parfe!

To finn souk mo leker
Oh mo fam-ser;
to finn souk mo leker
ar enn regar, ar enn sourir;
oh fam-ser
to lamour dezirab-admirab
pli goute ki diven,
pli aromatik ki tou zepis met ansam;
dan to labous dimiel koule
oh mo madam-marye;
to lalang larg dimiel ek manteg;
to lenz santi zasmèn aswar,

to lekor se enn zarden parfime,
oh fam-ser;
to mo lasours, mo zedo;
to enn verze grenad ek grenadinn,
mehenndi ek naladam,
kanel ek zerof,
sanbrani ek lansan.
To mo zarden akwatic,
Enn basen dilo kler
ki nouri Losean Endien.

Bieneme

Leve, leve, labriz lenor!
Leve, leve, labriz lesid!
Sarye parfen mo zarden
Dan tou kwen liniver san fen.
Aroz petal lor sime mo adore
ki pe vinn gout douser ek delis
bann fri dan mo zarden.

Aman

Mo finn rant dan mo zarden, oh fam-ser!
Mo finn alim sanbrani ek lansan;
konsom pen garni ar dimiel,
delis diven ek dile.

Bann Militan Lamour

Oh ser, oh frer!
Manze, bwar ziska leker plen ar boner.
Viv Lamour!

Bieneme

Mem mo dormi mo leker pe veye.
Ekoute! Mo lamour pe tape:
"Ouver mo fam-ser, mo gate,
mo kolom san tas.
Freser imid aswar finn tranp mo seve."
Mo finn dezabiye.
Bizen reabiye?
Mo'nn lav lame-lipie.
Pou resal zot?
Mo gate pe sey larg mo take;
mo leker pe bat fol.
Vit mo leve pou ouver so sime;
mo lame ek ledwa
mwat ar lansan-sanbrani
ouver tou pou li
me li nepli la.

Mo adore li enn reyon lalimier

kan marenwar pe fer vantar.
Li kouma enn stati an-or
ar seve kotle kouler zanblon,
ar lizie lagren longann
kouma de kolom
kouver ar dile
dan bor larivier sakre;
so lazou se enn tapi zepis
ki aromatiz nou lili;
so lalev se de petal fler
pli goute ki dimiel;
so lekor ivwar ek bwadebenn
miskle ar douser.
Li mo aman, kamwad ek frer.
Mo tou.
Pli zoli ki sa peyna!

Aman

Oh tifi lalimier!
To lipie delika dan pantouf laswa,
to lazam skilpte par mазisien-artis
anons to lonbri kouma'nn koup diaman
ranpli ar soma ziska deborde.

Bieneme

Ale vini gate adore
kouma'nn zenn serf
vinn pran nouritir
lor montagn zepis.

LAMOUR BHAKTI EK SOUFI

*(Tukaram, Kabir ek lezot
Pardonn mo toupe
Ek liberte ki mo finn pran
Ler mo ouver laport mo lang
Pou fer li dir
Seki mo kwar zot ti dir yer.)*

Dan mo rev, dan mo rev,
Namdeo ek Vitthal
Vinn dan mo rev

"To travay se ranz poem,"
Namdeo dir mwa,
"Aret fane, beta."

Vitthal donn so lagam,
Sakouy mwa dousma,
Tir mwa dan rev
Plonz mwa dan pli rev ki rev.

"Namdeo ti fer serman
pou ekrire enn miliar poem.
Twa, Tuka, to louvraz
Se konplet travay la."
(Tukaram)

Mwa, enn poet? Ah Bondie!
Mo lemonn pe degrengole.
Mo sir ou bann seleb vre-serviter,
Bann vre poet, pe riy enn foser.

Zordi mo sir mo pou fel:
Plis mo lalang amare
Plis zot pe dir mwa sante.

Mo pou bizen rant plen-plen
Lor teren mine par seki mo pa kone.
Mwa mo zis enn ti baba, pa'nkor konn nanye.
Mem mo Senier pa'le trap mo lame.

Ayo Bondie! Ekler mo sime.
Tuka santi soley pe kouse.
(Tukaram)

Bien bon Bondie, mo pos kanze;
Ala bon la peyna manze.
Ler vant korde mo mazinn Ou
E mo vomi tou.

Bien bon Bondie mo fam pinget;
Ala bon la, mo'nn fizet net.
Ala mo dan bien, gagn zoure partou;
Mersi Senier, mo'nn perdi tou.

Ala bon la pa konn laont!
Ena zis Ou pou pran mwa kont.
Mo'nn bien fer repar kalimay
Olie dan vid gaspiy travay.

Tuka ere li'nn res karem;
Vant vid anpes lespri dormi.
(Tukaram)

Pa kone kouma mo finn tom isi
Etranze dan pei etranz.
Pa mo later sa!
Partou kote tou pe pous mwa.

Mwa ki mwa?
Ki mo ena?
Etranze dan pei etranz.
Peyna lipie;
Peyna lizie.

Peyna nanye Senier:
Ni anset, ni desandan.
Mo ena zis Ou, pran mwa tou
E les bann sen pran mwa enn ti kont

Mo gagn per Senier.
Lafore nwar divan mwa
Kot boukou finn tas dan nwar;
Pa trouv zot, pa tann zot.
E mwa mo la dan bor.
Ed mwa Senier!

Pitie Bondie!
Mo'nn konn lafen, mo'nn konn laswaf,
Mo'nn konn dormi deor.
Mo'nn marse mem drwat divan mwa,
Travers danbwa, vilaz, karo;
Swiv mo desten, swiv mo karrma.

Mo fatigue dan bor lafore,
Fatige ne, re-ne.
Me se Ou mo terminis,
Mo maray final.
Andeor Ou peyna boner.
Mo sipliy Ou, Bonte-San-Limit,
Tengn mo lapeti feros
Ar enn gout Ou Granmersi.

Mo kont dan rouz;
mo'nn perdi fam, perdi zanfan, perdi tou;
peyna nanye, peyna personn.
Mo tousel kot Ou lipie.

Senier!
Tuka finn swiv so desten.
Aster tou dan Ou lame.
Gete Oumem ki pli bon.

(Tukaram)

Aster
Dan permanans enn trans
Ar lespri ki get andeor letan
Mo fer enn vid
Pou anvlop Li
Fer Li rant dan mwa;
Mo santi Li rant dan mo lavi
Aster
Mo kapav ador Li.

Ler Li rant dan mo nam
Mo nam rod
Perfeksion.

Senier adorab-adore!
Tuka pe anbras Ou lipie.
(Tukaram)

Li orizontal,
Li vertikal;
Li lao, anba,
Sirlekote, atraver;
Enn Lalimier san frontier.

Li Tou,
Li Enn.
Li vinn Enn kan to leker prop.

Zaze, zaza, zaze,
Zaze, zaza, zaze mem
Me Li Li Tou e Li Li Enn.
Tuka kone.
Dimann li.

Si to'le to nam
Trouv So Tou
Bril to liv kont.
(Tukaram)

Ferfout ar konesans
Ferfout ar sazes
Mo finn depoz mo leker
Kot Ou lipie, Senier

Ferfout ar manier
Ferfout ar polites
Mo finn depoz mo nam

Kot Ou lipie, Senier

Ferfout ar repitasion
Ferfout ar popilarite
Mo nam pe bwar
Dan Ou lasours, Senier

Ferfout ar endividualite
Ferfout ar sosiete
Se Ou Lazwa Siprem
Ki pas mo laswaf, Senier

Tuka ti dir mwa
Les mo nam
Bengn dan Ou dilo kler, Senier.
(Tukaram)

Kan Li,
Depi pa kone kote,
Enn meteorit
Tom lor to lakaz
Pa per
Bondie pe rann twa vizit

Kan katastrof
Balye karo
Met partou plat
Res zis Bondie ek twa
Pa per
Bondie pe rann twa vizit

Kan met to lang touni
Grat so enpirte
Zet parol mansonz
Dan enn trou san fon
Pa per
Bondie pe rann twa vizit

Kan natir imen
Finn desire
Finn kas-kase
Pa kapav repare
Pa per
Bondie pe rann twa vizit

Kan lespwar
Dan simitier rev
Kan nanye
Finn ranplas tou
Pa per

Bondie pe rann twa vizit
Kan to finn perdi tou
To lemond anbalao
Res zis to lavwa
Lavwa for ek kler
Pa per
Bondie pe rann twa vizit

Gete laba!
Bondie finn anvlop li net
Tuka dan bien
Li ek Bondie finn vinn Enn
(Tukaram)

Ou peyna lakaz
Ou ranz kabann
Ek bidonvil
Souvan trouv Ou
Dan plas bizar
Mosad-mosad
Dan Ou ti kwen
Ou anpandan
Ant somey ek revey
Ou paret afame
Me Ou refiz manze

Ah Bondie!
Touka pa pou dir
Ki manier
Li pou zis dir
Ki Ou manier
(Tukaram)

Wi, wi, wi
To seve pa konn lame kwafer;
To gayar, mo ti vantar
Ar to sagay enpresionan.

Si dimoun pa nouri twa
Sannyasi
To modi zot.
To drwa sa.
To enn sadou, enn sannyasi
Pa vre?

To for lor bwar bang;
To gagn to sourr.
Samem to Bhakti
Move fatra?

Taler Tuka
Klak twa.
Oh pardon Lespri Beni!
(Tukaram)

Lespri Beni!
Mo bien kwar lemonn fou net.
Kan mo koz laverite
Zot tom lor mwa pou bate;
Ler mo koz manti
Ala zot kontan.

Mo finn zwenn enn gran sadou,
Sef lor tir lay,
Gramaten boner plonz dan larivier,
Detrir nam pou ador ros.
Bachara, bachara, mo dir Twa.
Mo finn zwenn enn gran imam
Konn par ker so liv sakre,
Sef lor fer zanfan dosil.
Pa kwar zot konn plis.
Get yogi kas poz laba!
Ipokrit salo
Poumon plen ar vantardiz,
Adorater metal ek ros,
Fer fezer kot li pase
Ar so tok ek langouti,
So tika etsetera.
Roul-roul nou dan so bobinn,
Li sant for-for andeor ton.
Bap! Pa koz nam ar li.
Endou la dir "Ram, Ram";
Mizilman la dir "Rahim".
Lerla zot lager.
Personn pa konn vre Mister.
Kouma mouss ver
Zot ponn mannta,
Bous lizie dimoun.
Zelev kouma profeser
Finn rant dan ganndol.
Abba!
Oh Lespri Beni!
Boukou douk.
Kabir koze mem dan vid.
Tro senp pou zot gran lespri.
(Kabir)

Li napa ler pou delis-lakoler.
Lapli pe tombe pou beni nou tou,
Met kontak mouye ar bann amoure.
Kouma laliann swaf, soule ar saler
Bwar lavi otour so pie bieneme.
Larivier sek pe deborde
Pe galoupe pou al lamer;
Zenes anfler kone ki lavi kourt
Kouma lonbraz niaz ki prese pou fonn.
Wi, zanfan, zot finn bien konpran:
Mo pe koz ar zot lor lamour zom-fam.
Oh Radha, mo ser, fale pa bliye
Dir to mesaze livre mesaz la -
Surr dir twa Radha, nou ale baba
Drwat dan so lebra, Li pe atann twa.
(Surdas)

Ekout mwa, mo bieneme!
Mwa ki realite reel,
Momem sant, Momem sirkonferans,
Momem bann bout e Momem Tou.
Momem Volonte ant lesiel ek later.
Mo'nn donn twa lentelizans
pou obzerv twa ar Mo Lentelizans.
Donk ar to lentelizans to trouv tomem
me se ar Mo lizie ki to trouv Mwa ek tomem,
pa to lizie ki dekouver Mwa.

Bieneme!
Komie fwa Mo'nn kriye twa
e to pa'nn tann Mwa.
Komie fwa Mo'nn vinn divan twa
e to pa'nn trouv Mwa.
Komie fwa Mo'nn borde kouma parfen dou
e to pa'nn santi;
bon manze
e to pa'nn goute.
Kifer seki to trape
pa amenn twa ver Mwa?
Kifer to pa santi Mo parfen?
Kifer to pa trouv Mwa?
To pa tann Mwa?
Kifer? Kifer? Kifer?
Pourtan Mo delis pou twa
depass tou;
plezir Mo done
depass tou.
Poutan preferab Mwa
ki tou lezot.

Momem Bote,
momem Lagras.
Bieneme kontan Mwa,
kontan zis Mwa, donn Mwa to lamour.
Personn pa pli senser ki Mwa,
lezot kontan twa pou zotmem,
Mwa Mo kontan twa pou twamem
e twa to sove lwen, to ale.

Bieneme!
To pa kapav pli drwat ki Mwa
parski si to vinn ver Mwa
se parski Mo ti deza la, koste ar twa.
Mo toultan pli pre ar twa ki to prop tomem,
ki to prop nam, ki to prop souf.

Bieneme!
Nou al ansam ver linion.
Nou'ale, lame dan lame
divan Nou ziz, Laverite
e dimann li sel Nou linion
pou leternite.

(Ibn ul-Arabi)

O Ami, dan losean To lamour
Les mo plonze, nwaye, kas-pa-latet;
Mo'le jalsa partou kote - isi, laba
Mo'le chom tou, zwir, zwir, zwir, kas-pa-latet.

Mo'le plonze dan losean, vinn likid,
Bliye sipa mo a , sipa mo d, sipa mo m,
Mo'le vinn enn rosignol dan to zarden, Ami,
Fer bouke roz, kas-pa-latet.

Mo'le vinn rosignol e sante,
Da kazino, gagn leker e perdi nam;
Mo latet dekapite dan lame
Mo donn twa san fason e kas-pa-latet.

Mo'le vinn rosignol e lerala rod lamour
E kan leker plen ar lamour
Mo manz lapousier
Kas-pa-latet.

O Senier Tomem pli gran; mo'nn bwar Twa
Dan Kalis To Linion;
Finn ler pou bliye "sa-pou-twa-sa-pou-mwa"
E kas-pa-latet.

Yunus pagla ar To Lamour, Bondie!

Li kapav pli dan pens parmi bann pli dan pens
Me To Lamour donn li gerizon.
Donn mwa To Lamour e kas-pa-latet.

(Yunus Emre)

Mo kapav pe mor me li pa tengn
Dife mo lamour pou Twa;
E To Lamour, mo sel anbision,
Anflam lafiev dan mo nam.

E se To lakaz ki mo nam rode;
Se To Desten ki mo desten
Mem si Grander To Lamour
Fer mo lamour imen gagn gos.

Mo poz mo lapriyer kot To lipie;
Mo gagn konsolasion dan to lonbraz.
Ekout mo lapriyer fay-fay!
Peyna plas pou lot dan mo lespri.

Mem lasante golmal,
Andikap tap pil lor andikap,
Personn pa pou kone zame
Pwa lakrwa ki mo sarye pou Twa.

To tousel konsian
Soufrans dan mo leker;
Personn, To tann dir, zame pou kone
Douler ki mo nam sarye.

Lafiev ravazer
Minn boyo, lespri ek lekor;
Kas mo konte e tikou-tikou
Karboniz mo nam.

Lor sime lapousier To pa ed
Enn pov vwayazer fatigue?
Lor sime desten amer To pa anpes
Lamor devor pov ti vakabon?
To pa ekler sime
Bann ki'nn perdi bann e ki souvan
Pa merit lekleraz
Far ki to'nn alime?

Ayo! Donn mwa to saler
Pou ki mo kapav fer fas
Ar To koudme,
Fardo povrete ki kraz mwa.

(Dhul-Nun al-Misri)

LAMOR ENN PROFESER EK LEZOT

par
Dev Virahsawmy

Misie Mohar-Fulena-Amatali
Misie Poli-Soumann-Ithier
Frer Alexi
Zordi dan krepiskil mo lavi
Kan labrim koumans leve
Mo mazinn zot ar boukou lemosion
Ek lafeksion.
Pou mwa toultan zot pou vivan,
Gran ero enn lot lepok
Ki ti donn mwa abesede.

ABESEDE

Kan abesede ti enn manze rar
Pou detrwa misie sirtou
E mamzel ankor plis mwens
Lasans ti porte for dan mo kote.
50 banane pli tar
Konspirasion kontinie;
Zot pa'le ouver laport ek lafnet,
Donn manze abesede
Tou zanfan Bondie.

Poutan li fasil nouru tou zanfan
Ar abesede.
Me routinn finn met kadna
Dan latet bann profeser
Ki pe reve lor bor Tamiz,
Lasenn, Ganga ek Yangsekiang
Me finn bliye dilo lasours
Ki pran nesans dan vant Lepous.

Soley mo lespwar pe koumans kouse.
Abesede touzour prizonie
Dan lakademi demi-porsion.
Eski dan fernwar mo dezespwar
Zetwal Iwenten Abesede
Pou briye enn swar?

ENN TOPET ADMIRASION

O Senier, mo rapel lontan
Profeser dan mo vilaz
Li ti enn senier;
Enfirmie dan mo vilaz
Li ti nou dokter.
Nou ti kontan zot Senier,
Nou ti respe zot;
Nou ti admir zot Senier,
Nou ti kontan zot.
Aster enn lot ler:
Admirasion vann par topet.

Mo rapel Senier
Zot trap nou lame, fer nou sot sime.
Me aster enn lot ler:
Tou zafer rimotkonntrol;
Masinn pran plas regar imen;
Profesion aval vokasion;
Admirasion vann par topet.

Ki leritaz pe kit deryer
Pou tizanzan zanzan zordi?
Ete dan serkey ena?
Talan dan poban paysa?
Lamour, prankont dan balance-sheet?

KI PE ARIVE?

Senier!
Ki pe arive dan nou douniya?
Toultan ti dir nou sef ki mars divan,
Gid ki montre nou ki sime pou pran,
Gourrou ki montre kot laverite,
Berze ki amenn troupo patiraz.
Senier To dakor samem ti dir nou?

Mo pa pe konpran kifer azordi
Tilspri ki'nn pran baget dan lame,
Sakristen ki pe selebre lames
E pion dan biro ki pe dres papie.

Senier!
Ki pe arive dan nou douniya?
Profeser nepli konn abesede,

Kapitenn bato nepli konn lir map,
Ti mantra manti finn vinn Levanzil
E berze pe swiv troupo dan ganndol.
Eh Senier dir mwa, samem To program?

PA DIR MWA TO DAKOR?

Senier!
Pa dir mwa To dakor?
Sartie pe rod pilot Boeing;
Mahagourou dan simitier
Pe donn konsey sef joubaner
Kimanier zes touy konesans;
Lerwa telman pe fer sanblan
Ki palfrenie pe mont dadak
Lor so ziman e li kontan;
Galimacha finn vinn rekter
Lakademi literatir,
Kolez Beaux-Arts ek Metdanzar;
Partou-partou kot mo pase
Lalang finn vinn longer kravat.
Senier!
Pa dir mwa To dakor?

Tapaz loraz desir lesiel,
Enn lavwa for korn mo zorey:
"Eta bourrbak, pov bachara!
Taler to gagn enn klak ar mwa!
Ki sa, to kwar ki to tousel
Gagn drwa gagn enn ti lamizman?
Pa kas soulezon do ta!"

VREMEM SA?

Senier!
Eski li vre dan Premie Explozion
Ti fini ekrir mister tou sezon,
Depi koumansman ziska finision?
Laviktwar matier lor anti-matier,
Galaxi zordi lor galaxi yer,
Lenerzi Lamour lor glason fernwar?
Se pa Twa Senier ki ti fer kontrar
Vinn lalwa moter pou ki kreasion
Akseler mouvman ver so destrksion
E permet letan marye ar lespas
Al akous ansam fitir konpoze?
Senier!

Pa Tomem ti kre Satan
Pou fors nou aprann lite
E tras sime liberte?
Pa Tomem ti sem lagren lentelizans
Dan vant Premie Eksplozion
Pou ki partou dan Kosmos
Lavi entelizan kone
E zame pa bliye
Kot touse ti koumanse?
Senier! ENTELIZANS SIPREM!
Pa vre zanfan bizen mama-papa,
Kouma mama-papa bizen zanfan?
Eski To'si To bizen nou
Parey kouma nou'si nou bizen Twa?

KOMIE?

Senier!
Sak fwa To avoy enn bon profeser
Enn lonbraz parla avoy li manze.
Li tro danzere, li tro sibversif,
Li pe met pwazon dan lespri zenes;
Li pa respekte koutim, tradision,
Li mem rod chalenj pouvwar patriyars,
Fer zenes kwar dan lamour, liberte.
Avantier zot ti koulout Zezikri,
Yer zot fizi ti touy King ek Gandhi;
Zordi?
Komie profeser ankor bizen mor?

MAZISIEN-ARTIS?

Senier!
Ena ki kwar To'enn arsitek
Ki finn dres plan enn liniver
Ki pe grandi divan-deryer,
Lao-anba, an-epeser,
An-profonder. Ena ki dir
To'enn enzenier ki fer revey
Letan-Lespas tiktak-tiktak.
Eski to enn mekanisien,
Ousa enn elektronisien,
Ousa enn matematisien,
Ousa enn kwanntoum fizisien,
Ousa enn enformatisien?
Ousa To zis enn
Mazisien-Artis?

Non, non, non To tousa
Me To plis ki tousa.

LAMOUR EK PARDON

Senier!
Twa ki pli gran profeser.
To ti vinn lor nou later
Lontan, lontan, lontan
Pou montre nou to lamour
E fer pardon rant dan liv.
Lamour ek pardon Senier
Finn fini rant dan bann liv
Lontan, lontan, lontan
Me malsans li pe tarde
Pou rant bien dan nou leker.
Partou, partou, partou
Gro bogi nwar lef-rayt-lef-rayt
Kraz-kraz kokliko dan karo.
Tro-tro boukou To bann zelev
Finn vinn exper dan fer sanblan;
Parol sakre finn vinn mastik
Pou bous bann trou metafizik,
Fer ler gonfle nenport.
Si mesaz ki To finn ekrir
Ar To soufrans, ar To disan
Lor poto endikater
Pe servi pou dekor fennsifer,
Ki pou arive aster
Ar mesaz to serviter?
Senier!
Donn mwa kouraz kontinie
Seki mo kwar mo bizen fer.

LAMOUR MO LAMOUR

Senier!
Dan lamour To Lamour
Mo finn dekouver
Lamour-fam, lamour-zanfan,
Lamour soley ki leve, ki kouse,
Lalinn ki leve, zetwal dan lesiel,
Lapli-soley ek larkansiel,
Zwazo gazouye, papiyon patine
Lor fey ver,
Enn bouton lor pie fler,
Bourzon kouler dan lamer gler;

Lamour pou kreasion
Depi koumansman ziska finision.

Dan lamour mo lamour
Mo trouv To Lamour Eternel;
Dan so regar ek so sourir mouye
Mo retrouv Twa ki finn donn To Lamour.
Mersi Senier.

TIZISTWAR POU LEKRAN

IZAK EK IZWA

PROLOG

NARATER

Zot rapel, bann zanfan? De milion lane desela kan klima nou planet ti sanze net, bann lazeng dan les Lafrik ti metamorfoze e dan zot plas bann savana ti ne. Kouma zot ti aprann dan lekol, dan bann savana ena zis lerb ek arbis. Nou bann anset ki ti abitie viv lor pie ti oblize adapte ek evolue. Pou zot prop sekirite zot ti bizen dibout lor zot lapat deryer pou zot kapav trouv bien seki pe pase otour zot. Sa ti donn zot enn lavantaz lor zot environnman e ti demar enn long proses ki ti donn bann primat (zako) vizion stereoskopik e pli tar nouvo nouritir ti amenn devlopman zot servo ki ti vinn boukou pli gro ek pli efikas ki bann lezot zako. Tousa ti dan plan Bondie. Anplis so de lapat divan ti libere e sa ti permet enn evolision extraordiner. So de lapat divan ti sanze pou vinn lame ar lekel sa nouvo kreatir Bondie la ti kapav remodel ek transform so lanvironnman, redesinn so destine e tras enn nouvo parkour.

Ekipe ar so nouvo pouvwar, enn bon parti nou bann anset ti kit Lafrik pou peple planet Ter. Grasa zot zordi nou partou. Nou ena boukou kalite me souvan ensten lamor ek destriksion fer ravaz dan nou lespri.

Zordi 'si klima nou planet pe sanze dan enn fason dramatik. Me sannkoutla nou ki finn e pe provok gran bouwersman. Nou foligrander san limit, nou gourmandiz san fren, nou egoism monimantal zot responsab katastrof ki pe vini. Kouma enn poet ti dir:

KIFER?

Pol Nor ek Pol Sid pe fonn?

Siklonn souvan pli violan?

Inondasion dan dezer?

Lasesres dan karo may?

Flora ek Fona pe mor?

Poumon tibaba res plat?

Zarden finn vinn simitier?

Par milion nou pou mor; mornwaye, mordefen, mordeswaf, mortoufe. Kadav partou; lepidemi pou fer fraka. Bien tigit pou sape. Sa'osi mo pa tro sir! Pourtan nou ena tou pou anpes enn katastrof apokaliptik: lentelizans, konesans, experyans. Me nou gourmandiz li kouma enn trousesanfon; plis nou gagne, plis

nou rode. Reflex plenpos li kraz tou lor so sime. Zot finn met mo Zezi lor lakrwa; zot finn touy mo Gandhi kout bal; e partou zot anter Shakti vivan.

Finn fini tro tar; tro-tro tar. Enn Nouvo Youg pou ranplas youg marenwar enn zour. Sa mo sir! Kikfwa li pou apel Shakti Youg. Me bizen atann ankor enn milion banane. Zot gagn sok, pa vre? Mo bann pov zanfan! Enn milion banane! Kouma pou atann tousaletan la? Me rapel sa, mo bann zoli zanfan. Enn milion banane enn nanye ditou si nou get istwar nou liniver ousa nou planet. Anou get istwar nou planet enn kou. Ki so laz? Anviron senk miliar banane. Wi, 5 ek nef zero. 5,000,000,000. Si koumadir nou planet ti ena zis enn an, lerla nou ti pou bizen atann mwens ki de-zer tan pou get Nouvo Youg ne. Enn ti konsolasion? Pa sir! Wi, mo kone. Pa fasil!

Seki konn get dan lagren letan pe dir ki enn lot kalite lavi pou zerme. Zot kwar li pou meyer; li pa pou refer erer yer. Nou zis priye ki sa vinn vre. Bondie beni zot, mo bann zanfan!

TABLO 1

Lor enn gran lespas plat lor zepol Montagn Plato. Ena Klan Imen-Zako (Izak). Zot bann reskape dernie Apokalips. Enn milion banane pli tar, zot pa finn sanze preske ditou. Manier zot apel zot zanfan montre klerman zot manier. Bann tifi apel tipti tifi sorpa, titifi sorpa, tifi sorpa, gran tifi sorpa, pli gran tifi sorpa; bann garson apel tipti garson sorpa, tigarson sorpa, garson sorpa, gran garson sorpa, pli gran garson sorpa. Malgre sa pa ti ena okenn konfizion parski pa ti ena konversasion. Izak adilt mal koze; touleres, femel ek zanfan, ekoute. Si pa ekoute, zot gout saler so koler. Anba enn gran pie dan sant vilaz, bann Izak mal, sef fami, pe diskite. Apel sa enn pannchayt. Bann Izak femel pe kwi maniok ek tang, repa spesial Izak. Bann zenn zanfan Izak pe zwe. Bann pli gran pe ed femel si zot femel e pe lasas tang si zot mal.

Me ena ki refiz rant dan mou. Ti apel zot Toktok-Chokra si zot garson ek Toktok-Chokri si zot tifi.

TIFI

Apel mwa Soley, Lalinn, Zetwal ... Leklips, si to'le me par pitie pa apel mwa Toktok-Chokri!

TIGARSON

Mo konpran. Sori!

TIFI

Enn misie ki ena 4 fam ek plis ki douz zanfan finn vinn fer mo demann. Mo papa foul dakor parski misie la bien ris. Li ena bef, vas, toro, zenis, kabri, bouk. Mo papa dir mo pou rant dan enn bon fami. Mo ena sez an; misie la ena pre senkant an. Li pli vie ki mo papa; preske laz mo granper. Mo mama tris me se mo papa ki decide. Ler mo dir mo pa pou marye ar enn vie misie, mo papa dir ki mo enn Toktok-Chokri. Li menas pou ferm mwa dan lekiri. Aster twa mo sel kamarad to dir mo Tokt...

TIGARSON

Mo'nn dir twa mo sori! Talerla to ti dir mo kapav ed twa. Ki mo kapav fer?

TIFI

Ed mwa pou sove.

TIGARSON

Hen!

TIFI

Zot tou parey. Koz bel-bel koze. Me kan dimann zot led, faypatsankler! Bliye! Mo va debrouye tousel.

TABLO 2

Lor enn montagn, lor enn lot lil plizier santenn kilomet pli lwen. Isi ena enn lot lespes. Zot bann desandan Imen-Zako ki finn evolue fizikman. Zot lebra finn vinn pli long. Zot finn devlop lezel soup e pwisan anba zot lebra ek de kote zot lekor me depi zot koud ziska zot lame, zot manm li lib. Zot finn gagn nouvo kapasite san perdi lizaz zot lame. Zot latet pli gro ki Imen-Zako. Zot kapav kominike par telepati mem lor long-long distans. Zot pouvwar spiritiel permet zot vinn envizib si li neser pou fer dibien, pou ed lezot andanze ou andetres. Zot lekor plis elanse e ler zot anvole zot kouma enn fles ki travers lesiel. Enn kout lezel transport zot lor enn long distans. Ler zot ouver zot lezel pou plane zot kouma bann avion lontan. Zot apel zotmem Izwa. So femel kouma so mal, kouma zot konn anvole, zot paran dir zot al explor bann lil ek lezot landrwa kot lavi finn sirviv Apokalips e laba gete kouma zot kapav ed bann kreatir fer fas difikilte. Pou zot, pran kont, done, partaze samem obzektif lekzistans. Dan zot liv sakre finn ekri ki zotmem zardinie Bondie lor zot planet. Kan zot dekouver lavi lor lezot sistem zot ouver kanal kominikasyon san rod kontrol ou konket. Parmi zot ena ki panse ki zot bizen servi zot lafors spiritiel ek fizik pou grandi zot pouvwar lor lezot. Erezman zot enn ti minorite me ki pou arive pli tar difisil pou dir.

Bann Izwa ena boukou konesans parski zot finn dekouver dan enn kavern, enn masinn ki mars ar lenerzi soley. Zot finn konn servi li apre enn long peryod seye-fel-seye-reysi. Dan sa masinn la ena plizier miliar gigabayt lenformasyon. Grasa masinn la zot okouran ki ti ena avan, kifer tou ti devier anbalao.

Adan Izwa, enn zenes ven-tan, dir so klan ki li santi enn lavwa pe apel li lwen laba dan les. Sef klan, ki prezid Konsey Siprem, donn li permission pou al gete ki kapav ena.

Amizir li avanse dan direksyon lavwa la, so son vinn pli kler ziska ki divan li, li trouv enn lil - anverite bout lao enn montagn. Li al poz lor so latet. Pli anba lor zepol montagn la li trouv enn pepleman Izak. Zot pe viv parey kouma li ti trouve dan zimaz video lor lakran masinn konesans. Pandan detrwa zour, li obzerve, ekoute, analize. Alafen li desid pou desann lor zepol Montagn Plato pou zwenn so popilasyon me sirtou pou rant ankontak fizik ar enn Toktok-Chokri bien spesial ki pe avoy li mesaz kler. Souvan anba enn pie zanblon sikre ki atir mousdimiel, li asize pou atann so sover parski li sir so sover pou vini pou sap li. Adan Izwa al laba boner, kasiet deryer enn touf, pou atann tifi la. Mamzel la vini, al anba so pie dan bor presipis. Adan aprobe. Tifi la soke.

TIFI

E ou la! Ki ou'le?

ADAN

Depi lontan ou pe rod mwa.

TIFI

Ki ou gagne? Mwa mo rod ou?

ADAN

Ou pa ti pe dimann enn Prens Sarman vinn sekour ou?

TIFI

Prens Sarman?

ADAN

Ou ti pe souet sa, non?

TIFI

Mo ti zis fer enn soue dan mo latet.

ADAN

Mo tann tou seki ou panse.

TIFI

La ki mo pe panse?

ADAN

Kifer mo latet gro?

TIFI

La?

ADAN

Non, mo lezel pa anpes mwa ser ou kont mo lekor.

TIFI

Kifer ou'nn vinn isi?

ADAN

Parski ou bizen enn koudme.

TIFI

Kimanier ou pou ed mwa.

ADAN

Mo pou sey fer ou papa konpran ki ou ena drwa refiz marye ar kikenn ki ou pa kontan.

TIFI

Perttan!

ADAN

Bizen seye.

TABLO 3

Enn pannchayt pe deroule anba pie santral dan vilaz Klan Izak. Enn sef fami ris ki finn fer demann enn zennfi ki pe fer so rekalsitran pe loz enn konplent. Tou bann mal sef fami ikonpri papa tifi la senpatiz ar li. Pa gagn drwa toler revolt kont tradision milener. Zenes ki rod revolte bizen izole, bani, derasine pou ki moutouk rebelion kreve anplas san lespwar. Envizib, Adan pe ekout seki pe pase.

SEF PANNCHAYT

Fale pa tou koz anmemtan.

PAPA TIFI

Mo dir ou li fatig mo latet. Li rezenbe, refiz fer seki dir li fer.

LAVWA 1

Tomem antor! To'nn malelve li.

PAPA TIFI

To pli kone ki mwa twa?

LAVWA 1

Dan liv dir dilo swiv kanal.

PAPA TIFI

Trap mwa avan mo bez li!

PRETAN ZANN

Zot pe bliye mo problem.

LAVWA 2

To problem senp! To tro kontan laser tann.

PRETAN ZANN

Gran Sef, sa sovaz la zalou mo kapasite. Mo ena ...

LAVWA 2

Pa pe koz sa do fatra. To enn vie pitasie. Koumadir to pe rod fongoy to tizafan.

PRETAN ZANN

Zot trouve? Li zalou. Li ti rod gagn tifi la. Tifi la ti dir li al denge.

SEF PANNCHAYT

Koumadir zot tou dakor ki tifi la merit enn koreksion!

PAPA TIFI

Samem mo ti pe dir. Tifi la pa respe kiltir ek sistem.

ADAN (ENVIZIB)

Revolt amenn sanzman; sanzman amenn progre.

ZOT TOU

Kisannla pe koze?

ADAN (ENVIZIB)

Momem lavwa zot memwar efase. Sef lespri.

SEF PANNCHAYT

Sef! Ena enn sel sef isi. Mwa e pa enn lot.

ADAN (ENVIZIB)

Sef bizen dirize.

SEF PANNCHAYT

Be ki mo pe fer?

ADAN (ENVIZIB)

To pe vey tonbaz! Bizen fer eleksion pou swazir enn nouvo sef.

ZOT TOU

Eleksion? Nouvo sef?

SEF PANNCHAYT

Movezer pe rod fer dibri! Apel pousari. Kot li sa koson la?

LAVWA 3

Li profite ki nou la pe fer pannchayt pou grat poson dan nou lakaz.

SEF PANNCHAYT

Al sers li!

ADAN (ENVIZIB)

Pa perdi letan! Zot kone ki ti arive lontan, lontan avan letan lontan?

SEF PANNCHAYT

Aret radote! Dir ki ou'le! Disan enn vierz? Disan enn tibaba fek ne? Disan enn tigarson pa'nkor vinn zom? Disan toro, bouk, kabri, zenis? Koze, ou pou gagne.

ADAN (ENVIZIB)

Pa fann disan! Soufrans initil! Les lespri zanfand grandi andeor tikare-tikare. Zot ole kone kouma zot grandimoun ti viv? Res anplas; mo fer zot trouve. (*Lesiel vinn enn lekran zean e zot gagn enn dokimanter lor sitiasion lor planet Ter an 2050. Ar so pouvwar spiritiel li fer zimaz dan so memwar paret kouma enn fim teknikolor, sinemaskop.*) ... Kifer ti ena sa kalite destriksion?

SEF PANNCHAYT

Zot pa ti ekout zot sef.

(*Adan vinn vizib.*)

ADAN

Non! Zot ti tro ekout Gran Sef ki ti pe fane!

(*Konfizion zeneral. Mazorite finn sove, al kasiet. Sef Pannchayt, ek papa tifi finn res*)

anplas.)

Kot bannla?

SEF PANNCHAYT

Bann tileker sa! Enn ti diva soufle, zot grene kouma zamalak kontsezon.

ADAN

Sa misie la?

SEF PANNCHAYT

Li gagn onte. So kalsou finnan tranpe net.

ADAN

Ou, ou pa per?

SEF PANNCHAYT

Mo per me enn sef pa kapav les kone ki li pe gagn per. Silefo leker arete!

ADAN

Ou Misie, kifer ou rod fors ou tifi fer seki li pa anvi?

PAPA TIFI

Fer li konpran ki enn zanfan, sirtou enn tifi, li bizen respe e ekout so papa.

ADAN

Mem si papa la antor?

PAPA TIFI

Enn papa zame antor! ... Lorla mo pretan zann finni vers enn avalwar.

ADAN

Si mo ranbours li dis fwa plis?

PAPA TIFI

Donn mwa. Mwa mo va ranbours li seki dwatet. Kifer ou pe fer sa?

ADAN

Mo kwar mo kontan ou tifi.

PAPA TIFI

Pa posibil! Ou pa nou bann. Ou enn lot nasion, lot kalite.

ADAN

Mo mama 'si pe dir mem zafer.

PAPA TIFI

Ou mama? Kot li?

ADAN

Li pa la me li pe telepatiz mwa.

PAPA TIFI

Telepatiz?

ADAN

Pli tar mo explik ou.

TABLO 4

(Dan kapital pei IZWA, papa ek mama Adan pe koze.)

MAMA

Adan amoure ar enn tifi Izak. Ena problem la. Nou nou ponn dizef fertilize e Izwa mal kouv dizef la ziska li eklo me bann Izak reprodire enn lot fason. Ki pou ariv sa de pov zanfan la?

PAPA

Si zot pa kapav gagn zanfan zot va adopte. Eski zot pou ere ansam? Sa ki problem prensipal.

MAMA

To kone, tou seki nouvo fer nou per me apre nou abitie.

PAPA

Kouma li apele?

MAMA

Kisannla?

PAPA

Bieneme Adan?

MAMA

Dan so pei zot apel li Toktok-Chokri me Adan prefer apel li Ev.

PAPA

Mo'nn deza trouv sa nom la parla.

MAMA

Ki mo dir li?

PAPA

Aprann zame fini. Mo sir li pli kone ki nou ki bizen fer.

TABLO 5

Senk-an pli tar. Lespas plat lor zepol Montagn Plato finn bien sanze. Li kler ki lenflians Adan finn ena zoli lefe. Me koumans ena Izak ki panse ki zot bien kapav servi zot konesans ek lafors pou fer bann lezot Izak mwen devlope fer travay pou ki zot zot fer profi. Malgre ki Adan toultan montre zot ki ti ariv zot anset, swaf fer profi lor ledò lezot telman for ki bann Profiter dousma-dousma pe vinn mazoriter. Dan Pannchayt zot lavwa finn vinn pli for. Enn zour Pannchayt decide pou anvair teritwar enn klan ki viv kot lipie Montagn Plato. Zot dimann Adan donn zot bann zarm ki zot trouve dan fim ki li montre zot sakfwa-sakfwa. Adan refize. Zot servi lafors pou may li e met li ek Ev dan enn kaso. Adan bien kapav vir-vir zot anbalao me li zwe bet pou gete ziska ki pwen zot kapav ale pou satisfere zot dezir pouvwor lor lezot. Ler li realize ki viris 'ENA' ankor for li dir so bieneme ki finn ariv ler pou ki zot deklas.

ADAN

Bann Izak pe al fer mem erer ki yer.

EV

Pa kapav anpes zot?

ADAN

Mo pa kwar. Zot finn swazir sime destriksion. E destriksion pou aval zot sannkoutla.

EV

Ki nou pou fer?

ADAN

Mo pe amenn twa kot mwa. Mo paran kone ki nou pe viv ansam e zot anv'i fer to konesans.

EV

Kouma mo pou kit mo fami kan mo kone zot pe rant dan lagel Lamor?

ADAN

Nou'nn sey tou Ev. Zot pans enn sel zafer. Plen pos! Ankor enn fwa, reflex plenpos pe kraz tou lor so sime.

EV

Si nou'le sove, kouma pou sove?

ADAN

Mo alonz lor mo ledò. To mont lor mwa, may mo likou for ar to lame e ar to lipie to may mo lazam. Mo lezel bizen lib. Mo pou anvole lor mo ledò, mo vant anler. Koumadir mo pe fer laplans dan ler.

EV

Kouma pou sorti dan kaso?

ADAN

Kaso la pa ekziste; li zis dan nou to lespri. Pare?

EV

Wi sef!

ADAN

Enn zafer bien komik pou arive!

EV

Ki zafer?

ADAN

Pli tar mo dir twa!

EPILOG

San-tan pli tar. Dan sant enn lavil lor zepol Montagn Plato ena enn stati zean enn Zom-Zwazo. Kot so lipie ena boukou bouke fler ek enn lafore labouzi alime ek labouzi fini tengn. Dapre mitoloji, ti ena enn gran kalamite e Zom-Zwazo, enn mesaze Bondie, ti gid bann Izak pou detrir zot lenmi e konstrir sivilizasion eternal. Zistwar Adan ek so bieneme Ev ti efase net dan tou memwar. Kontinie anter Shakti vivan.

NOVAM 2007

TARTIF MANTI

*"mama, mo zoli mama,
fer kone tomem mo mama;
kantmem mo seve krepî,
to seve Malbar
napa fer nanye."
(France Gemont)*

PROLOG

Lavey mo laniverser trant an, lanwit san somey fer ravaz dan mo latet. Zis minwi kouma mo popier pe vinn lour, enn lespri vinn koz ar mwa vadire li'nn tande seki mo pe panse. Li dir mwa, "Matlo, mo matlo, si to anvi, pandan trwa zour to pou kapav, envizib, al kot to anvi; fer seki to anvi; ankaset get dimoun zot senn, tann zot gonaz, santi zot egrer, gidi zot zwezwe. Pa enn bon kado laniverser sa?" Eksite kouma zougader dan kazino, mo dir li, "Pa manti, sef!"

MWA: Anretour?

LI: Kado gratis net.

MWA: Pli bon ki sa, gate!

LI: To kontan?

MWA: Foul korek, sef. ... Kan mo kapav koumans louvraz la?

LI: Toutswit si to'le.

MWA: Be!

LI: Ki be? Al get dan laglas, to'a trouve tomem.

Ler mo al get dan laglas mo abriti. Laglas montre mwa mo saldeben depeple. Kot mwa? Mo ouver mo labous, expir ler so lor laglas, enn ti brouyar paret me lasours ler so res envizib. Dife mazor! Aster zot pou kone mwa ki mwa! Mo dekouver tou zot traver. Extra sa! Mo koumadir enn tibondie. Koumadir Puck, mo rantre, fer mesanste e ler dibri leve, mwa mo maron. ... Lot zour la sa fam la ti fer mwa gagn latet. Ar lezot li zenere - zenere! tann dir so dife pa per dilo! - me ar mwa li fer so senn. Aster mo ranz so kari. Zot tou, mo pou ranz zot kari!

Lespri bienfeter finn ale. Li finn les mwa tousel pou zwir mo nouvo pwisans. San perdi letan mo deor. Kifer sa lisien la pe zape? Les li zape. He, li finn rekonet mo loder. Ala li sakouy so lake la. Mo kares so latet; li ale. Mwa mo pran direksion lakaz mo vwazinn. ... He! Dife mazor! Mo pa zis envizib, mo kapav osi travers laport ferme ek miray betone.

Lespri Bienfeter, Lespri Bienfeter,
Mersi pou pouvwar extraordinier;
Aster ipokrit zot rol pou mike
Dan gardmanze ek dan sanmakouse.
Lizie Kolombo pou met zot touni:
Panse santi pi; aksion tilespri;
Vis kasiet dan nwar; grannwar bwar pisar;
Vierz lizour vantar, tralala aswar.

Malgre so mari dan prizon, mo vwazinn pa tousel. Loder larak ek sperm fer mwa gagn maloker. ... E lorla, mo tro eksite pou koumans louvraz la. Prefer retourn lakaz. Mo va fouy mo karo diton, dormi enpe e gramaten... gramaten baba, alala bel-bel bala! Mo kas somey mo fam, fer li konpran mo dezir. Li pa'le. Mo fors li. Li kone vomie evit lamerdman ar mwa. Mo fer seki fer mwa plezir. Apre mo tourne, dormi ...

PREMIE ZOUR

Boner ler mo somey kase mo pa tro kone ki mo ete. Eski mo ti reve ou eski vrevremem mo ena pouvwar extraordinier. Mo get dan laglas, mo trouv mo zimaz. Ayaya! Rev finn souk mo pouvwar. Kouma pou fer? Mo anvinn envizib. Ki bizen fer? Hep! Mo zimaz dan laglas disparet. Mo'nn konpran. Mwa ki deside si mo'le res vizib ousa vinn envizib. Mari sa! Lespri Bienfeter finn donn mwa pouvwar ek liberte servi pouvwar la kan mo anvinn. Plis mari ki mari: mo pli gran, pli for ki lom envizib dan fim; li ti bizen tir so lenz pou vinn envizib; mwa mo lenz 'si vinn envizib si mo'le. Lespri Bienfeter, tomem mo bondie. Mo apel mo fam, dir li vinn get mwa degaze. Li ti kwar kok gramaten pe sante.

MO FAM: Ankor to'le. Fek-fekla to pa'nn ...

MWA: Ah fam! Zot nek pans samem. ... Mo finn bliye dir twa ...

MO FAM: Ki zafer?

MWA: Ala to move labitid ankor. Olie ekoute to koze, anpes dimoun koze.

MO FAM: (silans)

MWA: Ki arive? To finn vinn goungi? Koze! Ki to ena pou dir?

MO FAM: (silans)

MWA: Koze foutou!

MO FAM: To pa fek dir mwa mo anpes twa koze.

MWA: Ki arive? To anvinn klak?

MO FAM: Mo ti kwar to anvinn lot zafer la.

MWA: Mo'nn apel twa pou enn lot zafer.

MO FAM: Ki zafer?

MWA: Ala to rekoumanse!

MO FAM: Bon mo ale, mo ena louvraz pou fer.

MWA: Atann, mo ena enn zafer pou dir twa.

MO FAM: Be koze!

MWA: Kifer to prese?

MO FAM: To fatigan! To apel mwa parski to ena kiksoz pou dir. Aster olie koze, to pe fer to zes. Ki to ena pou dir?

MWA: Zes? Ki zes? Kisannla pe fer zes?

MO FAM: Mwa!

MWA: Ala to koz foutan!

MO FAM: Get sa! Si to pa ena nanye pou dir, mo fini mo louvraz, mo bizen al laboutik ek bazar ...

MWA: Mo pou absan detrwa zour ...

MO FAM: Kot to pe ale?

MWA: Enn louvraz spesial. Top sikret!

MO FAM: To peyna enn metres twa?

MWA: Kan to sort laboutik, mo pou fini ale.

Sime kler! Mo pran mo form pwisans envizib, mo swiv li. Mo bizen rekonet ki so lekor moule dan so rob moulan, so deryer ki monte, desann ar sak mouvman so lazam bien garni ti pe eksit mwa. Pourtan mo finn viv ar sa fam la plis ki senk an e se aster ki mo pe dekouver anplen zour so trezor kasiet dan nwar. Pli tar mo va okip sa! Les mo explor bann bizou kasiet dan kofor bann fos swami, bann swami foser ek bann foser swami; bann jasous, bann saytann; bann nimakarram, bann tartif, mahatartif.

Eski mo swiv li dan laboutik? Non! Meyer pran bis pou al dan vilaz borlamer. Eh! Vwayaz dan bis san peye! Si bis pa tro plen, peyna problem. Me si bis plen, kees lor mwa. Lasans protez mwa. Sa ler la bien tigit dimoun vwayaze. Mo al kas enn poz dan siez deryer, pre kot laport imerjenssi, e apartir mo pozision-kontrol-baz mo yam tou deroulman dan bis. Enn vie matant pe roul so saple; enn misie bien abiye pe lir so lagazet; enn mama pe donn so tibaba tete; enn group zenes an iniform ... Zot pa ti bizen dan lekol sa! Enn zennfi environ sez an pe konsantre lor so portab, pe avoy enn SMS. Drol sa! Kouma li pez bouton 'avoyle' li lev latet pou get kontroler, enn zoli boug environ trant an, ki fer enn sourir e koumans manipil klavie so portab. Vadire sofer bis finn dekouver zot senn. Tanzantan li yam zot dan retrovizer. Ler bis aret dan borlamer tou dimoun desan me tifi ek kontroler res dan bis. Sofer al kas enn poz anba enn pie lafours. Mwa mo al direk ver dilo. Souden mo realize ki mo pe kit tras lor disab. Mo retourn lor lerb. Enn sans personn pa'nn trouve. Mo kontinie mars lor lerb ant disab ek later ferm ziska ki mo ariv kot legliz Sen Misel zis kan lanzelis midi pe sone. Get sa do matlo! Mem legliz akeyir mo prezans ar respe. Mo profit lokasion. Pre kot legliz ena enn zenn vev ki konn fer zom gout nisa apar. Kout enpe ser. Pa fer nanye. Personn pa pou trouv mwa rantre. So laport ouver. Li lib savedir. Mo rantre, asiz lor enn sez, vinn vizib e atann. Tann tapaz dan lakwizinn. Tann so pa pe vinn ver mwa.

FAM LA: Twa sa? Personn pa'nn dir twa tap laport, atann propriyeter dir twa ki bizen fer?

MWA: (*Mo sante*) Zoli ti fam napa fer to dominer ...

FAM LA: Toutswit ousa met dan siro?

MWA: Toutswit. Krikri.

FAM LA: Krikri? Nou pran prekosion.

MWA: Non krikri. Mo pa per aster. Mo Envizib.

FAM LA: Envizib?

MWA: Wi. Pa kapav explike.

FAM LA: Mo ena boukou kliyan met for gagn for pou krikri.

MWA: Pa fer nanye. Mo envizib. Pa neser servis apre vant!
FAM LA: Kouma to'le! Nou'al dan lasam!

Pa kone kifer li dimann mwa si mo fam kone ki mo al kot piten souvan. Li pa bizen kone. Sa enn zafer zom sa. Enn fam bizen okip so lakaz, so misie; sof so kari, garde. Ena ki dir ki ena zom pe met maladi dan vant zot fam. Pa zom ki antor. Sa travay bondie sa. Nou pa kapav fer nanye pou anpes sa arive. Li li kone kouma pini seki fer pese. ... Bizen rekonet, enn larenn nisa sa! ... Dabitid kan mo pas divan legliz, mo fer mo signdekrwa e mo rant andan, dimann mo bondie pardonn mo pese. Zordi mo pa anvi. Finn ler pou manze. Envizib, vant vid, vit-vit vant plen!

Zordi misie la pou manz dan restoran 5 zetwal san depans enn sou. Mo fer letour bann latab e gout bann delis kan personn pa pe gete. Kot enn latab ler mo pe sefann chori-chori, enn ti garson riye, enn riye isterik koumadir li'nn trouv mirak. Vremem li'nn trouv mirak. Mazinn enn kou! Enn trans laviann anvole depi enn pla, mont enn pie edmi, de pie oter e enn kout sek disparet net. Pa mirak sa? Ler mo'nn bien manze, mo al dan enn ti karo filao pou dormi enpe. Kisannla mo zwenn zot kwar? Kontroler ek ti mamzel dan bis pe fongoyo. Pa fasil ar zot. Okenn respe pou lanatir. Fer papiyon gagn onte!

Ler mo somey kase, soley ti pe desann for-for ver lorizon. Bwat sa! Sa ler la difisil pou vwayaz envizib. Bann bis foul. Mo pa ena kas lor mwa. ... Eta bachara! Trouve kouma labitid anpes kreasion? Gramaten sorti lakaz, tanto retourne; nek swiv routinn. Peyna pou retourne. Okontrer aswar mo pou kas mo poz da lotel Delix. Manze, bwat pa enn problem. Mo finn deza teste sistem la. Mo finn pas lekzame ar distenksion. Pas lanwit dan enn lotel? Enn gajak. Envizib mwa, mo kal dan enn kwen kot resepsion e lor vites mo pou kone ki lasam vid. Okontrer mo swazir konfor rwayal. Samem so yes! Lerla mo al dan lasam, ouver minibar. Jalsa douniya baba! Yes, yes, yes!

Ler mo ariv kot lotel soley ti pe kouse. Soley kousan lor lamer ena enn pouwar mazik. Reyon lor, rouz ek mov fizion, separe dan enn dans oralanti e bann pie filao rod perdi zot gro ver pou anbras kouler lesiel. Bien vit endigo vinn violet e violet aval tou pou les lalimier zetwal perse. Lor laplaz divan lotel aktivite koumans diminie e se bar, salon ek restoran ki koumans ranpli. Pre kot bar mo dekouver de misie bien respektab dan mo vilaz. Enn li prezidan vilaz e lot la li sef lopoziyon dan konsey vilaz. Ofisielman zot bann adverser koryas me anverite - mo soupson - zot tir plan ansam. Zordi kikfwa mo pou dekouver zot rol. Mo koste, asiz lor enn balistrad pre kot zot.

PREZIDAN: Non, personn pa pou kone. ... Isi peyna dimoun kot nou.

SEF LOPOZISION: Bann travayer?

PREZIDAN: Si ena travayer sorti kot nou, enn sel kou mo krak zot lalinn.

Kouma mo ti pe dir twa, Misie la ki kontrol 51% aksion dan sa lotel la, ole mont enn lotel siper lix dan lamar mangliye ki tom sou kontrol nou vilaz.

SEF LOPOZISION: Enn park natirel sa! Bann exper internasional finn demontre so lenportans dan balans ekolojik nou rezion.

PREZIDAN: Ki ekoloji? Nou nou pe koz ekonomi, pitay, paysa, fizon, foulous!

Enn ta pou twa, enn ta pou mwa, enn ta pou nou tou.

SEF LOPOZISION: To kone, bann peser ek kiltivater zwit pou revolte.
 PREZIDAN: Sa bann gopia la, deminitkat mo met zot dan mo pos.
 SEF LOPOZISION: Zot pa dan to ward. Dan mo ward ki pou ena fraka.
 PREZIDAN: Ki to trakase? Nou aste detrwa lider, donn zot enn nouvo rol - gardien, bodigard, sekirite, makro loka ... Zot tengn net.
 SEF LOPOZISION: Bann fam ki diriz mouvman.
 PREZIDAN: Sanz taktik. Pas siro, met dan siro; donn zoli kado ... Timama zot fonn dan lili.
 SEF LOPOZISION: Pa koumsa sa!
 PREZIDAN: Be nou met letadirzans!
 SEF LOPOZISION: Letadirzans! Latet pa bon? Zis gouvernman santral gagn drwa fer sa.
 PREZIDAN: Mo koz ar Premie Minis. Lentere nasional. Pa per twa. Faypatsankler, mo dir twa. Bon! Ase koze! Nou'al dan lasal masaz.
 SEF LOPOZISION: Lasal masaz?
 PREZIDAN: Nek swiv mwa, mo bayo!

Mo les zot al gout nisa delix. With the compliments of management. Sef aksioner finn donn direktiv sef administrasion pou fer sef lopoizion gagn enn nisa apar. Ala ki manier lavi la deroule. He, rounpi pou koul dan dalo! Mo kapav gagn mo bout. Mo extra bonere. Lespri Bienfeter, peyna ase mersi dan liniver pou dir ou mersi.

Extra sa! Mo'nn dormi enn sel tre. Bien bwar, bien manze, erkonn toutlanwit. Bon aster pou bizen deklas.

DEZIEM ZOUR

Soley liberte finn leve;
 Aroz later, lamer, lesiel
 Ar lalimier laverite.
 Lespri Bienfeter, mo lerwa,
 Aster to rengn vinn eternal.
 Peyna, peyna katakata.

Mo ena de zour divan mwa pou fer enn louvraz sasi ki mo pou depoz kot lipie mo lerwa, mo papa, mo bondie, Lespri Bienfeter. Pandan premie zour mo finn teste mo pouvwar. Aster ki mo konn mo lafors mo kapav balye karo, met prop partou.

Mo tann dir monper dan nou parwas souvan bliye so promes seliba; panndit dan sivala enn fos Endou ki manz koson; miaji dan kasiet bez so larak; enspekter lapolis enn pilon ki soutir marsan ladrog; profeser dan lekol pe sodomiz tigarson; dokter dan dispanser pas lame ar bann mamzel ek zenn madam; lapolis bous zot labous ar gous; bann mama pe vann zot tifi; kontra maryaz peyna valer; pese, bisagn, bisagn, pese. Bizen met prop partou. Samem mo mision.

Mo premie travay se al kot sa fam ki ti fer mwa gagn latet. Li pou kone ar mwa

zordi. ...

Lasans ar mwa! Li tousel kot li. Li pe bengne. Pappao! Ala li zoli la! Mo anvî trap li. Non, li pou kriye; vwazen pou galoupe vini ... kapav ena bel jannjat. Vomie evite. Pli tar mo va dir li ki mo finn trouv so sign bote pre kot so sex. Mo fann sa koze la partou. Mo bizen gard enn souvenir mo laviktwar lor li. Mo get dan so tirwar. Etae! Tou sort kalite poz touni. Fim X manti. Mo sir sa bann foto la pou dan bien dan mo pos envizib. Zot finn fit mo lapeti. Mo anvî retourn lakaz pou fouy mo karo ditén. Wey, mo fer sa e apre mo al fer enn lanket kot sa pilon la. Mo fer enn ti letour, pas kot mwa.

... Ki sa bisiklet la pe fer kot mwa?

Ayaya! Boutikie pe okip karne rasion. Mo sorti atout vites.

TRWAZIEM ZOUR

Kot mo ete? Mo latet pe eklate; mo lestoma pe vire; mo labous lapat-lapat.

*"Bann serk blan ek nwar
Pe roule dan so rev,
Agos-adrwat, adrwat-agos,
Bann serk nwar pe tourne, pe vire
Pe maye.
Enn lasenn pe koumans amar li
Ar kosmar." (Trip Sere, Lagorz Amare)*

Li finn tray mwa. Mo ti bizen touy li. Non, mo pou touy momem, fer li vwar. Sans mo ankor ena mo mama. Li pa finn ezite pou donn mwa enn plas pou dormi. Pourtan ... Preferab pa panse. Si mo dormi enpe, ler mo leve mo pou trouv pli kler ...

... Ki pou fer aster? Enposib retourn kot mwa. Mo peyna kot mwa. Mo kot mwa dan labraget boutikie. Sa bann la zot pran tou. Nou pei, nou lakaz, nou fam. Bizen bril zot! ...

... Kan mo papa ti mor, apenn dey fini, mo mama ti al kot sa Zangarna la. Mo anvî vinn envizib permanan, fonn, disparet. Zangarna pran mo mama; Zangarna pran mo fam. Ki lagign lor mwa? ...

... Laont! ...

... Mo papa pa ti enn sen. Bwar, sou, trape bate. Viol li divan so prop zanfan. ...

... ..

... Mo'si mo enn bouro? mo pa kwar ...

... ..

Ki ler la? Trwa-zer tanto? Mo mama ek mo boper ... boper? ... premie fwa mo apel li boper, pa sa Malbar la. ... Li finn tret mo mama bien ... kouma enn presses, dimoun dir. Kikenn pe vini. Mo mama sa.

MO MAMA: To pou res dormi mem?

MWA: (*silans*)

MO MAMA: Daryo, ki pe ariv twa?

MWA: Korek sa!

MO MAMA: To kwar to pou kouyonn mwa. Ki to gagne?

MWA: Ala to fatigan la!

MO MAMA: Get sa! Leve, bengne, mo prepar enn ti lasoup. Lasoup pou desann. ... Kifer zot bwar koumsa? (*Li vinn asiz kot mo latet*) To ena traka, mo garson! (*Mo plonz mo latet dan lorye, koumans plore. Li kares mo seve.*)

Oktob 2007

PREFERANS DAM

*ti kare nwar, ti kare blan,
pion zonn maron, pion maron fonn;
ti kare nwar, ti kare blan,
met twa mouton; met twa koson;
ti kare nwar, ti kare blan,
oblize manz, preferans dam;
ti kare nwar, ti kare blan,
kot to bouze, to manz feyaz;
ti kare nwar, ti kare blan,
met twa koson, preferans dam;
ti kare nwar, ti kare blan,
mo dam to pion, preferans dam.
Ti kare nwar, ti kare blan!
Preferans dam! Preferans dam!
Mo manz twa kri! Fini twa net!*

PROLOG

Dan Pov-Peser, enn lavil dan borlamer, tou ti regle dan lozik karodamie. "Pa per kraz kor, pourvi to monte" ti zot premie komannman; deziem komannman ti "Pa per plen pos; kan enn plen pos, tou pos paret plen"; "Pa per brouy labou, zet lasann dan lizie tanki twa to kapav tir to kanet dan zwe" ti zot trwaziem ek dernie komannman. Lor so fas lenor ti ena lamer ki ti apel Waterfront, enn ti lepor pirog peser ek enn marina kot bato plezans ti amare vizavi bann lotel delix. Trwa lezot kote ti ankadre par enn ranze kolinn e zis omilie ranze la ti ena enn morn, enn kolinn enpe pli ot ki lezot, ki bann abitan ti apel Montagn Morn. Lor latet Montagn Morn ti ena enn sato ki ti anserkle par enn miray ki ti ekipe par enn trale tipti latour kot bann santinel, vennkat lor vennkat, ti vey sekirite propriyeter. Lor flan morn la e lor flan bann lezot kolinn, kote lamer, ti ena bann vila delix, sakenn ar so zarden ek so pisinn. Amizir desann ver vale bann lakaz ti vinn pli tipti e modes. Depi lipie kolinn ek morn ziska lamer ti ena bann bikok ek kabann e ant zot ti ena diferan plantasion. Lot kote, flan morn ek bann kolinn ki ti get ver lesid ti desann an presipis.

Si fobour mizer ti alabandon, parkont sant lavil, Waterfront, kartie komersial, endistriyel ek rezidansiel ti foud lamizer. Minispalite ti vers maximem resours dan konfor ek sekirite bann sitaden 'responsab'. Bann sitaden responsab dan

biznes agrikol, endistriyel ek touristik ti viv dan vila lor flan kot lipie sato. Propriyeter sato ti donn zot proteksion anretour obeisans. Zot ti priye mem bondie anba mem latant deryer ban kapitone rezerve pou MahaSenierisim Touletan (MST) e so fami miltip (bondie done, ki pou fer). Bann zans kot lipie kolinn ek morn ti gagn drwa dibout deor san blok laport tansion retardater ti bizen pase. Tank tou dimoun respekte lord, pa met makadam dan langrenaz, bondie kontan; MahaSenierisim Touletan, so arem, so zanfan lezitim ek ilezitim, so tizanf lezitim ek ilezitim kontan.

Bann lagazet ti ekrir toulezour ki Pov-Peser ti enn lavil san zistwar - anfe ti ena boukou tipti tizistwar ki fer lagazet vande - me nanye destabilizan. Sef Editorialis ti repete ki ideoloji ti'nn bien mor e bien antere e ki listwar ti'nn fini rant dan bit. Touletantism pou regne eternalman. Tou ti pe glise kouma kouto dan diber. Bondie Pov-Peser ti pe pas letan lir tikomik.

AK 1

MAMON

Dan biro lemer minispalite Pov-Peser (PP). Lemer PP (LPP) pe koz ar sekreter MahaSenierisim Touletan, MiniMST.

LPP: Ki MST panse?

MiniMST: Bizen mars ar letan. Nepli ena plas pou travay artizanal. Bizen Profesionaliz-Privatiz-Globaliz-Deregulariz. Minispalite bizen vinn fasilitater. Pwen final. Latet ek flan Montagn Morn ki kone ek se zis zot ki kapav fer devlopman; lipie kolinn ek morn zot tro dan labou pou ki zot kapav fer lespri travay. Bann talon sa. Zot oblize par deryer. ... Fer lespri travay? Kouma seki pa ekziste kapav fer louvraz marse. Fode ena lespri pou fer li travay. Zot zis bon pou kasiet anba latant, vey tonbaz. MST ek bann MiniMST bizen trap gouvernay. Se sa volonte nou bondie.

LPP: Be mwa?

MiniMST: Ou ou met dilwil dan bired e gres langrenaz. Samem apel fasilitater.

LPP: Annn!

MiniMST: ... MST konn montre so apresiasion. Get oumem ...

LPP: Wi, wi ... Donk li ole ki nou konstrir enn pli gran marina?

MiniMST: Bann pirog peser bizen sanz mouyaz. Avoy zot dan sa ti labe, samem Labe Labou dan les, kot kolinn Toutouk ek Vale Labou vinn tous dilo.

LPP: Peyna laplaz; peyna lapas. Bann peser pou manga!

MiniMST: Manga! Lapolis minisipal bizen dres ar zot. Pa bliye, eleksion pe vini. MST kapav rod enn lot seval ek enn zoke vierz. Zoke lardwaz prop. ... Ant Labe Labou ek Kap Malere ena senk kilomet laplaz. Pa zeometrik sou kontrol minispalite. MST ole enn bay san-tan renouvlab otomatikman. Li ena enn proze lotel delix ek vila siper lix; teren golf; kazino ...

LPP: Ti dimoun okip teren dan Vale Labrez ek Sourir Mouye. Zot fer plantasion, nourri zanimo. Zot finn ranz zot lakaz.

MiniMST: MST konpran. Li pou konstrir bann site dan vale kot lipie kolinn Toutouk. Zoli ti lakaz ki enn gran arsitek finn desine. Limem ki finn fer plan sato, lotel delix, vila. Lepep pou dan bien. Pou ena travay pou tou dimoun:

gardien vila, servant, masez. Dan so gran sazes, MST finn pans tou. Pou ena enn vila pou ou. Fetefourni!

LPP: Bizen fer konsey aksepte tousa. Pa pou fasil!

MiniMST: Sa travay fasilitater sa!

Fatma, Fatima ek Tiba (FFT), trwa fam ki ti ena ant 45 ek 50 an, ti konn boukou difikilte ziska zour ki zot ti desid pou sanz zot lavi. Fatma ti ena enn mari violan ki apart bate pa ti konn nanye. Enn zour ler li ti pe rod viol so tifi, Fatma ti pwagnard li ar enn kouto lakwizinn. Lapolis ti aret li pou mert me boukou dimoun, bann ONG, bann entelektiel, bann travayer sosial ti pran so defans. Zot tou ti dir ki ti enn kees lezitim defans. Finalman prosekiter ti klas zafer la. SOS-FAM ti akeyir li e dan sant fam li ti zwenn Fatima ek Tiba ki ti finn fer travay sex e ti finn depann lor ladrog ziska ki zot ti finn vinn seropozitif. Dan Sant Solidarite zot ti finn travers zot kalver ziska zot ti finn vinn klinn e ti finn reysi kas lasenn dan lespri. Enn lamitie profon ti atas zot ansam e avek led Dani Filip, enn travayer sosial, zot ti reysi gagn enn bout teren pre kot Lamer Rouz pou kiltiv legim ek fer lelvaz poul. Enn gran lelan solidarite popiler ti permet zot gagn enn ti kabann e koumans zot biznes dan Vale Sourir Mouye, dan lwes Pov-Peser. Apre boukou lane zefor, zot ti regagn pie e ti koumans amelior zot konfor.

Ti ena boukou palab lor zot. Trwa fam pe viv ansam! Sirman zot lesbienn; sirman zot sesi; sirman zot sela. Me Fatma, Fatima ek Tiba ti movi ar zot. Aster zot, ki avan ti depann lor soutien lezot, ti pe kapav ed lezot dibout lor zot lipie. Minispalite pa ti tike pou lwe lor bay ar bann demander later parski zot ti pe okip teren la bien, bazar ti ranpli ar prodwi agrikol e ti ena mwens povrete dan lavil.

Sa Samdi swar la ti ena boukou aktivite kot FFT. Maryaz Fazila, tifi Fatma, ar Suresh, enn profeser lekol primer dan Vale Labrez ki ti net dan lwes, enn landrwa kot konfli ti pe bouyone. Dan Vale Labrez ti ena later fertil e enn larivier ki ti sorti lor kolinn pou al dan lamer. Donk dilo pa ti manke. Ti ena tou pou lape ek devlopman me samem rezion ti may dan tanay lamerdman. Normalman zeografi korek amenn krwasans korek me dan Vale Labrez teori mont lor pie. Kikfwa li ti eksepsion ki ti konfirm enn reg.

Suresh ti garson enn komersan ki ti pe fer so biznes bien e ki ti ena gran-gran plan pou so garson: letid iniversiter (avoka ou dokter), maryaz dan enn gran fami; pli divan lemer Pov-Peser. Me kouma li ti pas so HSC, Suresh ti kit so lakaz, disparet. Enn swar, zis avan so lekzame, divan li, so papa ti kalot so mama. Li ti manz so kou, fini so lekzame, atann rezilta. So bon rezilta ti liber li. Li ti aplay pou enn labours Minispalite pou vinn profeser lekol primer. Bann ki gagn sa labours la zot ti bizen sign enn bonn ki zot aksepte travay dan bann rezion defavorize kouma Vale Labrez.

Fazila ti ena trwa mama me Suresh pa ti ena personn. Souvan li ti anvi al get so mama; sirtou pou prezant li so bieneme me li pa ti ole zwenn so papa. Zot lakaz ti lor letaz magazen e ti bizen pas par magazen pou al dan lakaz. Ti ena enn ti leskalie sekour par deryer me pas par laport deryer ti enn imiliasion ki

Suresh zame ti pou aksepte ni pou Fazila, ni pou li.

Pandan ki bann zenn ti pe danse dan lakaz, deor dan latant ti ena enn group otour Ton-Maxim, enn vie peser ki ti enn fwet lor rakont lavi lontan, asezone ar sante ki li ti konpoze. Kikenn ti dimann li kifer dimoun apel vale kot Suresh travay Vale Labrez.

Ton-Maxim: Lontan li ti apel Vale Frez. Lepok mo grandimoun, zot dir si to zet enn lagren lor later, ler to revini enn pie pe pouse. Ti ena fri, legim an abondans ziska ki enn zour, enn gran misie Flan Morn desid pou aras tou pou plant taba, ranz bann gran langar pou met fey sek; mont enn four imans pou prepar fey taba; lizinn pou fabrik sigaret. Servi langre, pestisid, herbisid pou double, tribble rekolt. Dolar galoup deryer dolar, fer piti ar dolar. Later koumans fatige; lapli lav pwazon, vers dan larivier; larivier koumans perdi lavi; kamaron ek sevret vinn rar; bred sonz ek kreson vinn fay; pwazon koule al dan lamer e dan lagon dega fer ravaz. Enn zour enn nouvel bouwers nou rezion: sigaret li enn veritab pwazon ki fer gagn kanser poumon. Panik. Propriyeter karo ek lizinn taba lev so pake al dan Lafrik kot bann blan ti ena enn sistem diskriminasion ki ti apel aparteid. Piyaz later ti fini fer so ravaz. Dilo larivier ti sek. Bann vie ek bann zanfan ti pe pati dan lamizer. Bann ki ti ena zot kouraz ti al travay lor flan kolinn pou enn bouse manze. Vale frez, ti vinn labrez.

*Linet dolar dan lizie
Nou ti bliye get dime;
Zarden Bondie ti done
Ti vinn enn dezer brile.*

Kan frez griye lor labrez ...

Enn gran garrbarr dan lakaz koup souf Ton-Maxim. "Ala zot lager", li ti dir san okenn sirpriz. Ti enpe normal dan kiltir Sourir Mouye. Kan finn bien amize detrwa koutpwen, koutpie zame ti detro. Anmemtan li ti enn signal ki fet ti bizen al dodo. Enn par enn, dan ti group, bann envite ti al zot lakaz. Nouvo marye ti al dan zot lasam.

Desam ziska Mars, samem peryod pli so, pli imid e parfwa pli danzere dan Pov-Peser. Sa lane la, vadire sistem klimatik ti deregle. Pandan Desam ek Zanvie klima ti ase konfortab me enn sel kou ver ledis Fevriye tanperatir ti mont anfle. Ver lekenz enn lapli toransiel ti koumans tonbe. Mem larivier Vale Labrez ti deborde e ti koumans nway plantasion meg-meg ek bann lakaz. Enn dilo rouz ti pe desann ver lamer e Labe Labou ti met enn manto rouz. Si dan Vale Labrez dimoun ti abitie fer fas maler ek mizer, bann dimoun Sourir Mouye ti finn konn enn long peryod prosperite. Kan dilo kolinn ti koumans devers labou, nway plantasion, sarye lekiri ar so zanimo, defons soubasman lakaz, panik chombo tou bann abitan par lagorz.

Gran Misie Sato, bann lezot misie lor flan Montagn Morn, bann dirizan

minispalite ti kone ler beni par zot bondie ti finn arive. Minispalite ti deklar Vale Labrez ek Vale Sourir Mouye bann zonn sinistre. Enn bondie spesial mizerikordie ti epargne Vale Labou. Lemer dan so gran sazes ti deklar letadirzans ekonomik, politik ek sosial. Enn dekret ti dir ki rezion Labrez ek Sourir Mouye ti extra danzere pou habitasion sitaden Pov-Peser aköz enn menas sever glisman teren. Ti bizen enn migrasion masif tou dimoun ver Vale Labou kot pa ti ena, dapre bann exper lokal ek enternasional, okenn danze glisman teren. Minispalite, grasa soutien MahaSenierisim Touletan, ti konstrir enn trale lonzer pou abrit tou bann sinistre.

Dan enn renion spesial, Konsey Minisipal ti deside pou privatiz Vale Labrez ek Sourir Mouye e permet sekter prive sou lidersiz MST, konsolid ek devlop sa de rezion la; pou konstrir enn pordepes dan Labe Labou; Waterfront pou vinn enn marina zean; ena osi enn plan pou enn lepor dan dilo profon. Lasann kremasion pa ti ankor refrwadi e deza travay konstriksion ti koumanse.

Ler lefe panik ti koumans disipe, bann dimoun plis eklere ti pe koumans soupsonn marday. Ton-Maxim ti pe konpoz tisante foutan pou fer seki anvi konpran, trouv kler.

*Bondie kone ki li fer!
Lapli tonbe, lav later;
Kabann glise, al lamer;
Dan so plas sato pouse.
Bondie kone ki li fer!*

Bann zenerasion Suresh ti pe montre enpasians. Zot ti trouv drol ar ki vites Vale Sourir Mouye ek Labrez, Waterfront, marina, sant lavil ti pe transforme. Bann vila elegan dan bann lakour vadire zarden botanik irige otomatikman; bann lotel ar gran teren golf; larout kat vwa; sant komersial grandioz. Enn letalaz larises napa-badine. Par kont Vale Labou ti pe kontinie koule dan labou, malang, pouritir. Par milie bann Pov-Peser ti parke dan enn landrwa malfame kot maladi, adiksion ek prostitision ti pe fer maler. Zot ti kouma bann Maori ek Amerendien dan zot rezerv. Dominer gourman ti pe touf limanite partou.

Bann sef relizie ek bann zournalis ki ti pe gagn li bonn ar Sivilizasion MST ti ferm lizie me ar larive enn zenn zenerasion pret ek reporter sitiasion ti pe koumans sanze. Dan legliz kouma dan lagazet, rajo ek televizion, bann lartik ek reportaz ti pe koumans denons lenzistis ek soufrans. Bann zournalis ti pe koumans pratik zournalism investigatif. Dirizan Sivilizasion MST ti pe koumans agase. Sirtou ki bann media ti dan lame bann ki ti pros ar pouvwar Montagn Morn. Bann pret onet ki ti rod res fidel ar mision zot Senier ti pe gagn difikilte pou fer zot travay kouma bizen. MST ek so lantouraz ti finn ferm divinite dan zot kofor. Mesaz diskre ti pe dir bann reporter rekalsitran ki zot ti bizen swazir ant zot bouse manze ek zot lanket. Ena ti prefer lev pake ale.

Ledikasion ek servis lasante 'si ti koul dan lozik 'Toupoumwa Toutswit'. Fristrasion ti pe fer dipi dan latet ek leker dokter, ners ek profeser. Lekar ant ris

ek pov ti pe grandi ar enn vites enkrwayab. Lendistri Sekirite ti pe gagn enn krwasans de sif.

Kouma enn ourit zean, povrete ti pe avoy so lapat dan tou ti kwen. Fondasion lekzistans ti afekte. Lagazet, rajo prive ti ranpli ar nouvel ki donn sok: vol, viol, violans, enses, mert; paran touy zanfan, zanfan touy paran. Anmemtan enn ti group politisien radikal (Group Gevara) ti koumans azir. Pou zot lalit arme ti inevitab. Ti koumans ena enn seri atanta. Dimoun lor flan kolinn ek morn ti soke; ti dimann plis represion, restorasion penndemor. Me bann sitwayen ordiner ti pe tap lame sak fwa ki enn bom ti eklate. Paralel ar politik revolisioner ti osi ena enn mouvman modere, non-violan ki ti enspire par Zezi ek Gandhi (Mouvman Lazistis). Mem si sa de group la ti diferan lor metod, zot ti pe dimann mem zafer: lazistis sosial, solidarite, partaz. Suresh ek Fazila ti bien aktif dan deziem mouvman la san ki zot ti kondann Group Gevara. Ti ena enn konplementarite ant Gevaris ek Lazistis.

Tanki Lazistis ti enn ti group san gran lenportans, lotorite pa ti kas latet ar zot me amizir so lafors ek so popilarite ti pe ogmante e ki lien ar Gevaris ti pe vinn sere, Komision Ledikasion ki ti responsab lekol primer, ti koumans krak lalinn.

FAZILA: Ki nou fer?

SURESH: Zot malen! Zot ti kapav terminn mo kontra. Legalman zot ena tou drwa parski dan mo kontra li kler mo pa gagn drwa fer politik. Me zot pa pe met mwa deor. Zot pe fors mwa kit aktivite politik pou kas moral bann kamarad. ... Si zot met mwa deor mo vinn viktim, martir. Mouvman gagn pwen. ... Ki to panse?

FAZILA: Nou fer enn renion fami: twa, mwa, Mama, Tantinn Fatima ek Tida. Ti'a bon gagn zot lopinion.

SURESH: Kifer fatig zot latet? To mama pa ena ase traka? Tantinn Tida ek Fatima toulede bien malad ...

FAZILA: E lorla mo'nn trouv mwayen tom ansent!

SURESH: Ki to'nn dir? Ansent! Kifer to pa'nn dir mwa?

FAZILA: Mo ti pe al dir twa; letansa fakter vini ar sa let la.

SURESH: E lorla to pe diboute. Hen pran sa sez la. Asiz twa koko.

FAZILA: Suresh, mo pa malad; mo zis ansent.

SURESH: Nou atann ziska tanto, zwenn nou fami e lerla pran desizion ki bizen.

FAZILA: Mo kwar meyer.

AK 2

SIDARTHA

*So rasinn dan labou
Me so fler lalimier
Ekler lespri dan nwar.*

Ti ena enn bondie spesial pou bann abitan Labe Labou ek Vale Labou. Malgre ki li ti sirpeple, malgre bann problem ki ti lev latet depi deliz ki ti deplas zot, sa rezion la ti pe koumans enn lot kalite lavi. Premierman bann peser ti koumans devlop enn lot konportman. Olie tir lafwin sak fwa zot pa dakor parski bien souvan zot pa ti pe tro konpran, zot ti pe koumans ekoute; olie bangole sak fwa ti finn fer enn bon lapes, zot ti koumans ramase pou aste lekipman (lasenn, moter, lavwal, galfa, lapentir); koze ledikasion pa ti pe tom dan zorey sourd; zot ti pe vey lamer e resif pou anpes dinamitaz ek pou lasas bann ki servi siyanid pou soul pwason. Me plis enportan ki tou, zot ti pe ekout bann vie ki ti pe dir zot pa detrir mangliye. Rezilta: zot ti pe nouri lanatir ki ti pe nouri zot. Kote planter 'si ti ena enn nouvo lapros. Zot ti pe met anpratik teknik laferm entegre. Ki li peser, ki li labourer zot ti finn realize ki pou zot avanse, zot ti bizen kopere. Aprann travay angrou. Sakenn so sakenn ti finn amenn trazedi. Zot ti konstrir enn rezo korporativ lamer ek later; ti ena korporativ konstruksion; bann profeser ti mont bann korporativ lekol el kolez. Enn dokter ki pa ti dan kan labou ti desid pou vinn ed zot mont enn korporativ lasante. Pa ti ena boukou pitay me tou dimoun ti pe gagn travay e bann vie pa ti pe zete dan poubel sosial. Okontrer zot ti pe devlop enn nouvo manier viv anfami kot liberte koup ek bakep sosial ti anlekilib - enn fami integre ki ti pe ed zot pou fer fas problem fami nikleer san rant dan lak fami lontan kot gran dimoun ti enpoz zot lalwa e blok liberte koup. Ti ena rol pou tou dimoun: bann vie ti pe okip bann tipti ek bann zenn pandan ki bann adilt ti pe gagn zot lavi e bann zenn zan ti pe okip bann vie, ed zot fer fas laz, febles, maladi e sirtou solitud.

Tifi Fazila ek Suresh ti gagn di-zan. Triyo Fatma, Fatima ek Tiba ti finn kit zot depi lontan. Suresh ki ti touzour pe travay dan lekol minisipal ti enn dimoun malere dan travay; me so koup ti bien stab. Dan tanto ek wikenn li ti pe donn enn ti koudme dan lekol korporativ me laflam ki ti anim li lontan, ti finn bien febli. Aster li ti pe viv plito pou so tifi. Fazila tanzantan ti pe dir li ki li ti pe tro gat sa zanzan la. Li ti rezwenn so papa zour lanterman so mama. So papa ki ti malad-malad ti dimann li vinn okip magazen la. Li ti refize. Li ti dir so papa ki so plas ti dan Vale Labou.

Anverite Suresh ti zwenn enn misioner Sidartha ki ti konstrir enn monaster dan enn tikwen Vale Labou. Lansegnman sa gourou la ti fer li dekouver enn lot vizion, enn lot kalite viv. Kouma fler lotis, li ti pe panse ki peyna problem si so lipie ti dan labou pourvi ki so regar dan lesiel.

Dan rwayom Mamon biznes ti pe kontinie plen kofor ar dolar e atmosfer ar gaz grinnous. MST, Lemer ek konseye, bann abitan lor flan ti fer sanblan ki tou korek. Si ou pa trouv enn problem savedir li pa ekziste. Ki global warming detrwa ilimine ti pe koze? Touris par ta ti pe vinn dan SiperBoing-Erbis. Nonm vol ti pe ogmante. Toulezan ti pe bizen konstrir nouvo lotel e azout nonm lasam dan lotel ekzistan; bann vila ti pe vande kouma tipate. Sa bann dimoun la pa ti pou met zot lamone dan Pov-Peser si zot pa ti sir. Li vre ki nivo lamer ti monte enpe me ar teknolozi modern ti fasil pou trouv solision.

Bann peser Labe Labou ti kone ki bann zafer anormal ti pe arive. Konportman mangliye ek pwason ti pe vinn deplizanpli bizar. Lor later 'si bizar ti pe met gorl ar bizar. Fazila ti ena enn pie mang mezon-rouz ki ti koumans fleri an Me. Toulemwa li ti larg nouvo fler. Ler ariv Novam li ti trouv lor so pie mang pa zis nouvo fler me osi mang toutsort groser. Si sa ti kontinie li ti pou kapav kas mang ziska Mars/Avril. Kont sezon? Plito nepli ti ena sezon. Termostat lanatir ti deregle.

Si sivilizasion Mamon ti pe kontinie roul-roule dan kanal labitid e, linet paysa lor lizie, latet Montagn Morn, flan kolinn ek morn, sant lavil, Vale Labrez ek Sourir Mouye, pa ti santi lay; si bann spesialis propagann dan lagazet ek dan bann enstition kot loder lamone touy lozik, rezonnman ek santiman ti pe gagn boukou baksis pou prouve seki ete pa ete e seki pa ete, ete; si legliz Mamon ti toultan ranpli e servis Mamon ti ena boukou servan se dan rezion labou ki ti ena devlopman enteresan. Bann abitan ti oblize inove parski si pa ti sanze lamor ti pou koste. Zot ti pe reaprann viv ankominion ar lanatir. Lespri Sidartha ti pe pers vwal maya; dimoun ti pe konsome dapre bezwen e evit rant dan jalsa konsomasyon dan nisa ENA.

Bann mwann Sidartha atraver zot manier viv ti pe montre dimoun ki ler nou tro antise ar zwisans dan posesion, nou devier nou prop bol dal. Me fale pa kwar ki lavi ti vinn paradi lor later. Nouvo manier viv ti zis enn laport sorti apre deliz ki ti vir tou anbalao. Amizir letan pase dimoun ti koumans bliye seki ti ariv mazorite sitaden Pov-Peser. Zot ti pe rekoumans anvi gout zwisans Mamonism.

Pou selebre laniverser katroven-zan Ton-Maxim enn tigroup pop ti desid pou sant enn poem ki poet kan labou ti ekrir.

*Kan premie deliz vini
Nou tou nou ti pe dormi;
Peyna pou traka, baba,
Ena dal ek farata.*

*Enn zour san atann
Toufann kraz nou karo kann;
Dilo vinn alim laflam,
Enn zour san atann.*

*Boukou banane apre
Nou'nn gagn lakle dan lame.
Me nou pe real dormi!*

Tansion deliz revini!

*Enn zour san atann
Toufann kraz nou karo kann;
Dilo vinn alim laflam,
Enn zour san atann.*

Dan Monaster Sidartha, Misioner Sidartha ti pe sey ed Suresh rezoud bann konfli dan so latet.

SURESH: Mo pa kapav abandonn Fazila ek mo tifi.

MISIONER SIDARTHA: Aret pans endividuel! To lamour bizen anvlop Kosmos!

SURESH: Kosmos?

MISIONER SIDARTHA: Kosmos li pli gran ki liniver. Mil miliar liniver fer enn kosmos.

SURESH: Ki manier lamour enn dimoun kapav anvlop mil miliar galaxi ek mil miliar liniver?

MISIONER SIDARTHA: Si lamour Bondie kapav, pou twa'si kapav.

SURESH: Mo pa Bondie.

MISIONER SIDARTHA: Lamour li pa imen. Li diven; li kado ki Bondie finn donn nou pou fer zanimo vinn imen. Lamour diven li anvlop tou. Fazila, to tifi, tou!

SURESH: Be kouma zot pou fer? Zot depann lor mwa.

MISIONER SIDARTHA: Nou kominote bizen twa isi. Kominote konn so responsabilite. Nou pou okip zot parey kouma twa to pou okip nou.

SURESH: Kifer mwa?

MISIONER SIDARTHA: Enn mister! Peyna explikasion.

SURESH: Kot lozik, rezonnman dan tousa?

MISIONER SIDARTHA: Peyna enn sel lozik, mo garson. Lozik Mamon li pa lozik Sidartha.

Sa lane la bann zafer bizar ti pe arive. Bann zanimo ki normalman sove kan dimoun aprobe ti pe vinn rod refiz dan lakaz dimoun. Krab trouloulou ti pe mont lor pie filao; lera ti pe morde san soufle; bann lisien dormi, les voler rantre. Bann pie fri lete ti pe raporte an liver. Enn saler sek ti pe touy sirtou zanfan ek vie dimoun. Parfwa bann pie alime kouma flanbo. Lamer gourman ti pe aval tou lor so sime. Bann vila delix ti pe vinn akwariom. Dimoun, zanimo, bebet ti pe grenp kolinn ek morn pou rod enn sanktier. Bann abitan flan kolinn ek morn ti pe sey repous bann anvaiser. Abba!

Misioner Sidartha, Suresh ek bann mwann ti reysi anpes enn masak. Finalman zot mesaz solidarite ek partaz ti pe rant dan latet. Li ti zis enn kestion sirvi. MST ti sove dan so elikopter personel, bliye fam, bliye zanfan. Li ti disparet dan lamer ler tenk lesans ti vid. Bann sirvivan ti organiz zot lavi lor flan kolinn ek morn. Bann Sidartis ti fer sato lor Montagn Morn vinn monaster. Apre lamor Misioner Sidartha, Suresh ti vinn Sidartisim. Apre enn long peryod soufrans ek

difikilte lanez ti pe rekoumans forme dan Pol Nor ek Pol Sid; lamer ti koumans rekile.

EPILOG

Enn zour zis avan midi, pandan detrwa segonn, lobskirite ti anvai partou. Zis midi soley ti reparet e anmemtan enn tibaba tifi ti ne dan enn ti kabann peser pre kot dilo. Trwa sadou, pa kone kot zot ti sorti, ti vinn salie li. Zot ti alim sanbrani, prostern divan li. Pli tar zot ti rakonte ki dan enn rev enn mamzel bote rar ti dir zot ki enn nouvo youg ti pe ne kot lafwa ek lozik siyantifik nepli pou an konfli. Samem ki apel Shakti Youg.

SHAKTI YOUG

*Kan de kontrer nepli lager,
Personn pa kwar li siperyer,
Pa rod kraz kor so ser ek frer
Lerla soley Shakti Youg
Leve ar douser lalinn.*

*Shakti 'Ma, Shakti 'Ma
Anou ranz enn lasal ver;
Shakti 'Ma, Shakti 'Ma
Ankouraz lakorite;
Shakti 'Ma, Shakti 'Ma
Dekor li ar zoli fler;
Shakti 'Ma, Shakti 'Ma
Kiltiv nouvo lamitie.*

*Kan kare nwar ek kare blan
Ek pion zonn maron maron zonn
Pe sant ansam preferans kam
Lerla soley Shakti Youg
Leve ar douser lalinn.*

*Shakti 'Ma, Shakti 'Ma
Anou ranz enn lasal ver;
Shakti 'Ma, Shakti 'Ma
Ankouraz lakorite;
Shakti 'Ma, Shakti 'Ma
Dekor li ar zoli fler;
Shakti 'Ma, Shakti 'Ma
Kiltiv nouvo lamitie.*

PA LAFEN ME KOUMANSMAN

BANN SANTE MARRIAGE ENCOUNTER

AN MORISIEN

SANTE 1

ALDONZA

Kouma femel lisien mo ti ne dan lapli;
Mo mama san pitie kit mwa anplan ale.
Mo pa kone ki li apart laenn pou li.
Mo ti bizen ne lizie ferme.
Sans ti'ena mo papa! Zot dir mwa, zot dir mwa
Enn tifi gard zimaz so papa dan leker.
Kisannla mo papa? Ti'ena plis ki detrwa,
Plis ki enn reziman san erer.
Mo mem pa kapav dir si zot ti Morisien ou Marsien.
Zot finn mor dan lenor? Zot finn mor dan lesid? Mwa mo plen!

- Mo nob Madam ...

Mwa Madam, mwa Madam! Me so latet pa bon!

Kouma femel lisien mo'nn grandi kot latrinn,
Bien-bien vit mo'nn karte lor lapay karo-kann.
Enn par enn pas ar mwa, verminn apre verminn
Fer mwa konn swadizan zwisans fam.
Mo viv kouma bebet. Mo done san panse
E mo viv san kone kifer mo ekziste.
Pou enn sou mo leve, pou enn kas mo large,

Pou trwa sou mo kapav vann mo nam.
Si ou pa'le kwar mwa, pey enn fiz e ou va gout mo restan.
Enn femel fasil net ki krwaze ar brigan degoutan ...

- Doulsinea!

Al tir ou katarak e get mwa kouma vremem mo'ete.
Enn madam, nod madam li ena dinite.
Ayo Bondie Mama! Oumem pir, pli pir ki
Bann salte, bann verminn. Koz lesiel, paradi.
Anverite ou san pitie. Ale, trap mwa, bat mwa!
Mo prefer kout fwet ki tann zot zistwar.
Trap mwa, bat mwa, fer mo disan aroz later;
Aret ou badinaz, les mo viv mo dezespwar.
Mo ti ne kot latrinn, les mo retourne.
Me rann mwa enn servis, aret dir ki momem Doulsinea.
Get mwa bien, mo enn lakaz san baz;
Mo apel Aldonza, enn laryaz.

- Depi aster ziska toultan ou mo nod Madam, Doulsinea.

SANTE 2

TO PA AMENN FLER POU MWA ASTER

To nepli donn mwa fler
To nepli sant lamour
Aster mem ti parol pa tande
Kan nou zwenn toulede
Ler soley pe kouse
Mo rapel lontan
Kouma to kontan gate
Pa kontan separe
Aswar letan mars pous par pous
Kan li bon pou twa gate
To lavi li dous
Kan aswar to tourne pou
Tengn lalimier
E to pa amenn fler pou mwa aster

Nou lavi ti sitan normal
Koz-koze toultan
Seki 'ti' nepli konte aster
Li'nn fane lor sali
Taler pou balye li

Gate mo rapel bien seki to'nn montre mwa
Mo ti aprann riye
Ti aprann plore
Mo ti aprann kontan e
Aprann koz manti
To kwar mo pou reysi
Aprann dir 'nou separe'
To pa amenn fler pou mwa aster

To kwar mo pou reysi
Aprann dir 'nou separe'
To nepli bizen mwa
To nepli sant lamour
To pa amenn fler pou mwa aster

SANTE 3

DOULSINEA

Mo pe sipliy ou, fer zefor, sey rapel Segner
Ou ti get mo figir e ou ti rebatiz mwa, donn mwa enn lot nom:
DOULSINEA, DOULSINEA. Li zoli, bien dous, bien bon, DOULSINEA.
Rann mwa vit mo rev! Ayo! Refer mwa vinn
DOULSINEA, DOULSINEA, DOULSINEA, DOULSINEA.
Redonn mwa leker ek lespri DOULSINEA
Rann mwa lamour ek laglwar; degaze rann mwa grander
DOULSINEA, DOULSINEA.
Me li bien posib, posib tousala pa ti enn rev!
Ou ti pe koz rev, ou ti pe koz MISION! MISION?
Bann mo, dir mwa bann mo.
Reve, rev enn rev enposib, samem ou ti dir mwa.
Sarye sagren separasion, ou pa rapel ou parol!
Les lafiév lamour bril nou ... fer zefor pou rapel sa!
Al kot personn pa ale.
Les lamour desir nou leker. Wi!
Les lamour grandi, depas kad. Wi!
Sey chombo sa zetwal lwenten fran-fran san get divan-deryer.
Mersi Monsegner!
Ayo Penses, azenou divan mwa?
Segner, ou bien tro feb.
Tro feb?
Ki ete maladi, ki ete enn blesir pou lekor enn sevalie eran?
Sak fwa li tonbe, ala li releve. Tansion-tansion fay zans! SANCHO
WI!
Mo lepe, mo larmir!
Ekout mwa pov lemonn, lemonn ensiportab! Ayaya, to finn tom anba net.

Yer tousel, zordi trwa. SANCHO, DOULSINEA ...
Ekout mwa, enn sevalie chalenj twa.
Wi mwa sa! DON QUIXOTTE, Segner Domenn Mancha, ki toultan pou travay
pou loner.
Mo loner li atrwa.
Don Quichotte vayan dan lelan listwar ... Segner!
Patron!
Bliye sime listwar, seki bizen se laglwar ...

SANTE 4

AKOZ TO LAMOUR

Pou tou letan to finn tini mwa
laverite to finn montre mwa
Pou tou boner ki to'nn amene
Pou tou erer ki to'nn korize
Pou sak rev ki to finn fer vre
Pou tou lamour ki to'nn donn mwa
Mersi, mersi Oh mo gran gate
Tomem ki finn tini mwa
Pa les mwa tonbe
Twa ki'nn gid mwa dan tourman
Dan koutvan

To mo lafors kan mo ti feb
Mo lavwa kan parol tom red
Mo lizie kan mo ti aveg
Mo lespwar kan desten bien meg
To ti lev mwa pou trap lesiel
Donn mwa lafwa ar to lafwa
Mo ete seki mo ete
Akoz to lamour

Ar to lezel mo'nn anvole
Ar to lafwa mo'nn trouv Bondie
Kan lalanp ti tengn to ti alim li
To ti dir mwa zetwal pa lwen
Akote twa mo ti vinn gran
Ar to lamour mo ti'enn zean
Gran mersi pou sak zour to'nn donn mwa
Pa kwar mo enn gran koko
Me mo konn enn zafer vre
Mo lavi beni kan to kontan mwa

To mo lafors kan mo ti feb
Mo lavwa kan parol tom red

Mo lizie kan mo ti aveg
Mo lespwar kan desten bien meg
To ti lev mwa pou trap lesiel
Donn mwa lafwa ar to lafwa
Mo ete seki mo ete
Akoz to lamour

To ti toultan la pou mwa
Enn labriz dou ki sarye mwa
Enn lalimier dan fernwar ki alim mo lamour
Tomem mo enspirasion
Laverite ki touf mansonz
Mo lavi li konfortab aköz to la

To mo lafors kan mo ti feb
Mo lavwa kan parol tom red
Mo lizie kan mo ti aveg
Mo lespwar kan desten bien meg
To ti lev mwa pou trap lesiel
Donn mwa lafwa ar to lafwa
Mo ete seki mo ete
Akoz to lamour

SANTE 5

SI DIME ARET VINI

Parfwa tar aswar
Olie dormi mo vey so somey
Rev douser sarye li

Mo tengn tou lalimier, mo res tousel dan nwar
Enn panse flit mo lespri
E si dime mo soley pa leve, li pou kone
Mo lamour pou li ki lour dan leker?

Si dime aret vini li pou konpran mo santiman?
Eski mo ti fer zefor montre li toulezour ki limem mo sel lamour?
E si mwa mo'nn ariv dan bit e li tousel bizen fer fas
Eski lamour ki mo finn donn li pou tini ziska nou rezwenn
Si dime aret vini?

Yer ler mo ti perdi lamour
Mo koko pa ti konn mo profon.
Zordi remor pens mo nam
Ki zame mo ti dir li mo vre santiman.

Akoz sa mo finn fer enn serman
Toulezour pou dir li mo gran lamour.
Fale pa fer mem erer rerant piktet dan maler
Pa konn ouver leker.
Ah, si dime aret vini li pou konpran mo santiman?

Eski mo ti fer zefor montre li toulezour ki limem mo sel lamour?
E si mwa mo'nn ariv dan bit e li tousel bizen fer fas
Eski lamour ki mo finn donn li pou tini ziska nou rezwenn
Si dime aret vini?

Ale al dir to bieneme
Dir li ki to panse, si dime aret vini.

SANTE 6

REV ENN REV INPOSIB

Reve, rev enn rev enposib,
Sarye sagren separasion,
Les lafiév lamour bril nou,
Al kot personn pa ale;
Les lamour desir nou leker
Les lamour grandi, depas kad;
Sey chombo sa zetwal lwenten
Fran-fran san get divan-deryer.
Sa mo mision, swiv mo zetwal,
San ki get depans ou kalkil letan
Ousa konsekans tris;
Kontinie avanse san tike, san plengne;
Sakrifie tou pou enn zoli mo dou.
Pa sir mo pou vinn sa ero la.
Mo leker pou dan lazwa
E lavil pou nway dan lalimier ble parski enn pov jab
Pe brile avan ki tou brile
Pe brile ar laflam depas kad
Pou chombo, mem si misk desire,
Pou chombo sa zetwal lwenten la.

SANTE 7

TO RANPLI MO LAVI

To ranpli mo lavi
Kouma ler dan mo poumon
Kouma soley dan lesiel
Kouma lapli an Mars
Kouma rafal enn siklonn
Kouma ble lamer kalm
To ranpli mo lavi
Vinn ranpli mo nam

Les mo kontan twa
Les mo donn twa mo lamour
Les mo ploz dan to lazwa
Mor dan to lebra
La toultan koste ar twa
Nou res ansam pou touzour
Les mo kontan twa
Ankor kontan twa
Hmmm ...

Les mo donn twa mo lamour
Les mo kontan twa
Ankor kontan twa

To ranpli mo lavi ...

SANTE 8

PA EKZISTE ENN LOT KI TWA

Ena nouvo later
Apel later promiz;
Mo pou laba enn zour si to trap mo lame;
Res la toultan koste ar mwa
Ariv seki ariv;
Mo kone pa ekziste enn lot ki twa.

Sakenn dan nou ena so prop sakenn zot dir
E twa to mo sakenn ziska leternite.
Mo kapav fer letour lemonn ziska mo dernie zour
Me mo kone pa ekziste enn lot ki twa.

Sime la li bien long, res ar mwa baba;
Si mo travers siklonn vinn gid mo pa, gid mo pa.
Mem si zot donn mwa trezor mo fortinn pou san valer;
Mo kapav perdi tou dime san pran okenn traka
Me si to lamour kit mwa, gate tou devire.
Mo kone pa ekziste enn lot ki twa.

SANTE 9

KOT TWA TO ALE

Kot twa to ale mo pou'le
Kot twa to al viv mo pou al viv
To dimoun pou vinn mo dimoun
To Bondie pou vinn mo Bondie.

Kot twa to pou mor mo pou mor
E mo tom pou la koste kot twa
Pou toultan nou pou res enn ar lot
Lamour se kado Lavi finn donn nou.

Les mo dir zot tou detrwa ti parol,
Zot ki finn vinn eleman enportan mo desten,
Kouler, form ek epeser ki zot finn vers dan mo lavi
Finn vinn enn sante
Ki zame mo pa pou'aret sante.

Ena enn lenerzi dan nou
Ki amenn nouvo
Kan nou sime ek sime lezot krwaze;
Nou bizen prezan pou permet nouvo ne.

Kan finn ler pou sakenn so soley al kouse
Nou posesion ek nou sikse
Pa pou ena bel-bel valer.

Me nou lamour partaze
Ar ki nou'nn pran kont lezot
Pou koz ar enn gran lafors
Lor sa gran kado la
Ki nou lavi finn donn nou

Kot twa to ale mo pou'le
Kot twa to al viv mo pou al viv
To dimoun pou vinn mo dimoun
To Bondie pou vinn mo Bondie.

Kot twa to pou mor mo pou mor
E mo tom pou la koste kot twa
Pou toultan nou pou res enn ar lot
Lamour se kado Lavi finn donn nou.

Dev Virahsawmy

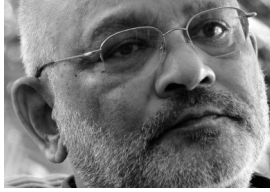

foto Andrea Chung

Dev ti ne le 16 Mars 1942 dan vilaz Quartier Militaire e li ti grandi dan Goodlands avan li al viv ar so granparan dan Beau-Bassin. Apre so H.S.C li ti al etidie dan Liniversite Edinburgh dan Scotland. Laba li ti etidie literatir Franse ek Angle e li ti spesialisize dan lengwistik aplike. Pou so diplom li ti ekrir enn disertasion (*Towards a Re-evaluation of Mauritian Creole*) lor Kreol Morisien ki depi sa lepok la li dir bizen apel 'Morisien'.

Kan li ti retourn dan pei Moris li ti koumans travay profeser e an 1968 ansam ar Paul Berenger, Jooneed Jeeroburkhan ek lezot kamarad li ti kre MMM. An 1970 li ti eli depite dan enn eleksion parsiel. An 1972 Dev ek plizier kamarad MMM ti pas preske enn an dan prizon politik.

An 1964 Dev ek Loga ti marye. Zordi zot ena de zanfan (Saskia ek Anushka) e trwa tizanf (Anastasia, Yann ek Rachel).

Dev finn ekrir boukou **lor** Kreol Morisien (Morisien) e **an** Kreol Morisien.

Parmi so bann pies teat ena *Li, Linconsing Finalay, Zeneral Makbef, Dokter Nipat, Galileo Gonaz, Toufann, Sir Toby, Mamzel Zann, Ziliet ek So Romeo, Ti-Marie, Prezidan Otelo, Tabisman Lir, Bistop, Dernie Vol* etc.

Dev finn ekrir plis ki 20 rekey poem. Parmi ena *Disik Sale, Les Lapo Kabri Gazouye, Lalang Peyna Lezo, Kayse Ba?, Zozo Mayok, Lonbraz Lavi, Petal ek Pikan, Zwazo Samarel, Koza pa Zaza, Latizann Pou Letan Lapli, Fetdemor, Dan Danbwa Ena Dibwa, Ler Ek Lagam Mazik, Nou kwar nou kone, Viv enn lot manier, 100 Sonet* etc.

Apart bann tizistwar, Dev finn ekrir 5 novela ek enn roman, *Souiv Larout Ziska ...*

Li finn osi tradir bann klasik kouma *Julius Caesar, Much Ado About Nothing, Macbeth, Hamlet, King Lear* par Shakespeare, *Tartuffe* par Molière e *Le Petit Prince* par Antoine de Saint-Exupéry.

RETOURN LAO